

Proletari din toate țările, uniți-vă!

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXV

Nr. 2

FEBRUARIE 1972

SUMAR

ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII „Cărți pentru toți“	G. V. : „Meseria — brătară de aur“.	
R. B. : Programul Comitetului național pentru coordonarea acțiunilor legate de Anul internațional al cărții	Bibliografie selectivă de recomandare în sprijinul orientării profesionale a tineretului	95
Chemarea Bibliotecii comunale din Cosmești adresată bibliotecilor din județul Galați	Cronica	99
Bibliotecile răspund la Chemarea Bibliotecii comunale din Cosmești	Istoria cărții și a bibliotecilor	
Elvira POPESCU : Sub semnul Anului internațional al cărții	Paul PALTĂNEA și Constanța BADIC : O filieră de tranzit a literaturii revoluționare spre Rusia — biblioteca lui C.Z. Buzdugan din Galați	100
Mărturisiri despre carte ale prof. O. Papadima	Petru ISTRATE : La Muzeul culturii românești din Scheii Brașovului : un incunabul chirilic	104
Alexa MANEA : Integrarea bibliotecilor tehnico-științifice în sistemul informațional național	Biblioteci de peste hotare	
Mihai IANCULESCU și Victor STROE : Biblioteca municipală în sprijinul învățămîntului politico-ideologic	Ion STOICA : Prin bibliotecile universitare din Cehoslovacia. (Note de drum din Praga și Bratislava)	106
Genan BOLAT și Constantin PREDESCU : Contribuții la definirea acțiunii cultural-educative a bibliotecilor. Un studiu privind activitatea a 40 de biblioteci comunale	George SEBASTIAN : Cronica Anului internațional al cărții	108
Iosif GUI : Lectura țăranilor cooperatori la Biblioteca comunală din Mădăraș	Ștefan GRUIA : Omagiu lui G. G. FIRSOV	109
Melania PÎTEA : Educația estetică, componentă a formației multilaterale a omului societății noastre socialiste	De peste hotare	110
Ioana TĂUTU : Portret de bibliotecară — Olimpia Dinulescu	Sorina BERCESCU : Molière — o permanență. 350 de ani de la naștere	111
	Lucrări de specialitate	113
	Fișier	116
	Consultații	
	Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN : Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (X). Dezvăluirea colecțiilor (urmare)	120
	Jocuri distractive	128

ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII

„Cărți pentru toți”

PROGRAMUL COMITETULUI NAȚIONAL PENTRU COORDONAREA ACȚIUNILOR LEGATE DE ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII

La 22 februarie a.c. a avut loc, la Consiliul Culturii și Educației Socialiste, ședința de constituire a Comitetului Național pentru coordonarea acțiunilor legate de Anul internațional al cărții — 1972. Comitetul este format din personalități de seamă ale științei și culturii românești din reprezentanți ai Comisiei naționale pentru UNESCO, ai unor instituții centrale, organizații de masă și obștești, ai Consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, ai uniunilor de creație, radioteleviziunii, presei centrale și altele. În funcția de președinte al Comitetului a fost desemnat prof. univ. dr. Ion Dodu Bălan, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Programul manifestărilor ce se vor organiza sub egida Comitetului cuprinde simpozioane, expoziții de cărți, zile și decade ale cărții, întâlniri între autori, editori și cititori, precum și tipărirea unor lucrări sub emblema Anului internațional al cărții.

Manifestările incluse în plan își propun propagarea în rândurile publicului larg a valorilor autentice ale artei și culturii, a cărților din toate domeniile cunoașterii, care răspund necesităților formării unei culturi multilaterale, contribuind la educația socialistă a oamenilor.

Dintre numeroasele manifestări programate, pe care pe măsura realizării lor le vom consemna, amintim :

— Organizarea unui simpozion cu tema **Rolul cărții în realizarea păcii și prieteniei între popoare**, cu participarea unor personalități de seamă ale culturii noastre :

— Organizarea unui simpozion studențesc cu tema **Rolul cărții în formarea profesională și politică morală a tineretului intelectual** ;

— Organizarea de către Asociația bibliotecarilor din R. S. România a unui simpozion cu tema **Biblioteca modernă — educație și informație** ;

— Organizarea, sub egida Anului internațional al cărții, a **Lunii cărții la sate** (luna februarie) și a **Decadei cărții românești** (1—10 octombrie) ;

Bibliotecile vor desfășura o muncă intensă, sistematică în scopul propagării cărții în medii tot mai largi, pentru consolidarea deprinderilor de lectură și lărgirea ariei de interes ale cititorilor ;

— În toate așezămintele cultural-educative de masă vor fi organizate acțiuni consacrate cărții și lecturii ;

— Vor fi editate numeroase lucrări menite să popularizeze, în țară și peste hotare, realizările culturii noastre materializate în producția de carte. Amintim :

Politica culturală a României, o lucrare documentară privind istoria editării și răspândirii cărții în România, un volum **Miorița**, cuprinzând balada populară cu principalele ei variante și o antologie a poeziei românești contemporane, acestea din urmă în tălmăciri în limbi de mare circulație ;

— Se va edita un volum antologic de poezie universală contemporană ;

— Editurile și bibliotecile vor organiza diferite expoziții de cărți, iar cele mai izbutite și valoroase realizări ale producției editoriale vor fi distinse cu premii, pe lângă obișnuitele distincții decernându-

se și „Premiul Anului internațional al cărții“ ;

— Numeroase manifestări vor fi consacrate propagării cărții în rândurile copiilor și ale tineretului, acestea din urmă fiind, în primul rând, legate de aniversarea Semicentenarului U.T.C. ;

— Pentru cultivarea deprinderilor de a minui cartea, în Zilele cărții pentru copii, pionierii vor lucra, în orele lor libere, ca bibliotecari și ca librari ;

— Acțiunile organizate vor cunoaște o intensă popularizare ; iar presa și radio-

televiziunea vor consacra rubrici speciale cărții, rolului ei în formarea personalității, în educația comunistă ;

— Țara noastră va fi prezentă la o serie de acțiuni internaționale dedicate cărții — expoziții, târguri, festivaluri ;

— Lucrătorilor care s-au distins în mod deosebit în munca de editare și de difuzare a cărții și de organizare a activității bibliotecilor le vor fi acordate distincții.

R. B.

Chemarea bibliotecii comunale din Cosmești adresată bibliotecilor din județul Galați

STIMAȚI TOVARAȘI,

Ne aflăm antrenati în efortul general de transpunere în viață a Programului P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste și prezenți în întrecerea socialistă a tuturor comunelor de pe cuprinsul României socialiste pentru realizarea și depășirea sarcinilor economice, edilitare și social-culturale. Biblioteca comunală din Cosmești folosește prilejul întrunirii noastre în constatarea de lucru de astăzi și adresează bibliotecilor comunale din județul Galați, tuturor slujitorilor cărții din satele județului nostru — bibliotecari comunali, bibliotecari cu muncă obștească, membri ai colectivelor de sprijin ale bibliotecilor — o chemare la întrecere sub deviza „Cărți pentru toți“, deviza Anului internațional al cărții, 1972.

Obiectivele pe care ne angajăm să le îndeplinim, în principal, și care propunem să stea în atenția tuturor participanților la întrecere sînt următoarele :

— Stimularea intereselor de lectură și de formare a unor deprinderi pentru lectura sistematică în rândurile întregii populații de pe teritoriul comunei și mai ales în rândul țăranilor cooperatori, al femeilor și tineretului, astfel încît cartea, acest instrument esențial al cunoașterii să dobindească în viața spirituală a comunității locul pe care e firesc să-l dețină ;

— Antrenarea unui larg activ obștesc din rîndul intelectualității, al tineretului comunist și al altor iubitori ai cărții la acțiunea de propagare a cărții, de extindere a ariei de interese de lectură și de informare ;

— Difuzarea unui număr sporit de publicații care prin conținutul lor pot contribui direct la educația comunistă a cititorilor, la lărgirea continuă a orizontului lor spiritual, prin însușirea unor cunoștințe politice, ideologice, științifice, profesionale și culturale multiple ;

— Organizarea rațională a lecturii publice pe întreg teritoriul comunei, astfel încît toți locuitorii să aibă în mod real posibilitatea să cunoască și să beneficieze de colecțiile bibliotecii comunale. În acest scop, se va asigura buna organizare și funcționare a filialelor și a punctelor de împrumut din satele aparținătoare, prin contribuția însuflețită a bibliotecarilor cu muncă obștească, printr-o mai ritmică și mai substanțială dotare cu publicații și printr-un sistem

eficient și operativ de informare asupra fondurilor bibliotecii comunale și asupra producției editoriale în general (expoziții de carte, bibliografii de recomandare, cataloage selective, prezentări de cărți etc.);

— Pentru satisfacerea multilelor cerințe de studiu și de informare de specialitate cărora colecțiile bibliotecii comunale nu le pot răspunde, se va intensifica împrumutul interbibliotecar, mijlocindu-se accesul celor interesați la colecțiile marilor biblioteci publice și de specialitate. În acest scop solicităm sprijinul operativ și competent al întregului sistem de biblioteci;

— Asigurarea unor servicii competente și specifice pentru cititorii — copii și tineri;

— Asigurarea unui cadru adecvat de desfășurare a activității, la sediu și în filiale, corespunzător cerințelor biblioteconomice și exigențelor publicului cititor din satul socialist;

— Organizarea colecțiilor bibliotecii și a diferitelor mijloace de informare (cataloage, bibliografii etc.) care să permită servicii prompte de bibliotecă și orientarea lesnicioasă a cititorilor în multitudinea de publicații;

— Integrarea activității bibliotecii în efortul colectiv ce se desfășoară în comună, sub conducerea organizației de partid, pentru realizarea și depășirea sarcinilor economice, edilitare și social-culturale, prin asigurarea documentației, a literaturii, necesare pentru informare, propagandă, educație. Participarea activă a bibliotecii cu mijloacele sale specifice la acțiunile organizate de cooperativa agricolă de producție, școală, căminul cultural, organizațiile obștești.

Conștienți de răspunderile ce ne revin în amplul proces de educație comunistă, ca propagandiști ai slovei tipărite în lumea satelor, noi, slujitorii cărții din comuna Cosmești, ne angajăm să participăm cu tot entuziasmul și puterea noastră de muncă la realizarea procesului general de propășire a satului românesc contemporan.

Biblioteca comună Cosmești
(judetul Galați)

Bibliotecile răspund la Chemarea bibliotecii comunale din Cosmești

Biblioteca comună Tudor Vladimirescu: „Răspundem chemării la întrecere lansată de biblioteca din Cosmești cu toată însuflețirea și ne angajăm ca, în contextul ridicării calitative a întregii activități a bibliotecii noastre, să realizăm un sondaj al intereselor, precis formulate, de lectură și de informare ale tuturor cadrelor de conducere din comună, ale specialiștilor, ale intelectualilor și ale elevilor din clasele superioare. Dorim ca pe baza formularului conceput de noi, pe care îl vom difuza, să putem să-i informăm pe cei amintiți mai sus asupra cărților noi intrate în bibliotecă și asupra celor mai importante articole din perioadice care formează interesul lor imediat de lectură și de informare”.

Biblioteca comună Nămoloaș-Tirg: „Alături de multiplele acțiuni ce le vom întreprinde ca răspuns la chemarea bibliotecii din Cosmești, vom organiza în comuna noastră, în colaborare cu organizația U.T.C. și sub egida acesteia, un club al prietenilor cărții din rîndurile tinerilor din comună”.

Biblioteca comună Grivița: „Pentru a răspunde cu cinste chemării bibliotecii din Cosmești, considerăm că este necesar să punem în mod deosebit accentul pe propaganda și difuzarea literaturii social-politice, a documentelor de partid și de stat cele mai recente. Vom căuta să ne realizăm acest angajament printr-o strînsă legătură cu propagandiștii și lectorii de la formele de învățămînt ideologic și prin perfecționarea activității punctului de informare organizat în comuna noastră de comitetul comună P.C.R.”

Biblioteca comună Pechea: „Printre măsurile pe care le vom lua pentru a răspunde chemării la întrecere lansată de biblioteca din Cosmești, ne angajăm să întocmim și să publicăm, cu sprijinul Bibliotecii municipale „V. A. Urechia”, un mic ghid (pliant) al bibliotecii noastre comunale, prin care să facem cunoscute publicului serviciile oferite de bibliotecă, modalitățile de acces și să popularizăm colecțiile ei”.

Biblioteca comunală Tulucești: „Răspunzând chemării lansate de biblioteca comunală din Cosmești, vom depune toate eforturile pentru îmbunătățirea activității bibliotecii noastre în cadrul filialelor din satele aparținătoare, angajându-ne să împropățăm cu regularitate colecțiile acestora și să întocmim, să multiplicăm și să trimitem la filialele noastre, cu promptitudine, după fiecare achiziție de publicații, liste bibliografice ale cărților noi intrate în biblioteca comunală”.

Luind cunoștință de **Chemarea** bibliotecii comunale din Cosmești, **primarul comunei Tudor Vladimirescu, Vasile Apostu**, ne-a declarat: „Inițiativa bibliotecii din Cosmești ne bucură deosebit de mult, ea înscriindu-se printre obiectivele formulate în chemarea la întrecere lansată tuturor comunelor din țară de comuna Pechea. Totodată ea vine în întâmpinarea

unor dorințe constante ale noastre privind dezvoltarea și perfecționarea activității bibliotecii din comună. Pornind de la convingerea că astăzi cartea și colecțiile de ziare și reviste nu mai pot lipsi din viața nici unui om, am acordat întotdeauna și vom acorda și de aici înainte importanța maximă bibliotecii comunale — comoara spirituală a comunei noastre, instituție de educație comunistă a locuitorilor din comună. Răspundem astfel cu entuziasm **Chemării** — și în special părții referitoare la asigurarea condițiilor materiale —, angajându-ne să punem la dispoziția cititorilor din comună, ca și până acum, condiții civilizate de lectură și de informare în bibliotecă. În acest sens, ne-am propus să realizăm în comună, până la sfârșitul acestui cincinal, prin contribuția locuitorilor, un local nou pentru bibliotecă, corespunzător dezvoltării viitoare a acesteia”.

Emblema Salonului

**SUB
SEMNUL
ANULUI
INTERNĂȚIONAL
AL
CĂRȚII**

**Al doilea Salon național
al cărții**

În perioada 20—29 ianuarie, Sala Dalles din București a găzduit cea de-a doua ediție a Salonului național al cărții, manifestare anuală de prestigiu, prima din bogatul program al acțiunilor consacrate în țara noastră Anului internațional al cărții.

O sinteză editorială...

Menită să fie un prilej de bilanț al activității editoriale, sub multiplele sale aspecte, Salonul național al cărții a prezentat publicului cititor o selecție de peste 1 800 de volume, din cele 3 475 de titluri, într-un tiraj global de 59 847 000 de exemplare, cât a însumat producția editurilor românești în 1971. Lucrări valoroase, din toate domeniile de activitate, au demon-

strat, încă o dată, înalta prețuire ce se acordă cărții în țara noastră și, în același timp, adâncul răsănet pe care l-au avut în rîndul editurilor măsurile luate de partid pentru îmbunătățirea activității ideologice, prețioasele indicații ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru realizarea unor valori literare și artistice autentice, izvorâte din realitățile țării noastre, pentru înzestrarea constructorului societății socialiste multilateral dezvoltate cu cele mai valoroase realizări ale științei și tehnicii moderne.

Un loc deosebit în standurile editurilor l-au ocupat volumele care au marcat, în 1971, aportul autorilor și al editurilor la sărbătorirea Semicentenarului Partidului Comunist Român.

Prezentînd machetele unor colecții sau volume pe care intenționează să le ofere cititorilor în 1972, editurile au avut posibilitatea să efectueze, în acest fel, un sondaj inedit în rîndul acestora, bazat pe un material intuitiv interesant. Merită consemnate pentru cei care n-au avut prilejul să viziteze Salonul: noile colecții ale Editurii politice — „Societatea socialistă multilateral dezvoltată”, „La vîrstă întrebărilor”, „Pe scurt despre...” (noțiuni despre univers, despre originea și evoluția omului etc.), „Biblioteca de istorie”, într-o nouă prezentare, interesanta lucrare în trei volume a lui Jacques Madaule **Istoria Franței**; standul Editurii enciclopedice a oferit, spre consultare, macheta unei ediții revăzute din **Istoria bibliografiei române** a lui Barbu Theodorescu; Editura Albatros a prezentat colecțiile sale în pregătire — „Cristal”, „Cogito”, „Monografii”.

Cele mai frumoase cărți ale anului 1971..

Foarte operativ, de această dată, juriul concursului „Cele mai frumoase cărți ale anului” a oferit cititorilor surpriza de a se întîlni, în cadrul Salonului, cu acele volume care, prin realizarea artistică și execuția poligrafică, au obținut distincțiile acestui concurs.

Volumul Al. Odobescu, **Pseudokinetikos**, apărut la Editura „Minerva”, și albumul **Theodor Pallady** al Editurii Meridiane au cucerit medalia de aur, iar trofeele de argint au fost decernate lucrărilor: **Istoria Românilor** de Constantin C. Giurescu și Dinu Giurescu, **Entomologia forestieră**, **Opere minore** de Dante Alighieri, **Legenda funigilor** de St. O. Iosif și D. Anghel, **Elegia pontică** de Theodor Grigoriu, **Dictionar tehnic român-german**; 40 de medalii de bronz și de diplome au evidențiat diverse alte volume și colecții. Premiile pentru ilustrații au fost obținute de graficienii Done Stan, Ion State, Adriana Mihăilescu și Petre Vulcănescu.

O anchetă întreprinsă în rîndul vizitatorilor a permis să se acorde „Premiul publicului” care a desemnat ca „cea mai frumoasă carte a anului 1971” volumul: **Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi**, de Constantin C. Giurescu și Dinu C. Giurescu, apărută la Editura „Albatros”.

Un viu dialog „Editori-cititori”...

Acest minunat public cititor — merită să reținem că în cele 10 zile Salonul a fost vizitat de peste 19 mii de persoane, de cele mai diverse vârste și profesii — i-a înconjurat pe editori cu dragostea și prețuirea sa, dovedindu-se în același timp, foarte atent la cele mai fine nuan-

țe ale fenomenului editorial, un bun critic, animat de dorința de a participa, într-un fel, la realizarea unor cărți cu un conținut valoros, într-o frumoasă prezentare grafică, cărți pe măsura zilelor noastre.

Cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, reamintite în cadrul Salonului — „în țara noastră s-a format un public larg, competent, receptiv la arta profundă, avid de cărți care să-i înaripeze mintea, să-i stimuleze gîndirea și fantezia, să-i însuflească idei și sentimente înalte” — au fost confirmate pe deplin și cu acest prilej. Interesante confruntări la standul editurilor, în cadrul unor acțiuni ca „Seară Minerva”, „Cartea de artă”, „De vorbă cu prietenii «Albatrosului»”, „Copii și scriitori”, „Stilul și limba în manualele școlare”, „Serile și colecțiile Editurii Eminescu în discuția cititorilor”, „Cititorii și «Cartea românească»”, ca și largile dezbateri pe teme de mare actualitate editorială, „Locul și importanța cărții social-politice în etapa actuală”, „Cartea tehnică în lumina sarcinilor impuse de construirea societății socialiste multilateral dezvoltate”, „Oglindirea realităților socialiste în creațiile literare contemporane; cum au promovat editurile aceste creații”, au constituit veritabile sondaje de opinie menite să contribuie la îmbunătățirea viitoarelor planuri editoriale.

Tot cu acest prilej și-au anunțat un început promițător chestionarele de sondaj realizate de edituri (Științifică, Ceres, Dacia, Eminescu), care vor aduce răspunsul cititorilor cu privire la cărțile sau temele propuse de aceștia, la accesibilitatea și utilitatea diverselor lucrări. La aspectul lor grafic.

Un regret și o dorință de viitor..

Dacă cititorii din Capitală s-au bucurat de această adevărată sărbătoare a cărții, numărul mesagerilor cititorilor din alte localități a fost mai redus. Ar fi fost de dorit ca tocmai bibliotecarilor, acești prieteni atât de apropiați ai editorilor, să li se creeze prilejul de a cunoaște, la o scară mai mare, producția editorială a anului 1971, să-și poată spune direct părerile ce însumează, de fapt, părerile a mii de cititori. Un deziderat care, sperăm, ar putea fi realizat în 1973, la cea de-a III-a ediție a Salonului cărții.

Luna cărții la sate

Tradiționala „Lună a cărții la sate” și-a sărbătorit în luna februarie a acestui an a 12-a ediție. Desfășurată sub

semnul „Anului internațional al cărții” și al împlinirii a 10 ani de la încheierea cooperativizării agriculturii în țara noastră, ea și-a propus ca, prin acțiunile întreprinse în fiecare județ, sub atenta conducere a comitetelor pentru cultură și educație socialistă și cu concursul cooperăției de consum, să contribuie la materializarea lozincii care caracterizează, în acest an, toate manifestările din domeniul propagandei și răspândirii cărții în țara noastră: „Cărți pentru toți”.

Obiectivele sale generale — creșterea numărului de cărți difuzate la sate prin atragerea spre lectură a unor noi categorii de cititori, cunoașterea mai îndepărtată a părerii cititorilor cu privire la conținutul și utilizarea cărților citite, intensificarea legăturilor între scriitori, editori și cititori, îmbunătățirea formelor de informare a acestora din urmă și de răspândire a cărții — au urmărit să asigure un plus de calitate propagandei cărții la sate.

Agenda „Lunii cărții la sate” a consemnat ca manifestări de amploare: „Decada cărții social-politice” (1—10 februarie), „Decada literaturii contemporane” (11—20 februarie), „Zilele cărții agricole” (21—29 februarie), care au prilejuit programarea unor acțiuni menite să îmbine o mai largă informare a cititorilor asupra rolurilor existente în bibliotecile și în librăriile satești, cu sintetizarea părerilor oamenilor muncii de la sate cu privire la cărțile apărute în 1971 și, în mod deosebit, la acelea care dezbăt problemele edificării socialiste.

„Cititorii își spun cuvântul”, „Scriitorii în mijlocul cititorilor de la sate”, „Editorii își prezintă producția de carte”, micro-expoziții pe genuri de literatură, concursuri literare pe tema „Literatura contemporană — oglindă a omului și realității socialiste”, recitaluri de poezie, prezentarea de către specialiști a literaturii agrozootehnice, generalizarea experienței propagandistice a punctelor de informare-documentare în domeniul literaturii social-politice și al răspândirii științei sînt numai cîteva dintre manifestările care au intrunit, laolaltă, pe cititorii din comune și sate, pe creatorii cărților, pe cei care se îngrijesc de răspîndirea ei.

Această ediție a „Lunii cărții la sate” a ridicat însă cu acuitate, printre altele, o problemă care trebuie studiată cu atenție de toți factorii care pot contribui la rezolvarea ei: aceea a unei mai mari responsabilități față de cititorii de la sate, față de informarea și de educarea acestora. Etapa actuală demonstrează din plin marile transformări intervenite și în acest domeniu, în pregătirea generală, în preocupările cititorilor din mediul rural, că a urmare a profundelor prefaceri economice și sociale, a creșterii rolului și locului pe care îl ocupă intelectualitatea și specializii în agricultură, a lărgirii bazei materiale a activității culturale la sate.

În aceste condiții, se pune întrebarea: „Luna cărții la sate” răspunde, ea singură, nevoii de verificare a producției editoriale și — de ce nu am afirma-o — a creației pe diverse planuri, care își găsește expresia în producția editorială cu realitățile satului socialist, sau constituie o manifestare de o neîndoioasă utilitate, dar cu caracter de campanie? Editorile și cooperăția de consum au asigurat suficiente condiții pentru o cit mai largă și mai permanentă informare a cititorilor și bibliotecarilor de la sate? Există o suficientă întrepătrundere între activitatea realizată de organele care asigură, pe diverse căi, răspîndirea cărții la sate și cea a organizațiilor de masă care pot sprijini, efectiv, formarea cititorului de la sate?

Sînt numai cîteva întrebări pe care le ridică experiența celei de-a 12-a ediții a „Lunii cărții la sate” și care își așteaptă răspunsul într-o activitate permanentă, stăruitoare, de largă perspectivă, a tuturor celor care sînt chemați să sprijine „vastul program de educație socialistă — cerință imperioasă a etapei actuale, a dezvoltării ascendente a societății românești”.

Elvira POPESCU

Mărturisiri despre carte

ale

prof. OVIDIU PAPADIMA

RED: Considerați că în epoca noastră de suprasaturare cu informații pe calea mijloacelor de comunicare în masă cartea își va menține rolul pe care l-a avut de-a lungul veacurilor ?

O. P. : Într-un articol apărut în ziarul *Cuvîntul* din 6 noiembrie 1925, romanțlerul Cezar Petrescu afirmă textual: „Frenesia epocii cere ziarului să cuplnească pe cît cu putință cartea”. Lîngii ani de renunțări la fericire și adescorigi la viața însăși — ai celui dintîi război mondial — împinseseră lumea bătrînei Europe, după ce s-au stins ultimele valuri ale acestui cataclism, nu numai spre redescoperirea bucuriilor vieții dar și spre dorința de a le consuma cît mai intens și mai rapid posibil. Izbuchise frenesia ritmului sincopat al jazz-ului, careia îi corespundea agitația tot atît de frenetică a dansului charleston — devenit modă tocmai în anul 1925. Se părea într-adevăr că nu mai era loc pentru plăcerile tihnite și îndelungi ale cititului cărților. Publicul era setos de a afla cît mai multe, de pretutîndeni. Războiul care — izbucnind într-un colț al continentului nostru ce părea a fi fost uitat de istorie, devenise o conflagrație mondială — li învățase pe oameni că fapte și locuri dintre cele mai depărtate între ele pot fi interdependente și că globul terestru începea de pe atunci să devină mic pentru pămînteni. Dezvoltarea prodigioasă a presei părea că răspunde acestor stări de spirit mai repede și mai bine decît cartea. O altă explozie a anilor de atunci — aceea a cinematografiiei — părea că amenință și ea serios suveranitatea multi-seculară a cărții. Și totuși cartea a rămas o necesitate și — mai mult decît atîta — editurile s-au dezvoltat și ele prodigios, pretutîndeni. Jumătatea de secol care s-a desfășurat de atunci pînă acum a dezmin-

țit prevestirile sumbre asupra viitorului cărții. Căci cartea nu e menită doar să umple — prin lectura ei — golurile de timp, din ce în ce mai rare și mai mici, ale trepidației vieții moderne. Ei nu i se cere nici acum să *informeze numai*, — cu alte cuvinte să fie un simplu reportaj de fapte și idei. Marele public continuă să-i ceară operei de artă și *răspunsuri* la marile întrebări — vechi și noi, eterne sau de cea mai strictă actualitate — pe care i le ridică viața. Ii solicită creatorului de artă să lumineze, să clarifice — prin însăși modalitatea esențială de a fi a artei: aceea de a încremeni prin însuși actul creației artistice zbcuimul ce pare haotic al valurilor vieții, lovindu-se adesea unele de altele, și de a-l cristaliza după geometria interioară și specifică a fiecărui gen al artei. Realizarea acestei geometrii presupune meditație profundă, selectare riguroasă a faptelor din viață, alegînd doar pe cele semnificative, cu valori de generalitate și durabilitate. A ieși de sub zodia efemerului cotidian și a intra în cetatea durabilă a artei, însemnează și a descifra *înțelesurile vieții*, a răspunde prin formele specifice ale artei întrebărilor pe care le ridică viața. Și oțea ce i se cere creatorului de artă se impune cu necesitate și consumatorului ei și el are nevoie de tihnă și de timp pentru descifrarea ei, pentru meditația asupra ei. Trebuie să aibă posibilitatea de a reveni la contemplarea ei, — fie ea operă de arhitectură, simfonie muzicală, pictură sau literatură.

Cartea ca formă de difuzare în masă a operei de artă literară, ca și a informării și comentariului asupra operei artistice din trecut și prezent, asupra operelor pe care le-a generat și le generează ea, rămîne încă — și cred că va rămîne totdeauna — modalitatea formativă a sufletului și intelectului uman cea mai durabilă, tocmai pentru că îi dă iubitorului ei posibilitatea de a o avea *oricînd* la îndemînă, de a întrerupe oricînd confruntarea cu ea, de a reveni *oricînd* la ea. Cartea rămîne astfel prietenul cel mai credincios al omului, dintre toate obiectele care îl înconjoară și îl solicită, — tocmai pentru că prezența ei tăcută și discretă contrastează liniștitor cu zgomotul și trepidația vieții moderne. Biblioteca — fie ea publică, fie ea familială — rămîne încă mijlocul cel mai eficient de formare a omului, tocmai prin maxima ei accesibilitate și prin îndelunga ei răză de acțiune în timp. Celelalte mijloace moderne — de difuzare în masă a culturii și artei: ziarul, revista, filmul, concertul, radioul, recitalul de poezie, televiziunea etc. — nu pot înlocui cartea, pentru că ele acționează o *singură dată* asupra omului. Efemeritatea lor — reali-

tatea lor accesibilă numai la un moment dat, sau la rari intervale, prin reluare — este un dat ineluctabil al însuși modului lor de a exista. Dovada cea mai peremptorie în acest sens e faptul că — în țările socialiste, în patria noastră unde se pune un accent atât de puternic pe acțiunea formativă în făurirea omului care trebuie să construiască edificiul grandios al socialismului — numărul și complexitatea editurilor ca și tirajele cărților au crescut în proporții nevisate chiar în trecutul apropiat, iar bibliotecile publice sînt neîncăpătoare.

RED : Ce soartă îi prevedeți cărții în viitor ?

O. P. : Intrucît liniile viitorului se pot descifra din structurile prezentului, cred că putem manifesta același optimism în privința destinului cărții. E adevărat că sobrietatea geometrică și evitarea risipei de spațiu — ce caracterizează pretutindeni arhitectura modernă a clădirilor de locuit — nu îngăduie transformarea bibliotecilor familiale în depozite mari de cărți, pe potriva ritmului intens și multiplu al aparițiilor în vitrina librăriilor. Omul din marele public a învățat însă să selecteze ceea ce îi trebuie și ceea ce crede că e valoare durabilă. Aceasta se întîmplă adesea fără să mai apeleze la ajutorul criticilor care, — trebuie să o recunoaștem — rămîn de multe ori sub zodia efermerului. Suprasolicitați și ei neputînd să citească tot ceea ce apare în domeniul lor, ajung prizonierii întîmplării, ai obligațiilor de condescendență față de numele consacrate puternic, sau ai relațiilor de prietenie și de grup literar. Cred că e necesar ca, înaintea criticii, operația cea mai riguroasă de selectare să o facă editurile. Astăzi există paradoxul că o multitudine de cărți necerute de public încarcă inutil standurile și vitrinele librăriilor, congestionează pînă la refuz depozitele lor și ale bibliotecilor publice, — în timp ce cărți intens căutate au apărut în tiraje cu totul insuficiente. Cartea trebuie să rămînă totuși o valoare mai mult sau mai puțin consacrată. Pentru debuturi, pentru căutări, pentru experiențe e loc destul în paginile revistelor, ziarelor și altor forme de publicare. Cred că e straniu faptul că unii autori apar direct în volum, fără să fi trecut prin redacțiile revistelor. Spre deosebire de trecut, astăzi colaborarea la reviste se onorează bănește după norme similare cu acele editoriale. Iar faptul că unele periodice — precum *Contemporanul*, *Săptămîna*, *Magazin* — apar în tiraje de zeci de mii de exemplare, răspunde și necesității de pătrundere în marele public, de glorie chiar, pe care o simte firesc orice creator de artă. Să nu mai vorbim de emisiunile de radio și

televiziune, care se adresează unui public de ordinul milioanei. O selectare cît mai riguroasă a ceea ce trebuie să fie cartea ca valoare durabilă cred că ar da posibilitatea de a tipări în tiraje corespunzătoare operele intens cerute de marele public, mai ales prin reeditarea lor rapidă.

Se pare totuși că un regim aparte îl are în prezent — și îl va avea și mai mult în viitor — cartea științifică. Ritmul într-adevăr uluitor al progresului științei și tehnicii face să se învechească foarte repede cărțile din domeniul lor. Dar, în cele mai multe cazuri, aceasta e o falsă impresie. Astfel de cărți, chiar dacă își pierd eficiența lor practică, coeficientul de aplicare în viața economică, industrială a rezultatelor cercetării care le stă la bază, — ele își păstrează totuși mult timp valoarea lor teoretică, dacă aceasta le este într-adevăr intrinsecă. Marile sinteze în diferitele domenii ale științei sînt absolut necesare, chiar dacă în detaliile lor vor fi depășite curînd, prin noi descoperiri. Un exemplu elocvent îl avem chiar în actualitatea noastră imediată. La intervale foarte scurte, au apărut trei monumentale sinteze ale istoriei României și publicul le-a făcut aceeași primire călduroasă, cu tot prețul lor ridicat prin dimensiunile lor și prin excepționalele condiții grafice. Bineînțeles, că — așa cum demonstrează numele autorilor de mare prestigiu ai acestor sinteze — selecția editorială trebuie să fie aici tot alt de severă. Pentru difuzarea cărților de știință — și mă gîndesc nu numai la sinteze ci și la acelea cu caracter fundamental — editurilor le vor rămîne cele mai mari obligații. Cit despre ceea ce sub zodia — și ea de loc neglijabilă — a comunicării cercetărilor limitate la domenii restrînse de specialitate, sau a căutărilor și experiențelor pe tărîmul atât de vast al *noului și încă incertului* în știință, cred că dezvoltarea prodigioasă a celorlalte mijloace moderne de difuzare le va oferi suficiente posibilități de comunicare cu cei interesați.

RED : Care a fost cartea sau cărțile cu cea mai mare influență în formația Dv. ?

O. P. : Semnificativ pentru discuția pe care o inițiați prin întrebare mi se pare că faptul care a avut o influență hotărîtoare în ceea ce privește orientarea mea spre căile literaturii nu a fost o carte, ci un film, — întîiul pe care l-am vizionat în viața mea. Eram încă în școala primară, în preajma sfîrșitului primului război mondial, cînd am văzut celebrul film al lui Abel Gance, *J'accuse!* Era o patetică și frumoasă pledoarie pentru pace și o zguduitoare condamnare a absurdității războiului. Eroul filmului era

un poet și drama participării lui la carnaagiul războiului, ca și finalul luminos în care tînărul se hotăra să se dedice vîndecării prin artă a traumatismelor sufletești provocate omenirii de uriașul măcel m-au impresionat într-atîta încît mi-am zis: „Voi fi scriitor, voi fi poet!” Tot atît de semnificativ mi se pare faptul că educația mea în artă a început prin lectura *Revistei copiilor și a tinerimii*, — scoasă îndată după război de generosul C. Costa-Foru. Aici am citit o bună parte din *Cărțile junglei*, de R. Kipling și feeria *Pasărea albastră*, a lui Maeterlink, în care doi copii descoperă căile fericirii în viață, pendulînd între basm și cotidian. Iar debutul mi l-am făcut în revista ilustrată *Lumea copiilor* și în revista școlară *Indemnul*, ajungînd foarte tîrziu să mă văd în volum, ceea ce cred că n-a fost de loc rău pentru mine. O temelie largă a culturii mele a constituit-o *Biblioteca municipală* din Tîrgu-Mureș, de unde, generosul ei custode, Aurel Filimon, ne îngăduia să împrumutăm atîtea cărți deodată încît nu mai încăpeau în servietă.

RED.: Ce cărți considerați că n-ar trebui să lipsească din lectura tinerei generații?

O.P.: Pentru generația celor tineri și foarte tineri nu am decît un singur sfat: să-și aleagă foarte riguros cărțile pentru biblioteca lor proprie și să citească cît mai mult din bibliotecile publice.

Petre Vulcănescu — Premiul pentru ilustrații la volumul: G. Bacovia, *Poezii*, apărut la Cartea Românească.

Integrarea bibliotecilor tehnico- științifice în sistemul informațional național

dr. Alexa MANEA

În Directivele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul de dezvoltare economico-socială a României pe anii 1971—1975 și liniile directoare ale acestei dezvoltări pe perioada 1976—1980 se evidențiază că „În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, dezvoltarea economiei depinde într-o măsură tot mai mare de ridicarea potențialului științific și tehnologic de capacitate de a introduce în practica economică și socială cuceririle științei și tehnicii¹⁾. În vederea realizării ansamblului de acțiuni destinate să ducă la promovarea progresului tehnic, Directivele stabilesc că „se va urmări asimilarea de mașini, utilaje, aparate și instalații noi, la nivelul realizărilor avansate pe plan mondial, competitive din punct de vedere economic²⁾ și că „Este necesar să se stabilească măsuri pentru scurtarea duratei de asimilare a produselor noi și modernizarea lor continuă în pas cu evoluția tehnicii și științei³⁾. Urmînd neabătut linia trasată de Congresul al X-lea al partidului, toate documentele de partid ulterioare congresului și întreaga legislație începînd cu asigurarea și controlul calității produselor, activitatea de comerț exterior, organizarea și conducerea unităților socialiste de stat și culminînd cu aprobarea planului cincinal 1971—1975 au subliniat în repetate rînduri sarcina de o covîrșitoare importanță a modernizării economiei, a ridicării producției tuturor ramurilor industriale la nivele calitative înalte. Este subliniat permanent în acest context rolul care revine cercetării științifice și activității de infor-

1) Vezi: *Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român*. 6—12 august 1969. Buc., Editura politică, 1969, p. 698.

2) *Idem*, p. 698.

3) *Idem*, p. 699.

mare și documentare tehnică în vederea transunerii în viață a acestei sarcini.

Pornind de la importanța și complexitatea rolului informării tehnico-științifice în realizarea obiectivelor care stau în fața economiei naționale în actualul plan cincinal, atenția noastră ne este reținută de bibliotecile tehnice de specialitate din întreprinderi, în scopul precizării contribuției pe care acestea sînt chemate să o aducă, în cadrul sistemului informațional național, în sprijinul realizării prevederilor planului de dezvoltare a României socialiste pentru anii 1971—1975.

Introducerea tehnicii noi în toate ramurile economiei naționale presupune un amplu proces de asimilare a realizărilor științei și ale experienței înaintate. Volumul cunoștințelor științifice, al datelor experimentale și ale experienței de producție crește în proporție aproape directă cu volumul cercetărilor științifice, teoretice și experimentale, precum și cu dezvoltarea industriei. În condițiile acestei creșteri explozive a volumului de informații, operațiile necesare identificării, selecției, analizei, prelucrării și memorizării informațiilor tehnico-științifice răpesc o mare parte a timpului de muncă, atît oamenilor de știință, cit și cadrelor de specialitate din industrie.

Revoluția tehnico-științifică din epoca contemporană influențează în mod direct activitatea economică și în primul rînd dezvoltarea industriei. Datorită progreselor științei și tehnicii, produsele industriale suferă o pronunțată uzură morală în perioade foarte scurte, iar în condițiile concurenței pe piețele externe, produsele depășite din punct de vedere tehnic sau al performanțelor nu pot fi valorificate. Întreprinderile sînt deci confruntate cu problema mereu deschisă a modernizării producției sau a asimilării unor produse noi, cu performanțe superioare celor existente pe piață.

Prin urmare, competitivitatea întreprinderilor este condiționată de capacitatea de modernizare a produselor din fabricația curentă și de asimilarea produselor noi, precum și de capacitatea de a ridica neîncetat nivelul tehnologic și organizatoric de fabricație, cu scopul de a-l situa cel puțin la nivelul firmelor concurențe pe plan mondial. Specialiștii cheamați să modernizeze produsul și procesele tehnologice necesită deci un mare volum de informații documentare tehnico-științifice și economice, furnizate în timp util de către unitatea de documentare.

În categoria acestor informații intră date cu privire la: produse de același tip ale firmelor cu profil similar din străinătate; tendințe pe plan mondial în dezvoltarea fabricației, ca investiții în capacități noi de producție; planuri de dez-

voltare a producției respective; progrese în tehnologia fabricării produsului; progrese în fabricarea diferitelor materiale folosite în producție; progrese în organizarea producției și introducerea metodelor noi de muncă; utilaje tehnologice noi ale instalațiilor mecanizate și automatizate; indicatori de fabricație — consumuri specifice de materiale, energie, manoperă etc.; prognoze privind evoluția prețurilor; progrese privind conjunctura și evoluția pieței în țările importatoare; soluții constructive brevetate și protejate; soluții constructive brevetate dar neprotejate pe anumite piețe de export sau în țările în care pot fi dezvoltate exporturile.

Pentru culegerea acestor date este necesară studiarea unui mare număr de materiale documentare din categorii foarte variate; în procesul de analiză a acestora, organele de documentare extrag date tehnice și economice pe care le sistematizează pe subiecte.

Datele astfel culese pot fi prezentate fie sub forma unor referate de progrese, care au un scop exclusiv informativ, fie sub forma unor studii de sinteză pe o anumită temă. Toate problemele studiate de serviciile de informare documentară sînt prinse în planuri de muncă.

Planul tematic de documentare poate cuprinde — după caz — și sarcini concrete privind întocmirea altor lucrări documentare pe teme stabilite. Astfel pot fi elaborate cercetări bibliografice, culegeri de date tehnice, tabele comparative.

Esențial este ca, folosind toate izvoarele de informare documentară posibile, prelucrate la nivele superioare (ICDT, centre de ramură) și furnizate de bibliotecile tehnico-științifice, biroul de documentare din întreprindere să-și concentreze activitatea principală asupra extragerii de date tehnice și economice care urmează să satisfacă cerințele foarte clar delimitate ale producției, proiectării și cercetării din întreprindere: ea deservește, să le sintetizeze în lucrări și rapoarte tehnice, care, pe lângă faptul că fixează nivelul realizărilor pe plan mondial și prefigurează tendințele de dezvoltare în perspectivă, stabilesc soluțiile tehnice posibile. Aceste lucrări constituie un prețios ajutor pentru cadrele ce rezolvă efectiv problemele tehnice. Toate informațiile vehiculate în sistemul informațional sînt consemnate în materiale documentare, colectate, sistematizate, puse la dispoziție de bibliotecile tehnico-științifice (de specialitate).

În timp ce biblioteca are funcții precise în domeniul achiziției, al sistematizării materialelor documentare, a creării instrumentelor de acces la documente, serviciile de informare folosesc informațiile cuprinse în documente pentru sinteza

realizărilor pe plan mondial. Astfel, o rețea modernă de informare documentară nu se poate dispensa de serviciile bibliotecilor de specialitate, care constituie prima verigă a sistemului informațional tehnic-științific. Și aceasta, în ciuda faptului că literatura mondială de specialitate cunoaște o adevărată dispută în ce privește locul bibliotecii de specialitate în procesul informării. Pe cînd unii teoreticieni afirmă că bibliotecile de specialitate trec printr-o criză adîncă, locul lor urmînd să fie luat de serviciile de informare documentară, alți specialiști, bibliotecari și documentariști de renume, printre care Ralph Shaw, Tess Sheer și Mortimer Taube, consideră că cele două activități se completează, și nu se exclud una pe cealaltă. De asemenea, A. I. Mihailov, directorul Institutului unional de informare tehnic-științifică din Moscova, demonstrează clar interdependența dintre sistemul bibliotecilor și cel al informării documentare, care trebuie considerate instituții deosebit de utile pentru dezvoltarea cercetării și a progresului științific și tehnologic.

În condițiile diversificării domeniilor de cercetare și ale dublării cunoștințelor acumulate, apoi ale complexității problemelor tehnic-științifice puse în fața muncitorilor calificați, a inginerilor sau a oamenilor de știință, atît ridicarea nivelului tehnologic al producției cît și creșterea eficienței cercetării sînt condiționate de o rapidă informare, de o foarte largă cooperare între serviciile de informare specializate și bibliotecile tehnice de specialitate.

Formele acestei cooperări sînt variate, iar eficiența sistemului se măsoară în rapiditatea cu care beneficiarul poate primi toate informațiile necesare și utile lui, pe tema cercetată.

Funcțiile de bază ale bibliotecii tehnice de specialitate

Principala funcție a bibliotecii tehnice de specialitate este constituirea și completarea fondului de cărți și de alte materiale documentare necesare informării curente și retrospective a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor. Biblioteca e datoare să asigure achiziționarea curentă de lucrări noi, pe baza unui plan anual de achiziții, elaborat cu ajutorul specialiștilor uzinei. În alcătuirea acestui plan, se vor folosi sursele principale de informare, cum sînt: cataloagele editurilor tehnic-științifice din țară și din străinătate, ghidurile și cataloagele de creștere (de pildă, **Cărți achiziționate de ICDT**; **Cărți apărute în străinătate**, difuzat de ICDT în 4 fascicule anual; ghidul

Periodice tehnico-științifice achiziționate în țară în anul 1972, editat de ICDT; cataloage tehnice de produse și cărți de mașini din țară și străinătate, difuzate de ICDT; cataloagele de creștere difuzate de centrele de ramură, de bibliotecile științifice enciclopedice, de bibliotecile municipale, de centrele de informare sau bibliotecile tehnice ale institutelor politehnice etc.). În plus, se vor prevedea abonamente la publicațiile centrelor de documentare de ramură.

Conducerea întreprinderii este chemată să controleze atent modul de întocmire a planului de achiziții documentare a întreprinderii, astfel încît să asigure completarea bazei materiale necesară informării curente a specialiștilor săi.

A doua funcție de bază a bibliotecii o constituie **organizarea fondului de informare**, alcătuit din cataloage și bibliografii constituite prin sistematizarea fișelor documentare și bibliografice întocmite și difuzate de organele centrale de documentare și de bibliotecile instituțiilor de cercetare, ale ministerelor etc. De asemenea, fondul se completează cu fișe factografice întocmite de către biroul de informare documentară pentru indicatorii tehnico-economici, pentru noi produse, noi materiale, noi utilaje tehnologice specifice uzinei. În plus, fondurile de referință mai cuprind indexuri ale publicațiilor periodice, colecția revistelor de referate, toate categoriile de ghiduri, cataloage de editură — într-un cuvînt, toate instrumentele ce permit accesul la documente.

A treia funcție a bibliotecii tehnice o constituie **munca bibliografică și de recomandare**. În cadrul lucrărilor bibliografice de recomandare se întocmesc cataloage de creștere a colecțiilor, liste de recomandare (pe profesii și specialități), fișiere bibliografice deschise, pe teme de mare interes, și se face difuzarea fișelor bibliografice pe profil beneficiar.

Toate aceste funcții, realizabile pentru bibliotecile tehnice care fac parte din birourile de informare ale întreprinderilor și care sînt încadrate cu personal permanent, ridică probleme în privința realizării lor în multe întreprinderi unde nu există birou de informare și nici cadre specializate, permanente pentru biblioteca tehnică. În aceste cazuri, așa după cum prevede și legislația în vigoare, activitatea de informare cade în atribuția serviciului tehnic. Acesta trebuie să organizeze un colectiv de referenți din rîndul specialiștilor din întreprindere cu ajutorul cărui să semnaleze cadrelor de muncitori, ingineri și tehnicieni informațiile cele mai noi, necesare în activitatea curentă de producție.

Dar, oricît de bine ar fi realizate atribuțiile ce derivă din aceste funcții, pen-

tru a răspunde cererilor, mereu în creștere, de informare ale cadrelor de specialitate, bibliotecile vor trebui să-și asume noi funcții și noi atribuții, să-și lărgească sfera preocupărilor îndeosebi în domeniul deservirii beneficiarilor informării și al serviciilor documentare.

In ce constau noile funcții ale bibliotecii tehnice de specialitate ?

Muncitorii, inginerii, tehnicienii, confrunțați zi de zi cu noi probleme tehnice sau organizatorice, caută mereu soluții optime pentru fiecare problemă cercetată. Ei trebuie să cunoască și să folosească în proiectele și în documentațiile întocmite cele mai noi realizări ale tehnologiei din uzine similare, din cercetare, din proiectare. În condițiile economiei noastre socialiste, legea precizează **obligația** cunoașterii realizărilor tehnice pe plan mondial și **obligația** aplicării lor. Este vorba de articolele 2 și 7 din **Legea privind asigurarea și controlul calității produselor** din anul 1971. Dar cercetarea elementului „noutate” nu este ușoară, fie din cauza lipsei de experiență în activitatea de documentare, fie din lipsa surselor de informare. Problemele tehnice actuale sînt probleme complexe, rezolvarea lor necesită adesea cunoștințe din cele mai variate domenii ale tehnologiei. Dar o bibliotecă de specialitate dintr-o uzină poate acumula îndeosebi lucrări documentare specifice din profilul instituției. Prin urmare, beneficiarul va găsi numai materiale documentare din profilul uzinei proprii, pentru informații din alte domenii ale științei sau tehnologiei va trebui să găsească surse existente în alte instituții sau uzine.

Ce se întimplă deci în cazul în care cadrelor tehnice le sînt necesare informații din alte domenii și specialități? Acestea vor trebui să se adreseze unei alte bibliotecii sau altui serviciu de documentare din specialitățile respective, fie direct, fie prin intermediul bibliotecii uzinei proprii.

Care sînt căile identificării informațiilor tehnice existente în aceste instituții ?

Prima măsură este consultarea catalogului sistematic al bibliotecii proprii, în care informațiile pentru cărți și publicații periodice sînt organizate în ordinea clasificării zecimale universale. Aceste cataloage se completează cu fișe documentare difuzate de ICDD (**Revista de titluri**) sau de centrele de ramură. O a

doua sursă de informare o constituie publicația de referat **Referativnii jurnal**, editată de Institutul unional de informare științifică din Moscova, pe principalele domenii ale științei și tehnicii. În fine, altă sursă importantă de informare o formează fondurile de prospecte, cataloage, publicații de uzină, brevete (de invenție), ghiduri, indexuri, cercetări bibliografice și alte instrumente de acces la documente și informații.

Cercetătorul, identificînd documentul căutat, îl va putea „localiza”, deci va putea stabili uzina sau instituția ce-l deține consultînd catalogul colectiv al cărților sau catalogul cumulativ al publicațiilor sau catalogul cumulat al publicațiilor periodice străine intrate în țară, ambele editate anual de Biblioteca Centrală de Stat. De asemenea, el va mai putea localiza publicațiile periodice tehnico-științifice consultînd ghidul intitulat **Periodice tehnice științifice achiziționate în țară în anul 1971**, difuzat de ICDD.

Situația în care beneficiarul informării nu identifică sursele căutate în fondul de informare din uzina proprie pare a fi mai dificilă. În acest caz, el este nevoit să se adreseze altei bibliotecii care urmează să identifice materialele solicitate.

Se mai pune acum problema dacă informarea din cărți și publicații periodice este suficientă pentru rezolvarea complexelor probleme tehnice din uzina modernă. Adevărul este că, la ora actuală, o importanță primordială au obținut-o publicațiile cu circulație restrînsă, care aduc informații tehnico-științifice mai rapid și mai complet decît revistele de specialitate și cărțile tehnice.

În categoria publicațiilor cu circulație restrînsă sînt cuprinse cel puțin 20 de categorii de documente, dintre care cităm brevetele de invenții, standardele și normele interne, instrucțiunile de fabricație și cartea mașinii, rapoartele delegaților care participă la congrese, la tirguri sau fac schimb de experiență cu uzine similare, cataloage și prospecte comerciale. Evident că toate bibliotecile de specialitate ar trebui să cunoască utilitatea acestor lucrări, sursele de procurare și să se preocupe de achiziționarea lor, cel puțin la cererea beneficiarilor. O primă grijă ar fi întocmirea instrumentelor de acces la documentele cu circulație restrînsă.

În multe biblioteci tehnice, au fost organizate cataloage speciale pentru materialele documentare cu circulație restrînsă. Astfel, Biblioteca uzinei „Independența” din Sibiu a organizat evidente pe fișe ale principalelor categorii de materiale cu circulație restrînsă. Generalizarea experienței bibliotecilor bune în domeniul organizării fondurilor de informare constituie o sarcină imediată atât a birourilor teritoriale ICDD, cît și a

unor instituții care, în cadrul unui sistem de cooperare, ar trebui să se preocupe de îndrumarea activității la nivel local.

Dintr-o înțelegere greșită a valorii diferitelor categorii de materiale documentare pentru informarea curentă a cadrelor tehnice, conducerile unor întreprinderi nu acordă grijă suficientă dezvoltării bazei materiale pentru completarea bibliotecilor tehnice, își limitează achizițiile la cărți și publicații periodice, pe care de altfel le procură adesea în număr insuficient.

În condițiile creșterii și diversificării cererii de informații documentare, bibliotecile tehnice, lipsite de publicații cu circulație restrinsă, nu mai pot satisface toate nevoile de informare ale diferitelor categorii de beneficiari din întreprindere. Revistele și cărțile conțin informații publicate cu întârziere de ani de zile de la data generării lor; în majoritatea cazurilor, la data difuzării, informațiile publicate au suferit o pronunțată uzură morală; în acest caz, folosirea lor situează întreprinderea respectivă în urma progresului tehnic. Apare așadar necesitatea stringentă a folosirii unor noi surse de informare, deci a unor noi categorii de material documentar care să asigure o mai rapidă difuzare a datelor tehnico-științifice.

Din păcate, centralele industriale și întreprinderile încă nu acordă suficientă atenție acestor categorii de lucrări, nu se preocupă de procurarea lor, lipsind cadrele tehnice și de specialitate de cele mai utile informații.

Bibliotecile ar trebui să acumuleze toate materialele documentare necesare informării curente sau retrospective a specialiștilor. Dar, volumul acestor lucrări este enorm și crește în fiecare zi. Procurarea lor nu este posibilă fie din cauza costurilor ridicate, fie din cauza cererilor sporadice care nu ar justifica costurile procurării. Se ridică astfel problema specializării fondurilor bibliotecilor tehnico-științifice pe domenii mai restrânse și pe categorii de publicații. Dacă în uzine cererea este mai susținută pentru cărți cu caracter teoretic sau pentru prospecte, cataloage comerciale și standarde, în institute de cercetări există o cerere mai susținută pentru brevete de invenție, rapoarte de cercetare, teze de doctorat etc.; prin urmare, o anumită profilare rezultă din structura necesităților de informare a diferitelor categorii de specialiști din diversele instituții.

Specializarea presupune deci o largă colaborare între instituțiile sistemului, între bibliotecă, între servicii de informare documentară.

Biblioteca de specialitate va constitui fonduri de material documentar pe pro-

filul uzinei acoperind domenii restrânse ale tehnicii și va beneficia de acces la fonduri cumulative de informare pentru documente existente în alte uzine, institute; ea își va procura reviste de referate pe profil, va organiza fonduri de prospecte și brevete. Prin aceasta domeniile de acces la informații se extind mult.

În condițiile diversificării științelor, o informare organizată presupune accesul la documente existente și în alte instituții și deci aceasta presupune dezvoltarea relațiilor de colaborare între serviciile de bibliografie și între bibliotecile de specialitate din diferite domenii de activitate, inclusiv bibliotecile municipale și orașenești, colaborare ce astăzi este o necesitate stringentă a sistemului informațional tehnico-științific.

În cadrul acestor relații se dezvoltă servicii de informare documentară, se face schimb de informații privind sursele de informare, se precizează profilul fondurilor de materiale documentare din diferite instituții, se organizează împrumuturi sau reproduceri de lucrări documentare și, la cerere, se întocmesc liste de titluri, bibliografii, liste bibliografice etc.

Biblioteca de specialitate va trebui să primească, de la organele centrale de specialitate, evidența serviciilor de informare documentară din țară (la nivel central, ramură, institute de cercetare, centrale etc.) pentru a cunoaște nu numai profilul acestor instituții, ci și profilul fondurilor acumulate de ele, categoriile de materiale documentare existente în aceste biblioteci. Ea va trebui să coopereze cu alte biblioteci în realizarea serviciilor documentare la cerere.

Proiectul sistemului național de informare documentară și mai ales proiectele de profilare a bibliotecii tehnice și a serviciilor de informare din uzine vor stabili exact limitele profilării, domeniile specifice și responsabilitatea în domeniul organizării fondurilor de informare.

În perspectivă, prin dezvoltarea unei largi cooperări între bibliotecile de specialitate, prin accentuarea specializării acestora pe profile înguste și prin organizarea schimburilor de publicații, de servicii documentare, se creează o rețea de legături între instituții. O primă consecință este o mai bună deservire a beneficiarilor și o creștere a eficienței sistemului informațional în ansamblu.

Din cele arătate rezultă necesitatea integrării rețelei bibliotecilor de specialitate în sistemul informațional tehnico-științific național, extinderea atribuțiilor prin diversificarea surselor de informare și dezvoltarea unei largi colaborări și cooperări în domeniul serviciilor informaționale.

Studiul documentat al dr. Alexa Manea, privind integrarea bibliotecilor tehnice de specialitate în sistemul informațional, ridică o seamă de probleme legate de eficiența activității de informare a cadrelor din întreprinderile industriale. Din dezbaterile acestora, rezultă că informarea și documentarea la zi reprezintă în epoca actuală o parte integrantă a produsului și de nu mai mică importanță decât celelalte componente care intră în el în procesul de producție, că știința cuprinsă în informații devine ea însăși o forță de producție. Dar pentru ca aceasta să prindă viață în toate întreprinderile — și nu numai acolo unde există birouri de informare documentară special organizate în acest scop —, vor trebui să fie soluționate și unele probleme organizatorice, care au fost deseori ridicate în paginile revistei noastre.

Este cert că în momentul de față numai într-un număr relativ redus de întreprinderi (cele de importanță republicană, mai ales) există condiții pentru îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor bibliotecilor tehnice de specialitate, în vederea asigurării informării tehnico-științifice a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor. Articolele publicate anterior în revista noastră*, precum și alte materiale consacrate acestei teme, au scos în evidență faptul că în majoritatea întreprinderilor de importanță medie sau mai mică situația bibliotecilor tehnice este precară: ori nu există cadre permanente pentru această muncă, ori, dacă există, numai un număr redus din acestea au calificare profesională corespunzătoare. ICDD nu mai organizează de câțiva ani cursuri de calificare pentru aceste categorii de lucrători, iar centrele de documentare de ramură, cărora le-ar reveni această sarcină, nu se preocupă nici ele — decât cu rare excepții — de calificarea profesională a bibliotecarilor din întreprinderi.

Toate sarcinile care se referă la cooperare — și din articol rezultă că bi-

bliotecile tehnice nu pot face față sarcinilor actuale de informare fără o cooperare permanentă pe plan local — au rămas de fapt nerealizate și nu sînt realizabile în lipsa unui for care să ia inițiativa conducerii și coordonării unei asemenea activități. Filialele ale ICDD, care ar putea să-și asume această atribuție, nu există decât în puține centre, și nici acolo nu-și exercită atribuțiile unui for metodic, de coordonare și de perfecționare profesională pentru bibliotecari.

În aceste condiții, față de imensele solicitări pe care construcția socialistă le pune în fața activității de informare din întreprinderi, se impune ca pînă la organizarea sistemului național de informare și documentare, care va îngloba și bibliotecile tehnice, să se organizeze un sistem stabil de colaborare și cooperare în fiecare municipiu sau județ, din care să facă parte, alături de bibliotecile de specialitate cu profil tehnic, și bibliotecile municipale, orășenești, ca și bibliotecile științifice cu profil tehnic, cum ar fi bibliotecile de învățămînt superior tehnic și filialele Bibliotecii Academiei, profilate parțial pe domeniile tehnice. Acestea ar trebui: să asigure informarea și documentarea pe domenii interdisciplinare; să editeze catalogul local colectiv; să asigure pe plan local inițierea profesională, calificarea și ajutorul metodic al bibliotecarilor din bibliotecile din întreprinderi. În actuala situație, cînd bibliotecile tehnice funcționează în întreprinderi subordonate diferitelor centrale industriale și primesc documentația din partea diferitelor centre de documentare de ramură, alături de cea elaborată de ICDD, singurul for sub egida căruia ar putea să se închege un sistem de cooperare este — credem noi — comisia economică a comitetului municipal sau județean de partid, care are în atribuțiile sale orientarea întregii activități economice pe teritoriul respectiv.

Bibliotecile municipale și orășenești, cu excepția celor din centrele unde funcționează biblioteci universitare sau ale institutelor politehnice, sînt singurele care posedă colecții reprezentative de publicații tehnice, științifice cu caracter interdisciplinar și colective de lucrători calificați. Ele ar trebui să exercite firesc, în acest sistem local de cooperare, funcția de centru al catalogului colectiv local, de centru metodologic și de inițiere și perfecționare profesională. Funcțiile educative ale acestor biblioteci nu pot fi concepute fără exercitarea îndatoririlor lor de centre de informare în domeniul hotărîtor al vieții sociale — activitatea economică, producția bunurilor materiale.

Revista bibliotecilor

* Vezi: Adler, Erich. *Optimizarea sistemului de informare și documentare tehnică*. 1. Unități documentare; 2. Bibliotecii. In: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 6, iun 1970, p. 323—326 și nr. 7, iul 1970, p. 387—391; Vlădescu, George. *Realizarea integrală a sarcinilor sportive ale producției industriale reclamă: valorificarea superioară a informației tehnico-științifice la nivel de centru industrial*. In: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 8, aug 1970, p. 452—454; Fülöp Géza. *Bibliotecile tehnice așa cum sînt... și nu ar trebui să fie*. Reflecții pe marginea situației existente în orașul Tirgu-Mureș. In: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 10, oct 1971, p. 596—597.

Biblioteca municipală în sprijinul învățămîntului politico-ideologic

Mihai IANCULESCU
Victor STROE

Studierea și însușirea de către colectivul Bibliotecii municipale din Timișoara a Programului P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, cunoașterea direcțiilor muncii politico-organizatorice, economice și social-culturale stabilite de organele locale de partid, în perspectiva anului 1972, ne-au condus la elaborarea unui program complex de activități cu cartea, prin care urmăm realizarea a două obiective fundamentale:

— sporirea contribuției bibliotecii în procesul complex de instruire și educare a maselor, la înarmarea cititorilor cu cunoștințe politico-ideologice, culturale științifice și profesionale, prin perfecționarea organizatorică și funcțională a fiecărei secții, prin integrarea tot mai puternică a bibliotecii în viața municipiului și a județului nostru;

— desfășurarea unei largi și eficiente activități de propagandă a cărții, pentru atragerea la lectură a unui număr însemnat de cititori din rindurile celor mai diverse pături ale populației. Un accent deosebit va fi pus pe cuprinderea în sfera lecturii a muncitorilor și a altor categorii care își desfășoară activitatea direct în sfera producției materiale, tineri și virstnici, bărbați și femei — oameni ai muncii români și de alte naționalități.

Planul nostru concretizează, printr-un nomenclator larg de activități de propagandă a cărții social-politice, principala învățătură desprinsă din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, și anume, necesitatea imprimării în munca pe care o desfășurăm a unui spirit militant partinic, întrebându-ne, de fiecare dată, ce întreprindem și cum, și cui folosesc acțiunile organizate.

Suita de manifestări de propagandă a cărții înscrise de noi în planul pe 1972

au în vedere, ca tematică, indicațiile cuprinse în programul partidului de educare politico-ideologică a maselor. În precizarea acțiunilor concrete am avut în vedere faptul că prevederile programului însușează responsabilitățile tuturor factorilor instructiv-educativi, între care am înțeles că biblioteca trebuie să acționeze, prin mijloace specifice, la un nivel calitativ superior.

Redăm în cele ce urmează câteva din acțiunile întreprinse și din cele care vor urma, în ansamblul străduințelor noastre de a traduce în viață programul partidului din 3—5 noiembrie 1971.

La indicația Comitetului municipal P.C.R. Timișoara am elaborat un îndrumar privind dotarea, organizarea și funcționarea centrelor de științe sociale și de răspindire a cunoștințelor științifice și a punctelor de informare și documentare. Acest ghid bibliografic a fost conceput, în general, pe tematica prevăzută pentru învățămîntul de partid și U.T.C., lărgind, firește, sfera fondului documentar cu lucrări din domeniul adiacente. Lucrarea, elaborată potrivit **Instrucțiunilor cu privire la învățămîntul de partid și propagandă prin conferințe**, cuprinde în prima parte recomandări referitoare la cadrul organizatoric și funcțional. Partea a doua cuprinde o bibliografie de recomandare privind dotarea cu publicații, care recomandă circa 500 de lucrări. O deosebită atenție am acordat cuprinderii în bibliografie a documentelor de partid și de stat. Am recomandat operele clasice ale marxism-leninismului, lucrări din domeniul eticii și al moralei comuniste, lucrări menite să contribuie la educarea tineretului, lucrări din domeniul științelor naturii, al ateismului, din domeniul economiei. În capitolul **Istoria României** am reținut un număr însemnat de lucrări care prezintă trecutul glorios de luptă al poporului nostru, biografii ale unor eroi sau conducători populari, texte referitoare la evenimente istorice importante. În capitolul **Periodice**, am recomandat presa de partid centrală și locală, reviste teoretice, inclusiv publicații în limbile naționalităților conlocuitoare.

În bibliografie am inclus de asemenea unele materiale de referință cu largă utilitate, cum sînt dicționarele generale și speciale, enciclopediile, bibliografiile din diferite domenii, ce nu pot lipsi din colecțiile centrelor de informare.

Căutînd să folosim acest **Îndrumar** în primul rînd în cadrul instituției noastre, am trecut la organizarea în incinta bibliotecii a unui punct de informare și documentare conceput pe fondul de publicații recomandat în ghidul bibliografic respectiv. Sala destinată pregătirii politico-ideologice a propagandiștilor și

curșanților dispune de 30 de locuri. Fondul de publicații, organizat în rafturi tematiche, permite accesul direct al cititorilor. Catalogul publicațiilor existente în această sală, bibliografiile pentru învățământul de partid și U.T.C., fișierele tematiche, mapele tematice sînt cîteva din instrumentele de informare la îndemîna solicitanților.

Punctul de informare și documentare dispune de asemenea de un material ilustrativ (albume, planșe, grafice etc.), în continuă îmbogățire, referitor la dezvoltarea vieții economice și social-politice și culturale pe plan național și local. Suita de grafice, de scheme, cuprinzînd date legate de actualul cincinal, ca și cele referitoare la realizările și sarcinile oamenilor muncii din municipiul Timișoara și din județul nostru, completează colecțiile de publicații, asigurînd forme atractive de propagare, de lămurire a cunoștințelor.

Avînd în vedere planul de acțiuni care prevede organizarea unor consultații pentru propagandiști și cursanți, a unor expuneri și convorbiri, am conceput dotarea acestui punct de informare și documentare cu mijloace audio-vizuale (picup, magnetofon, diascop, discuri, diafilme, diapozitive, înregistrări pe bandă), toate acestea adecvate obiectivelor educației comuniste.

Pentru a face cunoscute în rîndurile oamenilor muncii din întreprinderile și instituțiile municipiului posibilitățile pe care acest punct de informare și documentare le oferă în pregătirea lor politico-ideologică, am elaborat un plan complex de popularizare prin afișaj, articole în presa locală, prin editarea unor pliante, prin invitații adresate direct organizațiilor de partid și U.T.C.

Pornind de la locul pe care-l ocupă biblioteca municipală în viața culturală a municipiului și județului nostru, ne-am considerat angajați în activitatea de sprijinire a Comitetului județean P.C.R. în realizarea Centrului de informare și documentare, în îndrumarea bibliotecilor comunale pentru realizarea punctelor de informare în cadrul localităților rurale. În acest sens, am sprijinit Cabinetul județean de partid în selectarea și organizarea fondurilor de publicații, iar la solicitarea Comitetului pentru cultură și educație socialistă al județului Timiș am elaborat o listă bibliografică cuprinzînd publicațiile care trebuie să formeze fondul de documentare de bază, în vederea sprijinirii unei largi acțiuni de completare a fondurilor de publicații social-politice necesare punctelor de informare și documentare.

De altfel, măsuri speciale pentru completarea fondului documentar au fost luate

și pentru punctul de informare din cadrul bibliotecii noastre.

Un aport deosebit în sprijinirea muncii politico-ideologice și de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii îl constituie elaborarea bibliografiilor pentru învățământul de partid și U.T.C. În acest an, operativitatea și exigența calitativă au fost obiective de prim ordin. Astfel, pentru a răspunde rapid necesităților de informare, am alcătuit pentru început bibliografiile primelor cinci teme prevăzute în cadrul fiecărei forme de învățămînt de partid și U.T.C., cea de-a doua parte a lucrării fiind terminată în cadrul lunii ianuarie.

Bibliografia, concepută în caiete separate pentru fiecare formă de învățămînt, multiplicată într-un număr de exemplare corespunzător numărului propagandiștilor din municipiul și județul nostru, a fost pusă la îndemîna Cabinetului județean P.C.R. și, respectiv, Comitetului județean U.T.C. Mai mult, în „nota” concepută pentru fiecare bibliografie i-am informat pe propagandiști despre posibilitățile pe care biblioteca municipală le oferă în vederea bunei lor pregătiri.

Pentru a răspunde deselor solicitări de informare venite din partea cititorilor, am început o lucrare de mare importanță — **Indexul alfabetic al lucrărilor (articole și cuvîntări) secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu.**

În contextul preocupărilor noastre pentru diversificarea mijloacelor de informare a cititorilor în domeniul literaturii social-politice, am realizat mape tematice cuprinzînd articole și alte materiale decupate din ziare și reviste, precum și un nomenclator larg de fișiere pe teme inspirate din Programul politico-ideologic adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971.

Ceea ce credem că va aduce o și mai mare contribuție în domeniul informării propagandiștilor, a lectorilor și a cursanților de la diferite forme de învățămînt de partid este catalogul colectiv al literaturii social-politice aflată în bibliotecile științifice din Timișoara, acțiune pentru care sperăm să ne bucurăm de colaborarea bibliotecilor vizate. Paralel cu realizarea celor notate mai sus, un mare accent vom pune pe diversificarea mijloacelor de popularizare a bibliotecii, între care tipărirea unor afișe, anunțuri, a unui ghid, expedierea unor scrisori-invitații însoțite de liste bibliografice vor fi mult mai mult folosite decît pînă acum, promovînd cu insistență ideea că activul bibliotecii este la dispoziția publicului cititor și se străduiește să-și onoreze misiunea de activiști pe tărîmul educației comuniste.

CONTRIBUȚII LA DEFINIREA ACȚIUNII CULTURAL- EDUCATIVE A BIBLIOTECILOR

Un studiu privind activitatea a 40 de biblioteci comunale

Genan BOLAT
Constantin PREDESCU
*Serviciul metodic al
Bibliotecii Centrale de Stat*

Încă nu au fost epuizate concluziile pe care bibliotecarii din bibliotecile publice trebuie să le tragă din analiza amplă a activității de educație socialistă a maselor, cuprinsă în documentele de partid din iulie și noiembrie 1971.

Cu atât mai mult nu s-au cristalizat încă toate căile prin care aceste instituții trebuie să se înscrie în Programul educației socialiste, elaborat de partid pentru perioada care urmează.

De altfel, așa cum s-a subliniat în documentele amintite, căutările în acest domeniu, investiția de gândire novatoare trebuie să se încadreze într-un proces continuu, care să însoțească permanent actul culturii. Obiectivele principale, care privesc în primul rând bibliotecile, rămân însă:

— lărgirea cercului celor care beneficiază real de serviciile bibliotecii în cadrul colectivităților deservite;

— atragerea în mai mare măsură în rândurile cititorilor a păturilor active ale populației, în cazul satelor, în special a tărânilor cooperatori;

— creșterea circulației publicațiilor de care dispun bibliotecile, în special a celor cu efecte directe în informarea și educarea politică marxist-leninistă a cititorilor și în dezvoltarea nivelului cunoașterii, în educarea ateist-științifică a oamenilor, în perfecționarea lor profesională;

— consolidarea caracterului de permanență cu care acționează biblioteca în procesul complex de acțiune culturală în mediul sătesc.

Dezvoltarea activității bibliotecilor pe coordonatele de mai sus trebuie să plece de la o analiză atentă a actualului stadiu

de activitate a bibliotecilor și să țină seama în mod realist de posibilitățile existente (colecții de publicații, cadre, volum de muncă necesar etc.).

În acest sens, extragem în cele ce urmează câteva date elocvente din activitatea a 40 de biblioteci comunale, activitate care a făcut obiectul unei analize mai detaliate în Serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat.

★

Cele 40 de biblioteci la care ne vom referi în continuare funcționează în tot atâtea localități în șase județe (vezi Tabelul nr. 1).

Există o mare diversitate de condiții obiective între localitățile respective, de la cele geografice și demografice, până la nivelele de dezvoltare a lecturii publice.

Pentru edificare, comunicăm câteva date cu caracter mai general.

Din punct de vedere al dispersării așezărilor:

- 13 comune au 2—3 sate componente;
- 13 comune au 4—5 sate componente;
- 10 comune au 6—7 sate componente;
- 3 comune au peste 8 sate componente.

Această diversitate se observă și în privința numărului de locuitori ai acestor comune:

- 23 de comune au între 2500 și 5000 de locuitori;
- 13 comune au între 5000 și 8000 de locuitori;
- 4 comune au peste 8000 de locuitori.

Aprecierile și concluziile analizei de față au în vedere unitățile cercetate, gradul lor de generalizare având o arie redusă din cauza eșantionului restrâns. Anumite concluzii, mai ales cu privire la comparațiile între județe, pot fi însă elocvente.

Permanența acțiunii cultural-educative a bibliotecii comunale

Deși înregistrând nivele diferite de activitate, bibliotecile comunale cercetate se impun printr-o activitate cvasipermanentă, printr-o legătură nemijlocită cu publicul, puțin înfrântă la oricare alte instituții sau mijloace cultural-educative de masă din lumea satelor.

În primele 8 luni ale anului 1971 (până la 1 septembrie), cele 40 de biblioteci înseriau 34 672 de cititori, revenind în medie 867 pe unitate.

Este indiscutabil că mijlocirea contactului cu cartea a peste 800 de persoane într-o astfel de bibliotecă se înscrie printre cele mai autentice fapte de cultură din mediul rural.

Este posibilă lărgirea bazei de masă a acțiunii bibliotecare, plecând de la această cifră medie?

Județul	Alba	Bihor	Bistrița-Năsăud	Botoșani	Brăila	Vrancea
Comune vizitate	9	3	5	8	8	7
Sate aparținătoare	48	11	27	33	29	45

Înainte de răspunsul se impune observația că din totalul cititorilor potențiali (populația peste 7 ani) cei efectiv înscrși în biblioteci reprezintă 1/5; de asemenea, scara destul de extinsă de o parte și de alta a cifrei medii menționate mai sus lasă să se întrevadă suficiente rezerve și posibilități de creștere a cercului de cititori.

— Bihor — 28 la sută dintre locuitorii satului de centru sînt cititori și numai 8 la sută în satele aparținătoare;

— Vrancea — 20 la sută la centru, 11 la sută în satele aparținătoare;

— Alba — 22 la sută la centru, 12 la sută în satele aparținătoare;

— Botoșani — 31 la sută la centru, 16 la sută în satele aparținătoare.

Tabelul nr. 2

Nr. crt.	Comuna	Județul	Nr. locuitori	Nr. cititori	% atragere
1	Sintandrei	Bihor	1 000	450	11
2	Șieu — Măgheruș	Bistrița	4 000	580	14
3	Cilnic	Alba	1 300	500	11
4	Corbița	Vrancea	3 200	1 000	31
5	Brăești	Botoșani	4 000	1 780	42
6	Sălcieun	Alba	4 300	1 060	25
7	Rebrișoara	Bistrița	6 300	480	7
8	Movila Miresii	Brăila	6 800	600	9
9	Tițești	Vrancea	7 000	470	7
10	Homocea	Vrancea	8 600	700	8
11	Frumușlea	Botoșani	7 200	1 800	25
12	Dumitrești	Vrancea	7 300	1 300	18
13	Ianca	Brăila	10 200	1 520	15

Tabelul nr. 2 înfățișează câteva cazuri limită, care nu sînt condiționate de diversitatea condițiilor obiective ale localităților cercetate.

Lărgirea ariei de cuprindere a serviciilor bibliotecii este legată în primul rînd de o mai bună organizare a condițiilor menite să asigure satisfacerea cerințelor de lectură din satele care intră în componența comunei, dispuse la distanțe mai mici sau mai mari față de cel de reședință, în care, de regulă, funcționează biblioteca comunală. Din acest punct de vedere, situația cuprinderii la lectură a populației din satele de centru și din celelalte sate se prezintă astfel, pentru județele:

Situația precară a lecturii publice în satele componente este binecunoscută de mai multă vreme, despre aceasta făcîndu-se dese referiri și în paginile *Revistei bibliotecilor*, și în analizele întreprinse de comitele județene pentru cultură și educație socialistă.

Acționîndu-se în spiritul planurilor de măsură referitoare la activitatea cultural-educativă, va trebui să se treacă cu hotărîre la găsirea unor soluții pentru ca bibliotecarii comunali să poată lucra câteva zile pe săptămîină nemijlocit în filiale, alături de bibliotecarii voluntari, să se asigure condiții pentru circulația cărților noi și în filiale, stabilindu-se un program de lucru concret pentru fiecare comună în parte, dată fiind diversitatea condițiilor de la o localitate la alta. Credem

de asemenea că se impune stabilirea unor norme obligatorii referitoare la serviciile bibliotecilor comunale pentru populația satelor la care ne referim. Un aport însemnat la ameliorarea stării actuale a lecturii în satele aparținătoare îl pot aduce cadrele didactice care se oferă să lucreze pe baze obștești în filialele bibliotecilor comunale, dar aceasta numai în condițiile existenței unui bibliotecar de profesie, salariat în biblioteca comună, care să asigure circulația cărții în filiale, care să răspundă de păstrarea unui fond de carte apreciabil (sarcină deosebit de dificilă în condițiile unei circulații intense a colecțiilor) și care să posede cunoștințele de specialitate necesare pentru administrarea fondurilor de carte și pentru dezvoltarea lor.

Creșterea posibilă a numărului celor care pot beneficia de serviciile bibliotecii comunale, creștere presupusă fără echivoc prin considerațiile de mai sus, va trebui realizată cu prioritate pe seama populației adulte. Ca bibliotecă publică, biblioteca comună trebuie să rămână deschisă tuturor categoriilor de vârstă și socio-profesionale din colectivitatea rurală deservită, dar dominantă definitorie pentru această instituție rămâne satisfacerea nevoilor de lectură ale populației active, fără a se neglija desigur sarcina formării și consolidării deprinderilor de lectură și de informare în rândurile elevilor, chiar în condițiile existenței bibliotecilor școlare. Din acest punct de vedere, unitățile la care se referă analiza (Probabil este vorba de bibliotecă fruntașe pe județ.) prezintă o situație care pentru multe alte instituții similare poate

să constituie un deziderat al viitorului. Iată un extras dintr-un tabel sintetic: (vezi Tabelul nr. 3).

Chiar dacă avem în vedere numai unitățile analizate, diferența apreciabilă a raportului dintre cititorii maturi și cei de vârstă școlară, de la un județ la altul (în bibliotecile din Botoșani — 3/1, în cele din Bistrița-Năsăud — 1/1) lasă să se vadă rezervele existente pentru realizarea unei creșteri a cercului de beneficiari ai lecturii din rândurile populației active.

Ținând seama de faptul că stratul socio-profesional de bază al mediului cercetat este constituit de țărani muncitori, și mai elocventă ni se pare analiza cantitativă a prezenței acestei categorii în ansamblul cititorilor, sensibil diferită de raportul cititori maturi/cititori copii.

Pe județe, în aceleași biblioteci, cititorii din rândurile țăranilor muncitori prezintă :

- Vrancea — 55 la sută
- Botoșani — 55 la sută
- Bihor — 43 la sută
- Brăila — 39 la sută
- Bistrița-Năsăud — 37 la sută
- Alba — 30 la sută

Contribuția bibliotecii comunale la educarea socialistă a populației satelor, la ridicarea nivelului general al cunoașterii

Efectul educativ și cultural al bibliotecii, greu de exprimat într-o analiză cantitativă, rămâne totuși legat în mod

Tabelul nr. 3

Județul	Total cititori	Cititori maturi	% cititori maturi
Botoșani (8 biblioteci)	9 644	7 210	75
Vrancea (6 biblioteci)	4 664	3 318	71
Bihor (3 biblioteci)	2 274	1 551	68
Brăila (8 biblioteci)	6 797	3 900	59
Alba (8 biblioteci)	6 131	3 269	53
Bistrița-Năsăud (5 biblioteci)	3 818	1 913	50

direct de intensitatea circulației cărții, de numărul volumelor difuzate. De aceea datele înscrise în tabelul nr. 4, referitoare la circulația colecțiilor și la intensitatea lecturii în bibliotecile analizate, exprimă sintetic aportul bibliotecii la procesul complex de educare socialistă a populației rurale, de însușire a științei, culturii și artei.

Pe ansamblul celor 38 de unități din tabelul respectiv, numărul volumelor împrumutate în primele 8 luni ale anului trecut depășește 290 de mii, cu o medie de 7 840 de volume per bibliotecă. Situaarea mult sub această limită a bibliotecilor din Brăila și Bihor trebuie să rețină atenția respectivelor comitete județene de cultură și educație socialistă.

Distorsiuni și mai elocvente de la datele medii se înregistrează între bibliotecile fruntașe și altele rămase în urmă, în interiorul fiecărui județ. Astfel, dacă bibliotecii ca cele din Frumușica și Flămânzi (Botoșani), Petru Rareș (Bistrița-Năsăud), Teiuș (Alba), Ianca (Brăila), Dumitrești (Vrancea), Tinca (Bihor) au difuzat între 10 și 19 mii de volume, cele din Sîntandrei (Bihor), Rebrîșoara (Bistrița-Năsăud), Broscăuți (Botoșani), Cîlnic (Alba), Insurăței (Brăila), Dumbrăveni (Vrancea) au difuzat doar între 3 și 5 mii de volume.

Unitățile fruntașe citate mai sus (lista lor nu este exhaustivă) pun în circulație, în medie, între 50 și 80 de volume pe zi.

În legătură cu aceasta se impune observația că pentru asigurarea recuperării publicațiilor împrumutate și pentru păstrarea gestionară a unor colecții în plină circulație, ca și pentru îndrumarea lecturii și propaganda cărții, pentru organizarea colecțiilor și a instrumentelor de informare, potrivit normelor biblioteconomice, este nevoie de un volum apreciabil de muncă, de o activitate diurnă, care acoperă pe deplin cele 8 ore de muncă.

După cum se vede însă, între unitățile analizate există și biblioteci care înscriu doar câteva sute de cititori și difuzează în medie abia 15—20 de volume pe zi,

rămînerea în continuare la acest nivel de activitate trebuind să dea de gîndit în mod mai serios atît bibliotecarilor în cauză, cît și organelor care le îndrumă activitatea.

Analiza circulației cărții pune în evidență — ca și în cazul atragerii cititorilor — un prea mare decalaj între volumul împrumuturilor efectuate în satele de centru și volumul împrumuturilor din celelalte sate ale comunelor.

Deși, în ansamblul populației din comunele vizate, ponderea locuitorilor din satele aparținătoare este mai mare decît a locuitorilor din satele de reședință, bibliotecile au difuzat în perioada de timp considerată numai 71 214 volume în filiale, față de 218 800 de volume la sediu. Același decalaj se înregistrează și în privința indicelui de lectură: 5,8 la filiale față de 15,1 la centru.

Structura tematică a publicațiilor puse în circulație, evidențiată în analiza la care ne referim, demonstrează o preocupare încă nesatisfăcătoare pentru cercetarea atentă a cerințelor reale de lectură și studiu ale cititorilor, pentru integrarea acțiunii bibliotecii comunale în complexul de mijloace ale procesului de educare și instruire, slaba legătură a acesteia cu formele de învățămînt politic și agrozootehnic, cu acțiunile întreprinse de căminul cultural, de organizațiile de tineret și de femei, pentru răspîndirea cunoștințelor culturale-științifice, propagandă ateistă etc.

Din cele 290 de mii de volume difuzate per ansamblu, mai puțin de 1/4 aparțin literaturii nebeletristice, bibliotecile din anumite județe situîndu-se chiar cu mult sub această medie generală (Vrancea — 8 la sută, Bihor — 15 la sută, Bistrița — 18 la sută).

Unele unități, ca de exemplu Movila-Miresii și Unirea (jud. Brăila), Urechești și Corbița (jud. Vrancea), Poșaga (jud. Alba), par să fie — dacă ne-am orienta după natura cărților difuzate — biblioteci profilate exclusiv pe beletristică.

O atare situație probează pe lîngă evidența lipsă de orientare a bibliotecarilor respectivi în ceea ce privește propaganda

Tabelul nr. 4

Județul	Alba (8 biblioteci)	Bihor (3 biblioteci)	Bistrița-Năsăud (5 biblioteci)	Botoșani (8 biblioteci)	Brăila (8 biblioteci)	Vrancea (6 biblioteci)
Nr. volume difuzate (media per unitate)	8 664	5 308	7 118	11 814	5 771	6 201
Indicele de lectură	7,4	7,0	9,3	9,8	6,8	7,7

cărții, și inconsistența preocupărilor organelor de îndrumare pentru o justă politică bibliotecară.

Considerăm că în viitor, organizarea și funcționarea punctelor de informare și documentare, a cabinetelor de răspândire a cunoștințelor politice și cultural-științifice, o dată cu stimularea unui interes mai constant al populației rurale față de aceste domenii, va antrena și bibliotecile comunale într-o acțiune mai sistematică de difuzare a cărții politice, științifice, agrozootehnice.

★

Factorul determinant care condiționează buna funcționare și dezvoltare în continuare a bibliotecilor cercetate (și nu numai a lor) este fondul de carte de care dispun acestea, implicit completarea sistematică a colecțiilor. Datele cu care operează analiza noastră sint următoarele: *mărimea colecțiilor* — peste 9500 de volume per unitate, revenind în medie 2,1 vol./loc. (cifre ceva mai ridicate decât media pe țară); *structura colecțiilor* (pe ansamblu) — 78 la sută beletristică, 12 la sută social-politice, 15 la sută știință, tehnică, agricultură, 5 la sută alte domenii.

Toate aceste date medii, care estompează diferențele uneori apreciabile existente de la o unitate la alta, nu servesc unor concluzii elocvente. De aceea ni se par mai interesante observațiile de detaliu. Astfel, pentru localități de aceeași mărime din punct de vedere al populației, dotarea bibliotecilor variază de la 15000 — 18000 de volume (Viziru-Brăila, Frumușica-Botoșani) la 4500—5000 de volume (Cricău-Alba, Sintandrei-Bihor). De asemenea, deși pe ansamblu revin 2,1 vol./loc., acest indice se situează la jumătate în comunele Dumitrești (Vrancea), Rebrîșoara (Bistrița-Năsăud) sau urcă pînă la 3, în comunele Mitoc (Botoșani) sau Șieu-Măgheruș (Bistrița-Năsăud).

Acești indici dau o dimensiune mai exactă a lipsei de preocupare pentru o mai rațională folosire a fondurilor bugetare destinate completării colecțiilor din bibliotecile comunale, situație de altminteri nu o dată relevantă.

Datele referitoare la achizițiile pe anul 1971 (pînă la 1 septembrie) demonstrează însă că, departe de a se remedia prin achizițiile curente, decalajele existente se accentuează. Tabelul nr. 5 înfățișează, cîteva date elocvente alese din aproape toate județele amintite.

Tabelul nr.5

Comuna	Nr. locuitori	Fondul de publicații existent	Indice de înzestrare	Volume achiziționate în 1971	Achiziții la 100 locuitori
Ianca (Brăila)	10 180	10 801	1,0	380	3,7
Tinca (Bihor)	9 120	12 845	1,4	688	7,3
Dumitrești (Vrancea)	7 260	8 509	1,1	288	3,9
Frumușica (Botoșani)	7 044	14 429	2,0	678	9,4
Flăminzi (Botoșani)	6 340	15 977	2,5	578	9,1
Rebrîșoara (Bistrița—Năsăud)	6 260	6 350	1,0	226	3,6
Josenii—Birgăului (Bistrița—Năsăud)	4 270	6 340	1,4	193	4,5
Scorțaru—Nou (Brăila)	3 148	11 957	3,8	386	12,2

Bibliotecile cu cel mai înalt indice de înzestrare (Scorțaru — 3,8 vol./loc., Flămînzii — 2,5 vol./loc., Frumușica — 2 vol./loc. au făcut și cele mai mari achiziții în anul 1971, respectiv 12,2, 9,1 și 9,4 la o sută de locuitori.

Neadvertențe asemănătoare sînt puse în evidență și în legătură cu cerința echilibrării structurii tematice a colecțiilor, printr-o mai atentă politică de achiziții, în funcție de situația existentă în fiecare bibliotecă. Reținem pentru exemplificare următoarele date:

— *achiziții de lucrări social-politice*

Însurăței (Brăila) — 22 de volume, din totalul de 438 de volume achiziționate;
Teiuș (Alba) — 15 volume din totalul de 700 de volume achiziționate;

Mitoc (Botoșani) — 14 volume, din totalul de 311 volume achiziționate;

Movila Miresii (Brăila) — 12 volume din totalul de 500 de volume achiziționate;

— *achiziții de lucrări de știință, tehnică, agricultură*

Valea Lungă (Alba) — 10 volume, din totalul de 730 de volume achiziționate;

Corbița (Vrancea) — 8 volume, din totalul de 224 de volume achiziționate;

Șintereag (Bistrița-Năsăud) — 6 volume, din totalul de 240 de volume achiziționate.

Investigația și mai de amănunt, referitoare la existența în bibliotecă a unor importante documente de partid și a

unor lucrări de bază de informare generală, a scos la iveală că mai sînt biblioteci în care nu se găsesc: *Congresul al X-lea al P.C.R.*, Ceaușescu, Nicolae. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, *Constituția R.S.R.*, *Istoria României*, *Istoria literaturii române*, *Dicționarul limbii române contemporane*.

★

Reamintim că gradul de generalitate a concluziilor acestei analize este limitat la unitățile investigate. Cu toate acestea, câteva aspecte relevate și prin alte cercetări, reclamă o rezolvare mai largă:

— elaborarea și pentru acest tip de bibliotecă a unor norme orientative cu privire la dotare, la componența colecțiilor, la atragerea cititorilor și la difuzarea cărții;

— organizarea unei informări sistematice a bibliotecarilor asupra producției editoriale;

— asigurarea unei îndrumări metodice constante din partea bibliotecilor din centrele de județe.

În încheiere, subliniem necesitatea ca astfel de analize, considerate ca o metodă permanentă de lucru, să fie întreprinse la nivelul fiecărui județ de către Comitetele județene de cultură și educație socialistă, cu sprijinul bibliotecilor municipale și chiar al Bibliotecii Centrale de Stat.

INSTRUIREA BIBLIOTECARILOR DIN JUDEȚUL GALAȚI

4 februarie 1972

În ziua de 4 februarie a.c., la Galați în localul Bibliotecii municipale „V. A. Urechia”, a avut loc instruirea bibliotecarilor din bibliotecile publice — comunale și orășenești — din județul Galați. În prima parte a instruirii au fost susținute referatele: *Analiza activității bibliotecilor comunale și orășenești* [din județul Galați] pe anul 1971, prezentat de T. Silion, inspector la Comitetul județean de cultură și educație socialistă, și *Planificarea judicioasă a activității, garanție pentru obținerea unor rezultate eficiente în munca de difuzare a cărții*, prezentat de Constanța Bădic, de la Biblioteca municipală „V. A. Urechia”, după care au avut loc discuții pe marginea celor expuse. În cadrul discuțiilor, bibliotecara Elena Feru a adresat din partea bibliotecii

comunale Cosmești o chemare la întrecere către toate bibliotecile comunale din județului Galați. În luările lor de cuvînt bibliotecarii comunali care au participat la discuții au răspuns cu însuflețire acestei chemări, exprimînd angajamente entuziaste privind perfecționarea activității bibliotecare în comunele unde își desfășoară activitatea.

Partea a doua a instruirii a cuprins participarea bibliotecarilor la o acțiune-model de propagandă a cărții, organizată de Biblioteca municipală „V. A. Urechia”. La această acțiune, condusă de șeful serviciului de relații cu cititorii de la biblioteca municipală, Marcel Ionescu, au fost invitați să ia parte scriitorii gălățeni Valeriu Gorunescu, Simon Ajarescu și Șterian Vicol.

În încheierea instruirii, ale cărei lucrări au fost conduse de Gheorghe Hendoreanu, vicepreședinte al Comitetului județean de cultură și educație socialistă, a luat cuvîntul Gheorghe Popescu, instructor principal la Consiliul Culturii și Educației Socialiste, care a vorbit bibliotecarilor despre sarcinile actuale ale activității cu cartea la sate.

Astăzi, mai mult decât oricând, vechiul și înțeleptul proverb „Omul cât trăiește, învață” își verifică temeiul, dobândind noi semnificații. Așa după cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Noi concepem problema pregătirii și perfecționării cadrelor — a constructorilor socialismului — nu ca ceva limitat, ci ca un proces continuu”.

În mediul rural, ca și în cel urban, biblioteca tinde să dobândească un loc tot mai important, în ansamblul formelor și mijloacelor de realizare a dezideratului educației permanente, al cărei principal aspect este perfecționarea profesională.

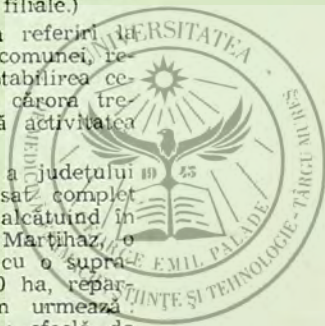
Ne-am propus ca printr-un studiu al diferitelor forme de evidență, în principal al fișelor de cititor, să vedem în ce măsură biblioteca comunală din Mădăraș, condusă de Olimpia Roman, reușește să răspundă sarcinilor ce-i revin în această privință, fixându-ne ca obiectiv principal al analizei *lectura țăranilor cooperatori*. (Avem în vedere numai centrul comunei și satul Martihaz, nu și satele aparținătoare, Homorog și Ianoșda, unde biblioteca comunală are organizate filiale.)

Mai întâi, pe scurt, citeva referiri la cadrul economic și social al comunei, repere strict necesare pentru stabilirea cerințelor de lectură, în baza cărora trebuie organizată și planificată activitatea bibliotecii.

Situat în cîmpia de vest a județului Bihor, Mădărașul este un sat complet cooperativizat încă din 1949, alcătuit în prezent, împreună cu satul Martihaz, o unitate economică C. A. P., cu o suprafață agricolă arabilă de 3180 ha, repartizată pe culturi după cum urmează: grâu-400 ha; porumb-600 ha; sîecă de zahăr-120 ha; mazăre-80 ha; orz-180 ha; legumicultură-10 ha, din care roșii în sere-5 ha, roșii în solarii-3 ha, roșii în cîmp și varză-2 ha. În funcție de aceste compartimente, forța de muncă a cooperativei este repartizată astfel: 3 brigăzi de cîmp cu 330 de brațe de muncă — ocupate în cultura mare, 72 de brațe la zootehnie, 55 la sere și legumicultură, 29 în ateliere, 7 la construcții și 14 șoferi. În total, cooperativa agricolă de producție dispune de 507 brațe de muncă.

Vom trece peste o seamă de alte date, cum ar fi producția medie anuală obținută la ha, venitul realizat pe fiecare unitate economică, venitul zilnic al țăranilor cooperatori etc., date necesare pentru stabilirea obiectivelor și sarcinilor anuale ale bibliotecii, pe care bibliotecarul e bine să nu le piardă din vedere, și ne vom opri la principalele sarcini de plan înscrise de biblioteca din Mădăraș pentru anul 1971:

LECTURA ȚĂRANILOR COOPERATORI LA BIBLIOTECA COMUNALĂ DIN MĂDĂRAȘ

Iosif GUI

inspector
Comitetul județean
de cultură și educație
socialistă — Bihor

— înscrierea unui număr de 500 de cititori și difuzarea unui număr de 5 000 de volume;

— organizarea, în scopul realizării indicilor de activitate propuși, a 58 de acțiuni de propagandă a cărții: 5 prezentări de cărți din domeniul social-politic, 4 din domeniul științific, 4 din domeniul agrozootehnic, 4 prezentări din literatura beletristică, 6 seri literare, 16 dimineți de basm, 4 dimineți de poezie, două concursuri „Cine știe, câștigă”, 7 expoziții de carte, două simpozioane literare și 4 ședințe de lectură în grup.

Din ansamblul obiectivelor propuse, studiul nostru, efectuat în luna octombrie 1970, nu le-a putut avea în vedere, prin forța lucrurilor, decât pe cele realizate în primele trei trimestre ale anului.

La capătul acestei perioade, biblioteca înscrisese, din totalul de 1 400 de locuitori ai Mădărașului, 460 de cititori, deci peste 30 la sută din întreaga populație (56 de muncitori, 168 de țărani cooperatori, 65 de intelectuali, 144 de elevi, un student și 26 de cititori din rindul altor categorii sociale).

În ansamblul cititorilor înscriși de bibliotecă, țărani cooperatori dețin cea mai însemnată pondere (peste 36 la sută). Fixându-ne studiul asupra fișelor lor de cititor și întabulind datele rezultate din analiza acestora, am urmărit să obținem o imagine cât mai completă în ceea ce privește cantitatea și natura lecturilor efectuate în perioada dată*):

CITITORI		Volume eliberate									
Categorია de vîrstă	Total	Total	Social-politice	din care, pe domenii						Alte domenii	
				Știință și tehnică	Agrozootehnie		Cultură mare	Zootehnie	Legumicultură, pomicultură, viticultură		Beletristică
					Total	Știință					
15—25 ani	20	195	12	2	10	3	3	4	129	42	
25—40 ani	76	520	33	1	84	24	20	40	342	57	
peste 40 ani	72	439	29	1	68	20	25	23	275	63	
Total	168	1154	74	40	172	47	48	67	746	162	

Indicele de lectură al acestei categorii de cititori, pentru primele trei trimestre, este de 6,87, indicînd o activitate destul de bună a bibliotecii vizavi de aceștia.

Amănunțirea analizei lasă să se întrevadă însă o seamă de aspecte pe care, în mod fatal, media le ascunde și pe care vom încerca să le înfățișăm în cele ce urmează.

Astfel, indicele de lectură pentru literatura agrozootehnică atîna depășește un volum. Cei 20 de cititori din categoria 15—25 de ani (o proporție nu tocmai mulțumitoare față de ponderea deținută de această categorie de vîrstă în ansamblul populației ocupate în agricultură, 19 la sută) au citit doar 10 cărți cu conținut agrozootehnic, adică, în medie, 1/2 de volum per cititor, timp de 9 luni. Aceiași cititori realizează la literatura beletristică, pe aceeași unitate de timp, un indice de lectură mai mare de 6. Încercînd să explicăm interesul slab manifestat față de literatura cu conținut agrozootehnic (total 281 de volume, din care: 153-cul-

tură mare; 89-zootehnie; 39-legumicultură, viticultură, pomicultură), putem presupune existența mai multor cauze, unele depinzînd de bibliotecă (I), altele de cititori (II):

I. — fondul de literatură agrozootehnică este depășit și nu mai corespunde cerințelor de informare și de lectură actuale, determinate de nivelul la care se desfășoară actualmente lucrările agricole:

— biblioteca depune o insuficientă activitate de popularizare a cărților din acest domeniu, de dezvoltare a acestui compartiment al colecțiilor;

— bibliotecarul nu cunoaște adevărata stare de lucruri, datorită nestudierii atențe a fișelor de cititor, a circulației fon-

*) Pentru raportările de rigoare, menționăm că fondul total de cărți al bibliotecii comunale (exclusiv filialele) este de 5 969 de volume, din care: social-politice — 781 de volume; științifice — 226 de volume; tehnice — 180 de volume; agrozootehnice — 281 de volume; literatură — 3 544 de volume; literatură pentru copii — 482 de volume; alte domenii — 475 de volume.

durilor pe domenii (ceea ce de fapt, în condițiile în care fișa cărții nu este folosită, ar fi deosebit de dificil de realizat);

II. — existența unor deprinderi de lectură și de informare insuficient cultivate în rîndul tinerilor care după terminarea școlii generale își întrerup studiile, rămînînd să lucreze în agricultură;

— caracterul de provizorat pe care tinerii între 15 și 25 de ani îl conferă ocupațiilor agricole, în așteptarea unor schimbări de activitate, dezinteresîndu-se de problemele ridicate de profesiile agricole.

Dacă luăm în considerare faptul că nici în rîndurile celorlalte grupe de vîrstă ale țărănilor cooperatori situația nu apare mult îmbunătățită (1,1 vol. per cititor, la cei din grupa „25—40 de ani”; 0,9 vol. per cititor, la cei din grupa „peste 40 de ani”), sintem înclinați să credem mai mult în temeinicia motivelor din prima categorie, valabile deopotrivă pentru toți cititorii, indiferent de vîrstă.

Pe sectoare de muncă, interesul față de literatura de specialitate cunoaște variații nesemnificative. Astfel, deși specificul agricol predominant al C. A. P. din Mădăraș este cultura mare, în acest sector fiind ocupate 330 de brațe de muncă, numai 47 din volumele împrumutate se referă la cultura mare, ceea ce, repartizat pe cap de lucrător, reprezintă doar 0,14 volume. Situația apare abia cu puțin mai bună la lucrătorii din celelalte sectoare: 0,6 vol. per lucrător din sectorul zootehnic și 0,8 vol. per lucrător din sectoarele legumicol și viticol.

Interesul față de literatura științifică și tehnică este minim, abia 0,8 la sută din totalul volumelor împrumutate aparținînd acestor domenii. În medie, la categoria avută în vedere revin doar 0,06 volume împrumutate per cititor.

Cum într-un fel este și firesc, cea mai intensă circulație au cunoscut-o lucrările din domeniul beletristicii, indicele de lectură la categoria de cititori pe care o avem în primul rînd în vedere fiind de 4,4 volume.

Este adevărat că, după orele de muncă, cititorii simt în primul rînd nevoia unor lecturi mai ușoare, recreative. Este tot atât de adevărat însă că deși prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă și de perfecționare profesională (radioteleviziune, documentarul cinematografic, cursurile agrozootehnice, acolo unde sînt bine organizate) se pot transmite și însuși multe cunoștințe agrozootehnice noi, acestea, cu oricîtă atenție ar fi recepționate, nu pot echivala cu rezultatele obținute în domeniul culturii profesionale prin intermediul lecturii, care permite reluarea unor pasaje, aprofun-

darea cunoștințelor, sistematizarea acestora.

După ce am văzut ponderea deținută de diferitele domenii în ansamblul lecturilor efectuate în perioada de care ne ocupăm, să încercăm să reținem din varietatea de titluri citite (total 750 de titluri) pe cele care s-au bucurat de cea mai largă circulație, fără posibilitatea însă de a stabili, în limitele acestei analize, care sînt explicațiile acestor preferințe (este vorba de titluri sau ediții noi, de cele care au făcut obiectul unor prezentări, au stat la baza unor manifestări de masă, au fost incluse în liste bibliografice de recomandare sau în expoziții, s-au propagat de la un cititor la altul etc.):

— din domeniul social-politic și istoric: I. Dulămiță. *Batalionul de moși „Avram Iancu”* (32 de mențiuni), D. Almaș. *Eroi au fost... eroi sînt încă* (28 de mențiuni), L. Mociușchi. *Asaltul vîntătorilor de munte* (27 de mențiuni), L. Pătrășcanu. *Sub trei dictaturi* (12 mențiuni);

— din domeniul agrozootehnic: D. Andronicescu. *Soiuri de legume* (15 mențiuni), *Creșterea economică a vișeilor* (14 mențiuni), G. Doru. *Mazăre și fasole* (13 mențiuni), *Tomatele* (11 mențiuni), *Cultura sfeclei de zahăr* (10 mențiuni);

— din domeniul beletristicii: A. Mihale. *Cronică de război* (26 de mențiuni), I. Creangă. *Amintiri, povești și povestiri* (21 de mențiuni), I. Slavici. *Moara cu noroc* (18 mențiuni) și *Mara* (15 mențiuni);

— din domeniul economiei casnice: N. Ciobanu. *Pe urmele renumitei bucătării românești* (22 de mențiuni), R. Nicolae. *Carte de bucate* (19 mențiuni), E. Deuceșară. *Rapid, economic, gustos* (14 mențiuni).

Starea de fapt fiind, cel puțin în linii generale, cea relevată de analiza noastră, se pune problema în ce măsură cititorii bibliotecii comunale Mădăraș au valorificat toate potențele informaționale ale bibliotecii în mod proporțional cu interesele lor reale pentru un domeniu sau altul și, în primul rînd, pentru cel agrozootehnic și, în strînsă dependență cu problemele de mai sus, în ce măsură bibliotecarul a așteptat pasiv solicitările cititorilor impulsionate de stimuli extra-bibliotecari sau a venit în întîmpinarea lor printr-un sistem bine gîndit și planificat de orientare a lecturii, de propagandă a cărții.

Tot astfel, se ridică întrebarea dacă în completarea colecțiilor (ca și în acțiunile de dezvoltare a colecțiilor de altminteri) se pornește de la un studiu atent al cerințelor de lectură, pe baza fișelor de

cititor, de la analiza indicilor de lectură și de circulație realizați pe ansamblu și pe compartimente sau doar de la indicațiile de principiu și de la unele observații sporadice. În ceea ce privește biblioteca din Mădăraș, sîntem înclinați să opinăm pentru valabilitatea celei de-a doua alternative.

Să argumentăm, luînd ca reper comenzile de carte pe anul 1971, grupate pe edituri, ceea ce, în mare, indică și natura tematică a lucrărilor comandate: Editura politică — 48 de volume; Ceres — 21 de volume; Editura enciclopedică — 20 de volume; Editura științifică — 15 volume; Editura tehnică — 5 volume; Editura Academiei R. S. R. — 5 volume; Editura medicală — 12 volume; Editura didactică și pedagogică — 19 volume; Editura militară — 10 volume; Meridiane — 5 volume; Editura muzicală — 2 volume; Stadion — 4 volume; Editura Mihai Eminescu — 95 de volume; Minerva — 18 volume; Editura Ion Creangă — 107 volume; Albatros — 78 de volume; Univers — 61 de volume; Cartea Românească — 41 de volume; Kriterion — 4 volume; Dacia — 9 volume; Junimea — 16 volume.

Se observă că ponderea masiv predominantă o dețin lucrările din domeniul beletristicii — 396 de exemplare din totalul de 494 comandate, pe cînd din domeniul agrozootehnic au fost comandate doar 21 de volume (0,23 la sută din totalul comenzilor). S-ar putea invoca (chiar și în virtutea rezultatelor analizei noastre) faptul că interesele cititorilor îndreptîndu-se cu precădere spre literatura beletristică este firesc ca și în achiziții să i se acorde prioritate. Și sîntem de acord, cu condiția ca aceasta să se facă fără o dezechilibrare a structurii colecțiilor. Totodată este necesar să nu se supraliciteze cerințele unui anume strat al beneficiarilor (e drept, cu o pondere însemnată în ansamblul cititorilor), în speță elevii, ale căror interese, dirijate de obligațiile școlare, se îndreaptă cu precădere spre literatura beletristică, neglijîndu-se în schimb interesele și necesitățile de lectură ale altor grupe de cititori din categoria populației active.

Și în ceea ce privește propaganda cărții se observă predilecția față de lucrările literare, al căror indice de circulație este și așa ridicat, în timp ce lucrărilor din domeniile speciale, cum s-a văzut în partea introductivă, li se rezervă, pe durata unui întreg an, cel mult 4—5 acțiuni, în general prezentări de cărți.

În încheiere, avînd în vedere constatările noastre și concluziile conturate, vom propune o schemă pe care considerăm

că nu numai biblioteca din Mădăraș, dar orice bibliotecă comunală ce se vrea eficientă ar trebui să o aibă în vedere în planificarea și desfășurarea activității:

I — Urmărirea atentă a cerințelor de lectură ale publicului deservit prin:

a) studierea cadrului economic și social al comunei; cunoașterea perspectivelor de dezvoltare;

b) analiza periodică a fișelor de cititor;

c) sondarea opiniei cititorilor fie pe bază de chestionar, fie prin discuții individuale, ocazionate de vizitele acestora la bibliotecă.

II — Asigurarea unor fonduri de carte judicios constituite, care să corespundă necesităților de lectură, de studiu și de informare ale comunității deservite prin:

a) completarea anuală a colecțiilor în conformitate cu aceste necesități;

b) scoaterea din colecții a lucrărilor învechite, depășite, sau care pentru alte motive nu mai prezintă interes;

c) extinderea serviciilor bibliotecii prin racordarea la sistemul împrumutului interbibliotecar (medierea accesului la colecțiile altor biblioteci publice sau speciale).

III — Orientarea cititorilor spre cele mai valoroase, mai utile și mai accesibile lucrări, în special, din domeniile de specialitate, prin:

a) expunerea la raft liber într-un sistem îmbunătățit de organizare, cu un plus de selectivitate și cu o sporire a caracterului său recomandat, prin evidențierea anumitor diviziuni și subdiviziuni;

b) valorificarea instrumentelor de informare existente în bibliotecă;

c) diferențierea tematică și formală a acțiunilor de propagandă pe grupe distincte de cititori, determinate de profesii, loc de muncă, sex, vîrstă, nivel de pregătire;

d) intensificarea îndrumării individuale a cititorilor, pe baza cunoașterii nivelului lor de pregătire, a categoriei sociale din care fac parte și a locului pe care îl ocupă în procesul de producție;

e) orientarea problematicii activității de propagandă a cărții în raport cu programul de dezvoltare economică, socială și culturală a comunei, elaborat de comitetul comunal de partid și consiliul popular local.

În ceea ce privește modalitățile concrete de aplicare a acestor idei, ne vom feri să dăm „rețete“, cu convingerea fermă că priceperea și experiența personală îi pot conduce pe bibliotecari spre adoptarea celor mai eficiente metode de lucru cu cititorii.

EDUCAȚIA ESTETICĂ

componentă a formației multilaterale a omului societății noastre socialiste

Melania PITEA

director
Biblioteca orășenească
din Zărnești

Propaganda cărții este una din laturile cele mai vii, mai dinamice ale activității bibliotecare, prin care biblioteca își exercită în modul cel mai manifest acțiunea cultural-educativă.

Educația estetică, componentă a formației multilaterale a omului nou socialist, constituie, la nivelul orașului Zărnești, una din constantele muncii cultural-educative de masă desfășurate de biblioteca orășenească.

Pentru ca acest lucru să devină posibil în condițiile unei bibliotecii mici, conduse de un singur bibliotecar, cum este a noastră, la fost nevoie ca în jurul ei să se grupeze un activ voluntar, din rindurile intelectualității locale. Colectivul de sprijin al bibliotecii, compus din 8 cadre didactice, colaborează cu interes și pasiune atât la întocmirea planului de muncă, cât și la traducerea sa în fapt.

Dacă la început propaganda literaturii de cultură generală, în speță literatura beletristică, se organiza mai mult la întâmplare, sub imperativul unor necesități de moment, cu timpul s-a simțit nevoia de a i se imprima un caracter sistematic, ciclic. În toamna anului 1968, Biblioteca orășenească din Zărnești a inaugurat, sub formă de „enciclopedii”, trei cicluri de prezentări — *Literatură română*, *Literatură universală*, *Literatură și muzică*.

Însoțite de expoziții de cărți și de bibliografii de recomandare, expresiv ilustrate cu texte literare și muzică, urmate aproape întotdeauna de discuții libere, aceste conferințe, susținute de profesori de prestigiu din localitate, și-au găsit de

la început un auditoriu interesat. Încet, încet, ziua de vineri a intrat în conștiința publicului zărneștean ca o zi în care la bibliotecă se poate auzi o conferință interesantă, pe o temă literară.

Cînd, în anul următor, la Zărnești a luat ființă o universitate populară, pentru a răspunde dorinței manifestate de cititori, și pentru a oferi un cadru de desfășurare adecvat, cursul de *Literatură universală*, care a înlocuit cele trei enciclopedii, a continuat să fie organizat și condus de bibliotecă, sub egida universității populare. Direcția cursului i-a fost încredințată profesorului Simion E. Șuparschi, unul din cei mai entuziaști colaboratori ai bibliotecii. Dealtminteri, cercul colaboratorilor s-a lărgit treptat, alături de Zoița Ionuș, Silvia Petraș, Elena Roșianu, Gh. Tătaru, Ion Țirdea și alte cadre didactice din orașul Zărnești începînd să predea, la invitația bibliotecii, și profesori din Brașov, ca Spiru Hoidas, Elisabeta Rozorea, Alexandru Codaglio.

Cursul de *Literatură universală*, în care au fost încorporate și valori ale literaturii naționale, a intrat în cel de-al doilea an de existență. Pentru anul 1971/1972, în program au fost incluse următoarele teme cu caracter general sau referitoare la anumite personalități ale literaturii: *Literatură universală componentă a culturii omului socialist*; *Caracterul de universalitate al liricii noastre contemporane*; *Giacomo Leopardi*; *F. M. Dostoievski*; *Publius Ovidius Naso*; *J. W. Goethe — Poezie și adevăr*; *Antoine de Saint-Exupéry*; *George Gordon Byron*; *Proza ro-*

mână contemporană în contextul literaturii universale; Bertolt Brecht — Teatrul epic; Carlo Goldoni; Lucius Seneca; Comedia modernă — Max Frisch; Albert Camus; Mihail Șalohov.

Interesul cititorilor noștri față de acest tip de manifestări a crescut în mod constant, astfel încât, în afara celor 50 de cursanți cu frecvență regulată, la multe teme auditoriul este cu mult mai larg, depășind uneori numărul de 100 de participanți. Acest interes este stimulat și întreținut în permanență prin diferitele forme de popularizare pe care le utilizăm. Astfel, încă de la începutul anului universitar, biblioteca a tipărit sub formă de pliant programul cursului, difuzându-l atât în rândul cititorilor bibliotecii, cât și al altor locuitori din Zărnești și din comunele apropiate; cu două-trei zile înainte de fiecare manifestare se expediază invitații tip, iar panoul de afișaj al bibliotecii anunță publicului trecător tema; în localul bibliotecii se organizează micro-expoziții de artă și se afișează bibliografia cursului ș.a. Printre auditorii permanenți ai cursurilor noastre se numără muncitorii și tehnicienii de la Uzina „6 Martie” și de la Fabrica de celuloză, elevi, intelectuali și alți cetățeni ai orașului Zărnești și din împrejurimi.

Dorind să devină o școală a gustului pentru frumos, Biblioteca orașenească din Zărnești are însă un program mai larg decât cel la care ne-am referit până acum. Ciclul de literatură și muzică, întrerupt după înființarea universității populare și înlocuit temporar cu simple audiții muzicale, organizate sporadic, a fost reluat în acest an într-o nouă formă. Numărul melomanilor din orașul nostru care participă la manifestările organizate de bibliotecă nu este deocamdată prea mare (doar 12—13 persoane). Dar pentru a răspunde interesului lor față de muzică, în fiecare miercuri, la orele 18, tânărul profesor de muzică brașovean Bote Ladislau, care funcționează la școala din Tohaniu Vechi, vine la Zărnești pentru a susține cursul de *Inițiere în muzică*. (Dintre primele teme: *Inceputurile muzicii, Muzica în Renaștere* etc.) Expunerile sînt întotdeauna ilustrate muzical, chiar dacă colecția proprie a bibliotecii nu numără mai mult de 20 de discuri, cu piese din discoteca personală a profesorului sau cu înregistrări obținute cu sprijinul Bibliotecii municipale din Brașov, posesoare a unui important fond muzical.

Biblioteca orașenească este și gazda unui cenașu literar. Înființat mai întâi în cadrul liceului, pentru elevi, cenașul,

Expoziție de desene ale micilor cititori organizată la Biblioteca pentru copii „Ion Creangă” din București.

PORTRET DE BIBLIOTECARĂ OLIMPIA DINULESCU

Prea adesea, vorbindu-se despre bibliotecari — despre modul lor de organizare, despre relațiile lor cu publicul, despre indicii lor de activitate — ca despre niște mecanisme [sau organisme, dacă preferați!] care funcționează bine sau mai puțin bine, se omite a se vorbi și despre bibliotecari, despre acei care, cu priceperea și cu experiența lor, cu puterea și dragostea lor de muncă [sau uneori fără una din acestea!], pun în mișcare aceste mecanisme. Dările de

seamă și rapoartele de activitate sînt impersonale, analizele și sintezele periodice sînt impersonale și chiar și multe din articolele noastre rămîn la fel de impersonale: biblioteca din localitatea „x” nu are un raft liber bine organizat; biblioteca din localitatea „y” a realizat un indice de atragere remarcabil; la biblioteca „z” s-a întocmit un plan interesant pentru perioada de iarnă ș.a.

Paradoxal însă, chiar și atunci cînd în mod expres vrei să prezinți un bibliotecar, să-i conturezi profilul profesional, în ultimă instanță ajungi să vorbești tot despre activitatea bibliotecii pe care o conduce...

Îndrumat de profesorul Gheorghe Giurgeanu, și-a deschis porțile, o dată cu mutarea sa la bibliotecă, în septembrie 1970, pentru un public mult mai larg. În fiecare joi seara la orele 19, cel 25 de membri ai ceneclului și numeroși alți invitați se întîlnesc în localul bibliotecii, își împărtășesc creațiile literare, le discută, își cultivă dragostea pentru frumos. Pentru ei am organizat o expoziție permanentă cu cărți de poezii și lucrări de critică și de estetică literară. Se preconizează că în programul ceneclului să fie introduse și discuții cu caracter teoretic, menite să-i ajute pe poeții locali să-și dezvolte cunoștințele de tehnică a creației literare, să-și îmbogățească paleta stilistică, să-și desăvîrșască cultura literară.

Aceste forme de educație estetică, ca și altele la care nu ne-am mai referit aici, datorită caracterului lor mai mult ocazional, fac parte din programul cu care Biblioteca orașenească din Zărnești s-a aliniat în rîndul celorlalte instituții cu vocație educațională, chemate de partidul nostru să colaboreze la vasta operă de ridicare a nivelului general al cunoașterii și educația socialiste a masei. Avem în față, în această acțiune a noastră, cuvintele-îndemn ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „În uriașa activitate creatoare de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, literatura și arta trebuie să aducă o contribuție tot mai activă”.

Așa se explică de ce și noi acum, intenționînd să creionăm portretul bibliotecarei Olimpia Dinulescu, vom uza de mijloace indirecte, notînd cîteva din realizările Bibliotecii comunale din Mîndra.

Situată nu departe de Brașov, pe drumul Păgărașului, comuna Mîndra are o populație de circa 4500 de locuitori, în majoritatea lor ocupați în agricultură. 29,5 la sută dintre aceștia sînt concentrați în satul de centru, ceilalți fiind repartizați între cele patru sate aparținătoare, situate în raport cu centrul comunei la distanțe variînd între 3 și 8 km: Șona — 12,5 la sută; Toderița — 17,5 la sută; Răușor — 15,5 la sută și Ileni, fostă comună — 25 la sută.

În virtutea acestei organizări administrativ-teritoriale, pentru a putea asigura accesul tuturor locuitorilor la carte, Biblioteca comună din Mîndra și-a organizat activitatea în sistem de rețea, deținînd cîte o unitate filială în fiecare din cele patru localități componente.

Deși toate filialele sînt deservite de bibliotecari cu muncă obștească din rîndul cadrelor didactice care fac naveta, datorită unei bune concepții și organizări a activității, peste 49 la sută din totalul citirilor realizate pe ansamblul comunei [avem în vedere situația statistică la finele anului 1971] au fost în-

scriși în cadrul acestora. Apreciind aportul tuturor colaboratorilor obștești ai bibliotecii, am reține dintre aceștia în primul rând pe învățătoarea Maria Moga din satul Ileni. (48 la sută din totalul cititorilor înscrși în filiale și 41 la sută din totalul volumelor distribuite au fost realizate în unitatea pe care o conduce.)

Considerând activitatea pe ansamblul comunei, putem nota că, la sfârșitul anului '71, fiecare al 3-lea locuitor se număra ca cititor al bibliotecii comunale, în medie per locuitor revenind 3,5 volume citite.

La sediul bibliotecii, la 31 decembrie erau înscrși 765 cititori (deci peste 50 la sută din locuitorii satului Mândra) și fuseseră difuzate 10 448 de volume, realizându-se în raport cu populația, un indice de lectură de 7,7. Ceea ce ni se pare demn de relevat este faptul că peste 57 la sută din totalul cititorilor sînt din categoria populației active.

Cu unele variații, situația este foarte asemănătoare și în filiale, unde, deși bibliotecarii voluntari sînt învățători, ponderea elevilor în ansamblul cititorilor nu este disproporționat de mare (30 la sută la Șona, 56 la sută la Toderița, 37 la sută la Riușor, 50 la sută la Ileni).

Diferențe marcante între activitatea la centru și cea în filiale apar numai în ceea ce privește cantitatea volumelor distribuite. Astfel, numai 35 la sută din volumele citite au fost împrumutate în filiale. Este o consecință firească, pe de o parte, a programului de lucru mult mai redus al filialelor (6 ore pe săptămână) și, pe de altă parte, a mai slabei lor dotări cu publicații, fondurile lor fixe variind după cum urmează: 0,58 vol./loc. la Șona, 0,15 vol./loc. la Toderița, 2,16 vol./loc. la Riușor, 1,69 vol./loc. la Ileni, față de 3,95 vol./loc. la Mândra. Ritmicitatea în genere trimestrială, cu care sînt dotate filialele cu noutăți (loturi de cîte aproximativ 50 de volume detașate pe bază de borderou și schimbate de la o unitate la alta), nu reușește să contracareze acest dezagrement.

În ceea ce privește componența lecturii, se poate remarca o situație asemănătoare, în filiale proporția literaturii nebeletristice fiind de 20 la sută, față de 26 la sută la sediu.

Să încercăm să măsurăm acum în ce constă aportul bibliotecarei Olimpia Dinulescu la obținerea acestor rezultate.

Este vorba în primul rând de conlucrarea permanentă cu responsabilii bibliotecilor filiale. Convocați la începutul anului, aceștia participă efectiv la elaborarea și definitivarea planului de muncă (defalcările trimestriale fiindu-le co-

municate pe parcurs). Convocați și la sfârșitul anului, ei iau parte în mod efectiv și la analiza rezultatelor. În restul anului, conform unui grafic riguros ținut la zi, Olimpia Dinulescu se deplasează în fiecare vineri, zi consacrată „terenu-lui”, în cîte o unitate, astfel încît în decurs de o lună toate filialele sînt vizitate măcar o dată. Diferitele ședințe care au loc la centrul comunei, cursurile de învățămînt politic etc. constituie tot atîtea prilejuri pe care, la rîndul lor, bibliotecarii cu muncă obștească le valorifică din plin pentru a menține o legătură continuă cu biblioteca comunala.

Este vorba apoi de urmărirea sistematică a activității filialelor, în toate aspectele și pe tot parcursul anului, de confruntarea permanentă a obiectivelor planificate cu rezultatele obținute. În acest scop, Olimpia Dinulescu a conceput, încă din anul 1970, un registru de evidență, compartimentat pe filiale, evidențe asemănătoare păstrîndu-se și în fiecare unitate.

Registru cuprinde următoarea rubricăție: satul; numărul locuitorilor; bibliotecar voluntar (cu menționarea ocupației de bază); orar; fond fix de publicații; plan anual — cititori (pe profesii, pe sexe și pe vîrste) și volume (pe domenii); cititori realizați lunar (pe categorii socio-profesionale); volume împrumutate lunar (pe domenii); manifestări de masă cu cartea; vizite efectuate la unitatea respectivă; data aprovizionării cu cărți, număr de volume. (Apreciind această inițiativă locală, ne întrebăm de ce nu se mai editează pe plan central aceste caiete de evidență care existau cu mai mulți ani în urmă?)

Cu o asemenea evidență nici una din filiale nu scapă atenției bibliotecarei, care are posibilitatea de a le planifica activitatea în funcție de necesitățile reale, putînd totodată să intervină cu un ajutor concret într-o problemă sau alta ori de cîte ori este nevoie.

Cu privire la activitatea desfășurată la sediul bibliotecii, despre care am mai spus în treacă cîte ceva, ne vom mărgini, din cauza spațiului limitat de care dispunem, să relatăm numai cîteva aspecte mai deosebite față de realizările altor biblioteci comunale.

Ne-am referi astfel la crearea unui micro sector de informare. În cadrul accesului liber, a fost organizat un raft intitulat *Informare, documentare*. În ciuda numărului restrîns de titluri expuse (dicționare, enciclopedii, bibliografii, manuale, istorii ale domeniilor etc.), este meritorie preocuparea bibliotecarei de a atrage atenția cititorilor spre cele mai uzuale lucrări de informare, de a le facilita accesul la ele, de a-i îndruma spre fo-

losirea lor. Un prim loc în acest raft este consacrat documentelor recente de partid și de stat precum și unor publicații periodice cu caracter social-politic (*Lupta de clasă*, *Anale de istorie* etc.). Pentru informarea lor, cititorii au la dispoziție cataloagele alfabetic și sistematic (aflate într-o fază avansată de organizare) și un fișier bibliografic organizat cronologic (pe ani) și pe probleme, care cuprinde semnalarea principalelor lucrări și articole privind politica internă și externă a statului nostru.

Un alt aspect, de astă dată legat de activitatea cu cititorii, la care vrem să ne referim datorită ineditului său, este existența pe lângă bibliotecă a două cluburi ale cititorilor, unul al femeilor, celălalt al bărbaților.

Clubul femeilor ființează de doi ani, sub conducerea bibliotecarei. În cadrul întâlnirilor din fiecare vineri seară, se poartă discuții libere pe o tematică foarte variată, întocmită de inșiși membrele cercului, de la teme grave, cum ar fi informarea curentă asupra problemelor politice, economice și culturale ale țării și până la cele de ordin mai intim, gospodăresc — noțiuni de croitorie sau lecții de gospodărie. Într-un rând, împărțându-și din învățăturile dobândite prin lectura cărților de lucrat, membrele clubului au organizat un bufet cu vinzare din câștigul realizat făcându-se o excursie la Brașov.

De dată mai recentă, clubul bărbaților, condus de profesorul Petre Dinulescu, își desfășoară întâlnirile după o formulă asemănătoare, cu deosebirea că aici tematica este mai concentrată — „Pe meridianele globului”, formele pe care le îmbracă discuțiile fiind determinate de câteva subteme: evocări, politică curentă, călătorii geografice, noutatea la zi.

Ne oprim aici, cu regretul de a nu putea spune, în cadrul limitat al unui articol, „totul” despre activitatea Bibliotecii comunale din Mîndra și cu speranța că și fără să fi folosit termeni sonori ca „simț de răspundere”, „inițiativă”, „devotament”, „spirit organizatoric”, „dragoste de muncă” etc. am reușit să conturăm un portret convingător — portretul bibliotecarei Olimpia Dinulescu.

Ioana TĂUTU

Notă: La concursul interbibliotecar organizat de Comitetul județean pentru cultură și artă Brașov, în perioada 8 mai 1970—8 mai 1971, în cinstea Semicentenarului Partidului Comunist Român, Biblioteca comunală din Mîndra s-a situat pe locul I.

MESERIA — BRĂȚARĂ DE AUR

Bibliografie selectivă de
recomandare în sprijinul orientării
profesionale a tineretului

În procesul educării multilaterale a tineretului, orientarea profesională ocupă un loc deosebit de însemnat, atât datorită importanței în viață a pasului hotărâtor al alegerii viitoarei profesii, cât și datorită responsabilității ce și-o asumă educatorii atunci cînd îi ajută pe tineri în alegerea carierei în care urmează să-și realizeze personalitatea și vocația. Desigur, principalii factori care participă la sprijinirea tineretului în descoperirea vocației și a talentului, în canalizarea aptitudinilor, a preocupărilor și a dragostei pentru anumite îndeletniciri spre alegerea unei meserii sau a unei profesii a căreia să-și dedice, prin studiu și muncă, anii următori sînt școala și familia.

Literatura de specialitate privind această problemă aduce deseori exemple de alegere la întimplare, sau chiar greșită, a profesiei din cauza lipsei de informare asupra meseriilor sau profesiunilor, asupra posibilităților de calificare oferite de școli etc. Este cunoscut că nu pretutindeni există specialiști care să acorde consultații competente asupra unor profesii și nici în familie nu există, în general, posibilități de informare completă asupra meseriilor. De pildă, nu în toate familiile există colecția ziarului *Scnteia tineretului* în care problema orientării profesionale a tinerilor este tratată foarte adesea și în care sînt furnizate informații documentate asupra variatelor meserii și profesii. Practic, singurul loc în care este adunată — atîta cît a fost publicată — literatura consacrată orientării profesionale este biblioteca, cea publică și cea școlară. Deseori, aici, bibliotecarii au prilejul, în mediul ambiant pe care îl oferă tezaurlui

cunoștințelor umane găzduit în colecțiile lor, să cunoască preocupările, interesele și pasiunile tinerilor cititori pentru un domeniu al cunoașterii, pentru o îndeletnicire. Sarcina bibliotecarilor, în acest caz, este aceea de a selecta și a pune la îndemâna acestor cititori cele mai potrivite lucrări în măsură să dezvolte pasiunile profesionale manifestate și să consolideze hotărârile privind alegerea unei meserii. Sînt cazuri însă cînd ajutorul bibliotecarului e necesar chiar în atragerea atenției unora dintre tinerii cititori asupra necesității de a-și croi un drum sigur în viață, prin alegerea unei meserii sau profesiuni pentru care au mai multă chemare, care li se potrivește mai bine sau pentru care societatea noastră socialistă are o mai mare nevoie de cadre bine pregătite. În aceste cazuri, procesul îndrumării este ceva mai complex, trebuind să fie pornit cu mult tact pedagogic, de la atragerea copiilor sau a tinerilor spre preocuparea de a-și descoperi vocația, de a avea interese tot mai stabile pentru un anumit domeniu sau pentru o anume meserie, pînă la alegerea propriu-zisă a profesiunii și consolidarea hotărîrii de a se realiza în viața prin profesiunea aleasă.

De aceste aspecte ale sarcinii de educatori a bibliotecarilor am ținut seamă la întocmirea bibliografiei de recomandare pe care o prezentăm mai jos. Prin aceasta dorim să oferim bibliotecarilor cîteva jaloane ale literaturii destinate orientării profesionale a tineretului. Bibliografia cuprinde cîteva lucrări (cărți) consacrate special acestei teme, o selecție a articolelor publicate în ziarul *Știința tineretului* în 1971 și 1972 — din care o pondere deosebită o au cele încadrate în pagina *Profesia ta*, precum și o selecție sumară din lucrări biografice închinete unor personalități de seamă a căror viață s-a identificat cu însăși pasiunea pentru o anumită profesiune. Bibliografia rămîne așadar deschisă completării ei de către bibliotecari cu lucrări pe care aceștia le vor găsi potrivite scopului educativ propus. Sugerăm astfel recomandarea de lucrări cu caracter biografic sau autobiografic în care viața personalității prezentate este însuși drumul reușitei într-o meserie sau profesiune. În această direcție, colecțiile „Savanți de pretutindeni” și „Oameni de seamă” cuprind un material bogat. Tot astfel, pot fi recomandate lucrări din literatura beletristică în care eroii ilustrează însăși lupta plină de pasiune a omului pentru reușita într-o profesiune. De asemenea, bibliotecarii pot să fișeze colecția ziarului *Știința tineretului* și colecțiile altor publicații în care apar materiale destinate informării asupra meseriilor, asupra posibilităților de calificare în anumite profesiuni etc. În sfîrșit, e

firesc ca bibliotecarii să îmbine recomandarea lucrărilor de orientare profesională cu cea a literaturii consacrate cultivării sentimentului prețurii și cinstitii de către tineri a muncii*) — singurul mijloc prin care omul se poate realiza, devenind cu adevărat folositor societății.

Monografii profesionale. 1 — 10. Coordonator științific: dr. Mihai Peteanu. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1971—1972.

1. Profesiuni din industria extractivă și de prelucrare a cărbunelui și minereurilor. Profesiuni din industria pentru extracția, prelucrarea și transportul țițeiului și gazelor. 238 p.;
2. Profesiuni din industria metalurgiei feroase, neferoase și cocschimice. 189 p.;
3. Profesiuni din industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor. 273 p.;
4. Profesiuni din industria chimică. 272 p.;
5. Profesiuni din industria poligrafică. 144 p.;
6. Profesiuni din domeniul lucrărilor de construcții-montaj. 134 p.;
7. Profesiuni din industria sticlei, porțelanului și faianței. Profesiuni din industria produselor refractare și abrazive. Profesiuni din industria materialelor de construcții. 170 p.;
8. Profesiuni din industria pielăriei, blănăriei, încălțămîntei, articolelor din cauciuc și înlocuitorilor de piele. 223 p.;
9. Profesiuni din domeniul agriculturii. 214 p.;
10. Profesiuni din domeniul silviculturii și al industriei de exploatare și prelucrare a lemnului. 130 p. (Ministerul Învățămîntului, Institutul de științe pedagogice).

Contribuția familiei la orientarea școlară și profesională a copiilor. Culegere de articole. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1969. 84 p.

Contribuții la orientarea școlară și profesională. [Culegere de articole, studii și materiale privind monografiile profesiunilor didactice]. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1969. 224 p.

Din tainele profesiunilor. Culegere de texte pentru orientarea profesională a elevilor din școala generală. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1970. 327 p.

Micu, Viorel. *Pe treptele calificării profesionale.* Buc., Editura politică, 1968. 252 p.

Miroiu, Șerban. *Ce să fii? Cum să-mi descopăr vocația? Cum să-mi aleg o profesiune?* Buc., Editura politică, 1967. 151 p. cu ilustrații.

Salade, Dumitru. *Ce profesiune să-mi aleg?* Buc., Editura științifică, 1968. 104 p. cu ilustrații.

*) Vezi: B[acăru], L[iviu]. *Munca, factor de bază al progresului social, al educației.* În: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 12, dec 1971, p. 729—731.

Bîrlădeanu, Veronica. *Dacă n-ai intrat la facultate: Studiile liceale — o zestre utilă producției!* Ce răspund absolvenților două oficii ale forței de muncă. În: S.T., 27, nr. 6727, 6 ian 1971, p. 1.

Profesia și benzile perforate. (Cititorul vrea să afle). În: S. T., 27, nr. 6733, 13 ian 1971, p. 4.

Bîrlădeanu, Vera. *Clasa a XII-a: Dileme în orientarea profesională.* În: S. T., 27, nr. 6737, 18 ian 1971, p. 1.

Bârsan, Andrei. *Investigații în jurul unei profesii. A fi taxator la I.T.B.* În: S. T. 27, nr. 6745, 27 ian 1971, p. 1.

Cristea, Mircea. *În sprijinul orientării profesionale a elevilor. Laboratorul uzinal de psihologia muncii.* În: S. T., 27, nr. 6752, 4 feb 1971, p. 1.

Udroiu, Neagu. *Lăcătușul Iosif Waninger, Erou al Muncii Socialiste, ne vorbește despre chemarea tainică a meseriei.* În: S. T., 27, nr. 6932, 31 aug 1971, p. 3.

Ofertele profesionale ale turismului; Siderurgia — văzută de tineri siderurgiști; Rețeaua școlilor profesionale siderurgice; Rețeaua liceelor industriale metalurgice; În: S.T., 27, nr. 6726, 5 ian 1971, p. 4 (Profesia ta).

Meseria între a-ți place și a alege. Căminul absolventului de liceu; În lumea modernă până și meseriile necesare industriei hoteliere cer aptitudini științifice verificate; Cum se dobîndește în cincinal brățara de aur. În: S.T., 27, nr. 6732, 12 ian 1971, p. 4 (Profesia ta).

Dacă vrei să lucrezi în domeniul poștelor și telecomunicațiilor; Subinginerul — la prima promoție. Un interviu posibil cu absolventul de liceu; În detaliu, despre meserii. În: S.T., 27, nr. 6738, 19 ian 1971, p. 4 (Profesia ta).

Agricultura — cîmp larg de afirmare a tinerei generații; Prognoza pregătirii cadrelor în perioada 1971—1980; Amănunțit, despre meserii; Nomenclatorul meserilor și specialităților... În: S.T., 27, nr. 6744, 26 ian 1971, p. 4 (Profesia ta).

Cînd să ne punem întrebarea: „Ce faci după bacalaureat?”; În sprijinul candidaților la studenție. Azi, dă consultații Academia de studii economice. În: S.T., 27, nr. 6750, 2 feb 1971, p. 2 (Profesia ta).

În sprijinul candidaților la studenție. Azi, dă consultații Institutul de construcții; Meserii ale satului; La început răspunzi la întrebarea: Ce faci la absolvirea școlii generale? În: S.T., 27, nr. 6756, 9 feb 1971, p. 4 (Profesia ta).

Cine sînt studenții de la agronomie?; Cînd te afli în momentul alegerii unei

profesii. În: S. T., 27, nr. 6775, 2 mar 1971, p. 4 (Profesia ta).

O întrebare esențială: Cui datorăm alegerea carierei? În: S.T., 27, nr. 6781, 9 mar 1971, p. 4 (Profesia ta).

Meseriile culturii. În: S.T., 27, nr. 6787, 16 mar 1971, p. 2 (Profesia ta).

Clasa a XII-a. În dialog cu bacalauratul și admiterea; Tipăriturile dedicate orientării profesionale nu sînt materiale de arhivă; Astăzi dă consultații: Facultatea de filologie. În: S.T., 27, nr. 6793, 23 mar 1971, p. 4 (Profesia ta).

Mecanica agricolă — un domeniu de viitor pentru specializarea inginerescă; Confesiuni în pragul absolvirii liceului: Să vrei ceva și să știi ce vrei. În: S.T., 27, nr. 6799, 30 mar 1971, p. 4 (Profesia ta).

Cariera tînarului se află în ghiozdanul de elev. În: S.T. 27, nr. 6805, 6 apr 1971, p. 4 (Profesia ta).

Unde se pregătește specialistul în prelucrarea lemnului; Meserii în industria materialelor de construcții care pot fi dobîndite prin ucenicia la locul de muncă; Rețeaua liceelor de specialitate. În: S.T., 27, nr. 6817, 20 apr 1971, p. 4 (Profesia ta).

Prima promoție a clasei a X-a candidează la admiterea în învățămîntul profesional; La facultățile de matematică, fizică, chimie și biologie — Anul V de specializare; Noutăți în profilul liceelor de cultură generală; Rețeaua liceelor cu program de educație fizică; Rețeaua liceelor de muzică, arte plastice și de coregrafie. În: S.T., 27, nr. 6841, 18 mai 1971, p. 4 (Profesia ta).

Dacă vrei să-ți alegi cariera didactică; Rețeaua învățămîntului pedagogic; Climat de examene. În atenția elevilor aflați în pragul finalizării unui învățămînt și abordării altuia; Rețeaua liceelor de specialitate din municipiul București. În: S.T., 27, nr. 6847, 25 mai 1971, p. 4 (Profesia ta).

Consultație: Ce presupune examenul de admitere într-o facultate a Politehnicii; Opțiuni tradiționale și solicitările deceniului opt; Pregățiți-vă dosarul pentru concursurile din vară; Rețeaua liceelor teoretice cu limbi străine de predare. În: S.T., 27, nr. 6853, 1 iun 1971, p. 5 (Profesia ta).

Dacă vrei să devii student la Politehnică: Concursul de anul trecut vă poate oferi cîteva sugestii... În: S.T., 27, nr. 6859, 8 iun 1971, p. 5 (Profesia ta).

Dorese să devin mecanizator-miner. O aspirație pentru împlinirea căreia Valea Jiului oferă condiții generoase; O meserie nouă, cu un conținut nou; Cursurile de calificare la locul de muncă, altă formă de pregătire pe care o puteți urma. În: S.T., 27, nr. 6865, 15 iun 1971, p. 5 (Profesia ta).

*) Pentru economie de spațiu, ziarul Știința tineretului figurează în descrierile bibliografice cu abrevierea S.T.

Mindria de a fi constructor pe șantierele fării; Grupul școlar de construcții Pitești; Grupul școlar de construcții București; Școala profesională de construcții Dej; Grupul școlar de construcții Sibiu; Grupul școlar de construcții Iași; Școala profesională de construcții Săcele; Școala profesională de construcții Focșani; Centrele de înscriere și concurs. In: S.T., 27, nr. 6871, 22 iun 1971, p. 5 (Profesia ta).

Azi vă propunem: Profesiunea de metalurgist; Oameni ai secolului veșnic; Specialiști despre ceea ce înseamnă a fi: oțelar, jurnalist, cocsar, laminator. In: S.T., 27, nr. 6877, 29 iun 1971, p. 5 (Profesia ta).

A fi elev al liceului de specialitate; Rețeaua liceelor de specialitate... In: S.T., 27, nr. 6908, 3 aug 1971, p. 5 (Profesia ta).

Rețeaua școlilor profesionale la care se va organiza concurs de admitere în perioada 1—10 septembrie 1971; Brățara de aur a meseriei în zeci de variante. In: S.T., 27, nr. 6914, 10 aug 1971, p. 5 (Profesia ta).

Unde mergem să învățăm după absolvirea școlii generale? Sugestii pentru o primă oră de dirigenție destinată orientării profesionale; Nomenclatorul meseriilor care se pregătesc prin școli profesionale și ucenicia la locul de muncă. In: S.T., 27, nr. 6956, 28 sep 1971, p. 5 (Profesia ta).

Tot pentru ora de dirigenție... Ce știm despre liceul de specialitate?; Nomenclatorul specialităților care se pregătesc prin liceele industriale, agricole și economice; Consultație între viitori colegi: Primează pasiunea pentru tehnică. In: S.T., 27, nr. 6962, 5 oct 1971, p. 5 (Profesia ta).

Agapele nu sînt suficiente; Capacitatea de a ști ce vrei să faci în viață; Rețeaua învățămîntului superior de subingineri. In: S.T., 27, nr. 6974, 19 oct 1971, p. 5 (Profesia ta).

Masa rotundă a „Scnteii tineretului”: Părîntii și cariera viitoare a copiilor lor. In: S.T., 27, nr. 6986, 2 nov 1971, p. 5 (Profesia ta).

Cunoașteți secretul unei adevărate reușite în viață? 1. V-ați ales profesia? Ați făcut alegerea cea mai potrivită?; 2. Cui datorați hotărîrea luată? In: S.T., 27, nr. 6998, 16 nov 1971, p. 4 (Profesia ta).

Un sistem organizat de meditații și consultații; Meserii ale Reșiței; Micro-monografia profesionale: Meserii din industria siderurgică; Rețeaua școlilor Ministerului Industriei Metalurgice. In: S.T., 27, nr. 7004, 23 nov 1971, p. 5 (Profesia ta).

Ne-am interesat pentru dumneavoastră despre: Ofertele profesionale ale județu-

lui Suceava. In: S.T., 27, nr. 1010, 30 nov 1971, p. 5 (Profesia ta).

Concret despre meserii, cursuri de calificare, locuri de muncă — oferite tinerilor din Capitală; Cum veți organiza pregătirea candidaților la examenul de admitere în Institutul de construcții București? In: S.T., 27, nr. 7016, 7 dec 1971, p. 5 (Profesia ta).

Opțiunea profesională răspunde necesităților de cadre ale județului?; Școlile profesionale și meserii din județul Buzău; Indicații și contraîndicații medicale în selecția și orientarea școlară și profesională. In: S.T., 27, nr. 7022, 14 dec 1971, p. 5 (Profesia ta).

Avem mereu nevoie de tineri. (Ne-am interesat pentru dv. privind ofertele profesionale ale județului Ilfov); Brățara de aur a meseriei în zeci de variante; In anul școlar viitor — un învățămînt diversificat; Sugestii pentru o oră de dirigenție. In: S.T., 27, nr. 7028, 21 dec 1971, p. 5 (Profesia ta).

O profesiune pentru fete: Educatoare; Tineri, iți cunoști vocația?; Rețeaua de învățămînt pedagogic; Cursuri de pregătire la Academia de Studii Economice. In: S.T., 28, nr. 7045, 11 ian 1972, p. 5 (Profesia ta).

Cîteva precizări privind concursul de admitere în școala profesională și liceul de specialitate; Arhitect cu media 3,25 la matematică? Inginer cu media 4,33 la chimie?; Aptitudinile senzoriale și succesul în profesiune. In: S.T., 28, nr. 7063, 1 feb 1972, p. 5 (Profesia ta).

★

Bălan, Theodor. Copilăria unor muzicieni. Buc., Editura muzicală, 1970, 316 p. + 4 f. portr.

Gînduri despre anii de studenție. Buc., Editura politică, 1966. 208 p.

Kruiif, Paul de. Vinătorii de microbi. Buc., Editura tineretului, 1969. 368 p. (Lyceum, 60).

Moroianu, Dinu și Ștefan, I. M. Pasiunea științei. Oameni și momente din istoria contemporană a științei și tehnicii românești. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1968. 448 p. cu ilustr. + 3 f. pl. Pincherle, Marc. Lumea virtuozilor. Buc., Editura muzicală, 1968. 184 p. + 4 f. portr.

Săulescu, N. Oameni mari în slujba agriculturii. Buc., Editura tineretului, 1965. 239 p. cu fig. și portr. (Știința învinge).

Speranția, Eugeniu. Figuri universitare. Buc., Editura tineretului, 1967. 120 p.

Stele sportive. Buc., „Stadion”, 1970. 348 p. cu ilustr.

Ștefan, I. M. Copilăria și tinerețea unor savanți și inventatori români. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1970. 191 p. cu portr. (Preludii).

G. V.

CRONICA

COLECȚIILE SPECIALE ALE CABINETULUI DE MANUSCRISE — CARTE RARĂ, de la Biblioteca Academiei.

s-au îmbogățit cu un număr apreciabil de piese, dintre care spicim următoarele:

Documente. Pergamente de la: Ștefan cel Mare (17 oct. 1483), Radu de la Afumați (sep. 1525), Iliș Rareș (14 apr. 1547); condaica mânăstirii Sărindar (fotocopii după originalul aflat la Muntele Athos).

Manuscrise. Matei Millo. Fragment autograf din biografia sa, intitulat *Memoarele mele*; manuscrise muzicale în notație bizantină, românească și grecească, din secolul al XIX-lea; **Canonul cel mare al lui Andrei Criveanu**, scris în 1859—1860 la Săliște de Procopie (Pietu); Pătruș și ornat cu miniaturi colorate, în maniera sa caracteristică; mici manuscrise literare autografe ale scriitorilor: I. Agărbiceanu, M. Beniuc, E. Camilar, Gala Galaction, V. Eftimiu, Oct. Goga, Cezar Petrescu, I. M. Sădoveanu, Z. Stancu ș.a.; copie manuscrisă a tipăriturii consilierului Müller von Reichenstein, *Mineralgeschichte der Goldbergwerke in dem Vöröschpataker Gebirge bey Abrudbánya in Grossfürstenthume Siebenbürgen*, 1789; manuscris francez autograf al lui George Ghica (1830—1896), cuprinzând *Jurnalul* acestuia (1854—1856) cu detalii despre viața politică și artistică a epocii.

Correspondență. Scrisori trimise de B. Delavrancea familiei sale, lui I. L. Caragiale ș.a., de Al. Dumas lui Lamartine și scrisori ale lui N. Iorga, H. Poincaré etc.

S-a mai achiziționat arhiva personală a lui Artur Gorovei.

Cărți românești vechi. Un exemplar mai complet decît cel descris în B.R.V. (171 A) din *Catavasier*, Rimnic 1715; *Ceasoslov*, București, 1801, nedescris în B.R.V.; *Bucovaună pentru învățatura pruncilor*, Brașov, 1816, (singurul exemplar cunoscut Bibliografiei românești vechi, care-l descrie sub nr. 900, aparținea unei colecții particulare).

Cărți rare. Lodovico de Lospine di Mally. *Le leggi dell'arme*, Milano, 1679, tratat de heraldică în care se menționează și Transilvania; *Cino del Duca* (1899—1967), volum omagial bibliofil (1967), hors commerce, închinat personalității cunoscutului editor italian, luptător din Rezistența franceză.

D. L. A.

IMPLINIREA A 90 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI G. OPRESCU

a prilejuit Bibliotecii Academiei R. S. România organizarea unei expoziții de gravuri și desene selecționate din generoasa donație a acestuia. Deschiderea expoziției a avut loc în ziua de 21 decembrie 1971, în prezența unor personalități de seamă ale vieții culturale românești, printre care prof. Radu Voinea, secretar general al Academiei R. S. România, Mihnea Gheorghiu, vicepreședinte al Institutului român de relații culturale cu străinătatea, sculptorul Ion Jalea, Mihai Berza, directorul Institutului de studii sud-est europene ș.a. O numeroasă asistență a urmărit cuvîntul de deschidere rostit de prof. Șerban Cioculescu, directorul general al Bibliotecii Academiei R. S. România, după care, cei de față au trecut la vizionarea exponatelor.

Inițiativa cabinetului de stampe al Bibliotecii, sprijinită de conducerea Academiei, a fost concretizată în prezentarea a 31 de gravuri și a 21 de desene semnate de mari maeștri ai genului: Dürer, Rembrandt, Piranesi, Huet, Gros, Gericault, Corot, Millet, Manet, Carrière, Utrillo, Delacroix, Raffet, Grigorescu, Picasso, Steriadi ș.a. Printre piesele expuse sînt și cîteva scrisori primite de G. Oprescu de la Albert Einstein, Henri Bergson, Paul Valéry, Henri Focillon de care eminentul om de cultură român era legat prin relații de prietenie și de colaborare.

Un elegant catalog întocmit de Elena Niculescu este pus la dispoziția vizitatorilor în incinta expoziției. Cu o riguroasă ținută științifică și cu un aspect grafic ireproșabil, el conține, pe lângă descrierea materialelor prezentate marelui public, și referințe asupra lor și a personajelor pe care le reprezintă, precum și bibliografia consultată.

Un număr de 56 de reproduceri în alb-negru, de foarte bună calitate, ocupă cea de-a doua parte a catalogului.

Expoziția Omagiu lui G. Oprescu este deschisă în lunile ianuarie și februarie.

A. B.

George Oprescu (portret de Th. Pallady)

O FILIERĂ
DE TRANZIT
A LITERATURII
REVOLUȚIONARE
SPRE RUSIA

istoria cărții
și a
bibliotecilor

BIBLIOTECA LUI C. Z. BUZDUGAN DIN GALAȚI

Paul PĂLTĂNEA
Constanța BĂDIC

Una din trăsăturile remarcabile ale personalității multilaterale a lui C. Z. Buzdugan, scriitor și publicist, cunoscut în domeniul creației literare a timpului său (el este și traducătorul în limba română a *Inter-naționalei*), este aceea de militant revoluționar al vechii mișcări socialiste din România, cu o însemnată activitate de răspândire a ideilor marxiste în rândurile muncitorimii din țară.

Colaborator, încă din 1890, când avea 20 de ani, la diferite ziare și reviste cu orientare progresistă, ajunge, după înființarea P.S.D.M.R., în redacția cotidianului *Lumea nouă*, organul partidului, devenind mai târziu chiar directorul lui. În același timp, el ține conferințe la Clubul muncitorilor din București, răspândind ideile și popularizând lucrările lui Marx și Engels.

Devotat partidului muncitorilor, C. Z. Buzdugan luptă, alături de I. C. Frimu, Al. Constantinescu, Al. Ionescu și alții, pentru continuarea lui reorganizare și întărire, păstrând mereu o atitudine fermă în fața oportuniștilor care se ridicau împotriva principiilor de bază ale luptei muncitorimii. Preocuparea de cercetare a tezelor marxiste și de răspândire a lor a continuat și după dezorganizarea vremelnică a Partidului Social-Democrat din România. În august 1902, Constantin Buzdugan conduce greva muncitorilor „de

toate categoriile” din portul Galați¹⁾. Cu toate că a părăsit mișcarea, el și-a păstrat convingerile democratice, rămânând un fervent cititor al literaturii socialiste apărută în primele două decenii ale secolului nostru.

Cărțile care au rămas din biblioteca lui, distrusă în timpul bombardamentelor, se păstrează la Muzeul județean de istorie din Galați. Printre ele se mai găsesc lucrări din literatura socialistă română și rusă apărute între anii 1892 și 1922.

Literatura socialistă revoluționară română existentă în biblioteca lui Constantin Buzdugan face parte din publicațiile „Cercului de editură socialistă”, înființat după prima Conferință a organizațiilor sindicale și cercurilor socialiste, din 13—15 august 1906. Mai sînt și câteva broșuri tipărite de Cercul „Propaganda sindicalistă”, inițiat de Ștefan Gheorghiu în 1902 la Ploiești, și de Panait Mușoiu în Biblioteca „Revista ideii”.

Interesul cu care C. Z. Buzdugan a parcurs aceste lucrări este dovedit de numeroasele sublinieri lăsate pe paginile unora din ele dintre care relevăm: ediția a II-a din *Manifestul comunist* în traducerea lui Ion Sion (1919); ediția din 1919 din *Karl Marx, Schiță biografică* de dr. Otto Călin; Friedrich Engels. *Originile socialismului științific* în traducerea lui C. Racovski; C. Dobrogeanu-Gherea, *Concepția materialistă a istoriei* (1919).

Importantă este și prezența lucrării lui Lenin *Boala copilăriei comunismului*, [„Stingismul”, boala copilăriei comunismului] cu introducerea lui Ion Pas²⁾, care completează știrile referitoare la circulația literaturii leniniste la Galați. Ziarul *Nădejdea* a publicat în iunie 1920, în două numere consecutive, fragmente din lucrarea *Sarcinile imediate ale puterii sovietice*. În același an, cu ocazia unei percheziții a fost confiscată broșura *Inter-naționala a III-a și locul ei în istorie*³⁾.

Constantin Buzdugan a fost abonat la *Revista ideii* editată de Panait Mușoiu între anii 1900 și 1915, cu toate că publicația lui Mușoiu nu se difuza printre muncitorii gălățeni⁴⁾, datorită faptului că la vremea aceea, P. Mușoiu era considerat „pe nedrept, anarhist”⁵⁾. O parte din articolele apărute în *Revista ideii* erau

scoase și în tiraj separat în Biblioteca „Revista ideei”. În 1900, apăruseră 27 de titluri, dintre care în biblioteca lui Buzdugan mai figurează numai Louis Combes, *Spartacus, războiul robilor*⁶⁾.

Cu excepția *Revistei ideei*, la care era abonat, toate celelalte titluri de lucrări menționate au ajuns în biblioteca lui Buzdugan datorită legăturilor pe care vechiul militant le-a avut, în continuare, cu personalitățile mișcării muncitorești.

Dovada acestor legături este sigură pentru anii 1902—1904, cînd Constantin Buzdugan participă activ la tranzitul literaturii revoluționare ruse prin Galați. El este în relații și cu Iosif Nădejde care o vreme stă la Galați pe str. Arhipelagului nr. 9.

Galații au fost un important centru al tranzitului de literatură revoluționară spre Rusia. Încă din 1872 au fost descoperite la Galați un mare număr de publicații revoluționare rusești, care urmau să fie transportate în Rusia⁷⁾. Proclamații revoluționare tipărite de Internaționala slavă de la Londra erau trimise, în 1874, prin Galați, la Moscova⁸⁾. Alte transporturi se fac în 1879 prin grija lui Zamfir Arbore, venit special la Galați⁹⁾.

Aceste transporturi credem că au continuat, căci în biblioteca lui Constantin Buzdugan se găsește literatură revoluționară tipărită la Geneva între anii 1892 și 1903. De altfel, într-o scrisoare a lui Iosif Nădejde trimisă din Galați, la 11/24 iunie 1902, lui Szabó Ervin, membru al aripii stîngi din Partidul Social-Democrat din Ungaria, se precizează: „Buzdugan poate din nou să primească cărțile pentru că a demisionat și acum practică advocatura, deci are o situație independentă¹⁰⁾”. Scrisoarea indică o reluare a acestei activități, poate cu o rețea mai largă, deoarece acum, în 1902, pachetele cu cărți puteau fi trimise la trei adrese: Nicolae F. Ionescu, fruntaș al mișcării muncitorești gălățene, str. Zimbrului nr. 70 (astăzi 6 martie nr. 92); Dumitru Simion, muncitor la Fabrica Goetz, str. Măcelari nr. 8 (astăzi Mihai Eminescu nr. 86) și Constantin Z. Buzdugan, str. Numa Pompiliu nr. 8 (strada nu mai există, a fost în cartierul Mazepa)¹¹⁾.

Alături de Iosif Nădejde, Constantin Buzdugan este principalul animator al organizării transporturilor. În 1902 el era în corespondență cu revoluționarul Marian Konopka stabilit, o vreme, la Odesa pentru a primi pachetele cu cărți expediate din Galați¹²⁾.

Coperți de volume care au făcut parte din biblioteca lui C.Z. Buzdugan.

906

Что такое государственный
преступникъ, революционеръ и
соціалистъ.

ИЗДАНИЕ ПЕРВОЕ ПЕТЕРБУРГЪ СОЦІАЛЪДЕМОКРАТИЧЕСКАЯ РАБОЧАЯ ПАРТИЯ.

Музей
DE-161444
GALATI
8222

ЖЕНЕВА

Складъ: Женевы, Chemin de la Closerie, N. 17.

1899

Coperti de cărți din biblioteca lui
C.Z. Buzdugan.

К. КАУТСКИЙ.

Основная программа

Эрфуртской программы.

1894.

Descoperirea de către ohrana țaristă a centrului de la Odesa a determinat, pentru moment, sistarea transporturilor, re-luate însă în anii 1903 și 1904¹³).

Dintre cărțile revoluționare transportate prin Galați singurele exemplare păstrate în acest oraș sînt cele din biblioteca lui Constantin Buzdugan. Biblioteca lui Nicolae Ionescu s-a distrus în 1907, iar descendenții lui Dumitru Simion nu cunosc nimic din această activitate a tatălui lor.

Din opera lui Marx și Engels s-au păstrat două exemplare ale ediției din 1902 a *Manifestului Partidului Comunist*, tradus în limba rusă de Plehanov. Textul este precedat de două prefețe ale autorilor la edițiile germane din 1872 și 1883, o prefață a lui Engels la ediția germană din 1890 și de două prefețe ale lui Plehanov, una la prima ediție rusă din 1882 și a doua la cea arătată mai sus¹⁴).

Lucrarea lui Fr. Engels *Ludwig Feuerbach* a circulat tot în traducerea lui Plehanov, din 1892, prima traducere în limba rusă a celebrei analize critice făcută filozofiei contemplative a lui Feuerbach. Volumul cuprinde la sfîrșit trei anexe: *Karl Marx despre materialismul francez în secolul al XVIII-lea*, *Karl Marx despre Feuerbach*, tezele din 1845 și notele lui Plehanov la textul lui Fr. Engels, foarte detaliate și documentate¹⁵).

Cartea *Dezvoltarea socialismului științific* (*Dezvoltarea socialismului de la utopie la știință*) de Fr. Engels a fost tradusă, tot în 1892, de Vera Zasulici. Textul este însoțit, în loc de prefață, de o schiță biografică, după articolul apărut în *Die Neue Zeit* nr. 8 din 1891. Este inclus în volum și capitolul *Teoria violenței* din lucrarea lui Engels *Domnul Dühring revoluționează știința* (*Anti-Dühring*)¹⁶.

Revoluționarii ruși au fost preocupați și de cunoașterea mișcării socialiste internaționale. Astfel se explică existența în biblioteca lui Buzdugan a ediției ruse, din 1894, a uneia dintre lucrările cunoscutului teoretician al social-democrației germane și al Internaționalei a II-a, devenit mai târziu ideolog al centrismului, Karl Kautsky, și anume *Problemele fundamentale ale Programului de la Erfurt*¹⁷).

În aceeași ordine de idei, mai reține atenția broșura cuprinzînd un discurs al scriitorului italian Edmondo de Amicis, *Studenții și problema socială*, ținut la Torino. A fost tradusă în 1902¹⁸).

În câteva broșuri păstrate sînt discutate problemele dezvoltării mișcării muncitorești revoluționare din Rusia. Mai importante sînt *Steagul roșu în Rusia*, *Schiță a istoriei mișcării muncitorești*, publicată în 1900, avînd o amplă prefață semnată de P. Axelrod¹⁹), și *Ce este un criminal de*

stat, un revoluționar și un socialist, tipărită în 1899²⁰).

Un document edificator asupra a ceea ce a însemnat cenzura țaristă pentru dezvoltarea literaturii și presei ruse din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, îl reprezintă volumul *Materiale pentru caracterizarea situației presei ruse*²¹), apărut în 1899. Sînt prezentate o schiță istorică a presei ruse și însemnările lui Feodor Elenev, membru al Direcției generale pentru problemele presei din Rusia, privind măsurile ohranei îndreptate împotriva literaturii și presei progresiste și revoluționare și a reprezentanților de frunte ai vieții spirituale ruse din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, de la revoluționarii democrați Cernișevski, Belinski, Dobroliubov și pînă la Lev N. Tolstoi.

Se mai păstrează din biblioteca lui Buzdugan două volume din opera scriitorului S. M. Stepaniak, pe numele său adevărat Stepan Mihailovici Kravcinski, revoluționar narodnic rus în emigrație la Londra, cu care au avut legături și socialistii români, între aceștia aflîndu-se și C. Dobrogeanu-Gherea. Prin intermediul lui Stepaniak, Gherea s-a întîlnit cu Fr. Engels, la Londra, în 1883. Cele două volume cuprind povestirea *Căsuța de pe Volga* (1896) și romanul *Pavel Rudenco* (1900), ambele tipărite prin grija lui Fany Stepaniak, probabil soția scriitorului²²). Aceste două opere, ca de altfel, întreaga sa creație, sînt pătrunse de ideile narodniciste, de care autorul a fost animat.

Interesant de remarcat este faptul că în literatura sovietică este cunoscută ediția din 1906 a povestirii *Căsuța de pe Volga*²³), ori cea din biblioteca lui Buzdugan este datată din 1896. Este probabil ca ediția noastră să fie mai puțin cunoscută, ceea ce mărește valoarea ei.

Literatura revoluționară rusă care a trecut prin Galați a fost tipărită la Geneva de grupul marxist „Eliberarea muncii”, înființat în 1883, și condus de G. Plehanov, P. Axelrod, V. Zasulici. Cîteva dintre cărțile existente în biblioteca lui Buzdugan au apărut și prin grija unui alt grup, stabilit tot la Geneva, „Uniunea social-democraților ruși”.

Din prezentarea pe care am făcut-o se desprinde concluzia că literatura marxistă ocupa un loc de frunte în tranzitul literaturii revoluționare ruse, iar Galații se impun ca un centru muncitoresc cu puternice convingeri internaționaliste.

1. Marinescu, C. *Luptele muncitorilor din portul Galați între anii 1900—1903*. In: Danubius, Vol. 1. Galați, 1970, p. 251—252.
2. Lenin V. I. *Boala copilăriei comunistului* („Stîngismul” — boala copilăriei comunistului). În românește, cu introducere de Ion Paș. București, „Cugetarea”, 1921. 56 p. (Cărțile de educație socială). Broșura conține

și un rezumat al broșurii lui Delafias, *Socialismul în România*.

3. Deac, Augustin și Ilincioiu, Ion. *Lenin și România*, Buc., Editura politică, 1970, p. 146—147.
4. *Revista Ideei*, nr. 94, 1910, p. 56. În biblioteca lui C. Z. Buzdugan am găsit numai colecția anilor 1908—1912.
5. Gălățeanu, A. *Panați Mușoiu (1864—1944)*. In: *Anale de istorie*, 15, nr. 3, 1969, 126 p.
6. Combes, Louis. *Spartacus, războiul robilor*. Biblioteca „Revista Ideei”, București, f. a. 15 p.
7. *Din istoricul legăturilor revoluționare româno-ruse, 1849—1881*. București, 1955, p. 141.
8. *Idem*, p. 101: Deac, Augustin. *Internaționala întâi și România*. București, 1964, p. 106—107.
9. Arbore, C. Zamfir. *În exil. Din amintirile mele*. Craiova, 1896, p. 421—422; Mihaly, E. și Mihaly, S. *Din istoricul pătrunderii și răspîndirii ideilor marxiste în Galați*. In: *Danubius*. Vol. 4, 1970, p. 221—222.
10. Porțeanu, Alexandru. *Legături între Szabó Ervin și I. C. Frimu*. In: *Magazin istoric*, V, 1971, nr. 9 (54), septembrie, p. 78.
11. Deac, A. și Ilincioiu, I. *Lenin și România*, p. 49—50. Adresa lui C. Buzdugan în strada Numa Pompiliu este greșită; Porțeanu, Al. *Op. cit.*, p. 78.
12. Porțeanu, Al. *Op. cit.*, p. 58, 78.
13. Deac, A. și Ilincioiu, I. *Lenin și România*, p. 52.
14. Marx, K. i Engels Fr. *Manifest Kommunisteskoj Partii*. Pervod s nemecogo i predislovijem G. Plehanova. Izdanie Revolucionnojo Organizacij „Social-Demokrat”. Zeneva. Tipografija Revolucionnoj Organizacij „Social-Demokrat”. 1900, 78+18 p. (Biblioteca Sovremennogo socializma, Serija 2, vypusk 3).
15. Engels, Fr. *Ljudwig Feuerbah*. Socinenie Fr. Engels'a. Pervod s nemecogo i predislovijem G. Plehanova. S dvumja prilozhenijami i s objasnitel'nymi primecanijami pervodcika. Zeneva. Tipografija „Social-Demokrata”. 1892, 107 p. (Biblioteca Sovremennogo socializma, Serija 2, vypusk 1).
16. Engels, Fr. *Razvitie naučnogo socializma*. Socinenie Fr. Engels'a. Pervod s nemecogo i Zasluc' Vtoroe izdanie. S dvumja prilozhenijam. 1. Fridrih Engels' (biograficeskij očerk); 2. Teopija nasilija (protiv-Djuring). Zeneva, Tipografija „Social-Demokrata”, 1892. XV + 84 p. (Biblioteca Sovremennogo socializma, Serija 1, vypusk 2).
17. Kautskij, K. *Osnovnye položenija Erfurtskoj programy*. [Geneve]. Tipografija Sojuza Russkikh Social-Demokratov. 1894, 348 p.
18. De Amicis, Edmondo. *Studenty i social'nyj vopros*. Pervod s ital' janskogo. Izdanie Sojuza Russkikh Social-Demokratov. Zeneva, Tipografija „Sojuza”, 1902, 15 p.
19. *Krasnoe znamja v Rossii*. Očerk istorii russkogo rabočego dvizenija. S. predislovijem P. Aksel'roda. Izdanie Revolucionnoj Organizacij „Social-Demokrat”. Zeneva, Tipografija Revolucionnoj Organizacij „Social-Demokrat”, 1900. XII + 64 p.
20. *Čto takoe gosudarstvennyj prestupnik, revoljucioner i socialist*. Izdanie Sojuza Russkikh Social-Demokratov. Zeneva, Tipografija „Sojuza”, 1899, 30 p. (Rossij-Social-Demokratičeskaja Rabočaja Partija).
21. *Materialy dlja harakteristiki položenija, russkoj pečati*. Vypusk 1-e. Izdanie Sojuza Russkikh Social-Demokratov. Zeneva, Tipografija Sojuza Russkikh Social-Demokratov. 1898. Cast' 1-ja, 106 p. Cast' 2-ja, XII+63 p.
22. Stepaniak, S. M. i Kravcinskij, S. M. *Domik na Volge. Povest'*. Izdanie Fanni Stepaniak. Geneve, H. Stapelmohr, 1895, 66 p.; *Idem, Pavel Rudenko*. Roman. Izdanie Fanni Stepaniak. Geneve, Tipografija Revolucionnoj Organizacij „Social-Demokrat”. 1900, 231 p.
23. Bol'saja Sovetskaja Enciklopedija. Vol 23. Leningrad, 1953, p. 191—192.

La Muzeul culturii românești din Scheii Brașovului

UN INCUNABUL CHIRILIC

prof. Petru ISTRATE

directorul
Bibliotecii municipale
din Brașov

Recent, la Muzeul culturii românești din Scheii Brașovului, colectivul acestei instituții de prestigiu, condus cu competență de profesor dr. Emil Micu, cercetând cu pricepere și atenție, împreună cu prof. dr. Ion Radu Mircea din București, valoroasele documente existente aici, precum și fondul de carte veche, a descoperit exemplarul unic în toată țara al celei mai vechi cărți slavone cu caractere chirilice, păstrate în bibliotecile noastre. Este vorba de *Triodul-Penticostar*, tipărit în Cracovia, în anul 1491 de Schweipolt Fiol, considerat primul tipograf din lume, care a imprimat cărți în limba slavonă cu caractere chirilice¹.

Cu privire la tipărirea cu caractere chirilice din Cracovia din 1491, A. J. Sobolevski afirmă că ele „se fondează pe texte de origine română”². Alți cercetători ruși afirmă că tipărirea lui Schweipolt Fiol au fost publicate, după toate probabilitățile, la cererea domnitorilor din Valahia sau Moldova. După cum se știe, istoriile noastre literare consemnează cinci cărți tipărite în Cracovia de către tipograful amintit: *Octoih*, *Ceaslov*, *Triod*, *Triod-Penticostar* și *Psaltire*.

P. P. Panaitescu referindu-se la raritatea acestor tipăriuri din Cracovia afirmă :

¹) Demény, L. *Imprimeria chirilică a lui Marcariu din Țara Românească*. In: *Revue roumaine d'histoire*, 8, nr. 3, 1969, p. 549. Cf. Manolache, Mihai. *Cea mai veche tipăritură slavonă cu caractere chirilice din țară*. In: *Drum nou*, Brașov, 28, nr. 8349.

²) *Idem*, p. 552.

„nu dispunem de cărți imprimate în limba slavonă de la Cracovia...”, căci nici un exemplar din aceste cărți n-au fost descoperite în bibliotecile vreunei mănăstiri din Moldova sau Valahia”³.

Prin descoperirea exemplarului din *Triodul-Penticostar* aflat la Muzeul culturii românești din Brașov, se completează în parte golul semnalat de P. P. Panaitescu.

Acest incunabul cuprinde 361 de foi, având dimensiunile 30,4×20,5 cm. Titlurile și inițialele sînt tipărite cu roșu. Cartea legată în piele neagră pe tăblii de lemn, cu ornamente, s-a păstrat în bune condiții și poate fi studiată de cercetători.

După o însemnare de pe foaia a doua (fig. 1) această tipăritură a fost cumpărată de popa Smadul, fiul lui Aldea de la Râșnov și dată popii Toma de la Biserica Sfîntul Nicolae din Schei, în anul 1541. Nu se dă anul și locul apariției, dar acest lucru se poate stabili cu certitudine, după vinieta tipografului (fig. 2): „Deci ca dată a apariției acestei cărți, rămîne cu siguranță anul 1491, an în care își desfășoară activitatea Schweipolt Fiol, în Cracovia”⁴.

Studierea pe mai departe a multipleror probleme ce se pun în legătură cu acest incunabul va aduce desigur noi și interesante contribuții la cunoașterea unei pagini din istoria culturii universale.

³) *Ibidem*, p. 553.

⁴) Manolache, Mihai. Art. cit. loc. cit.

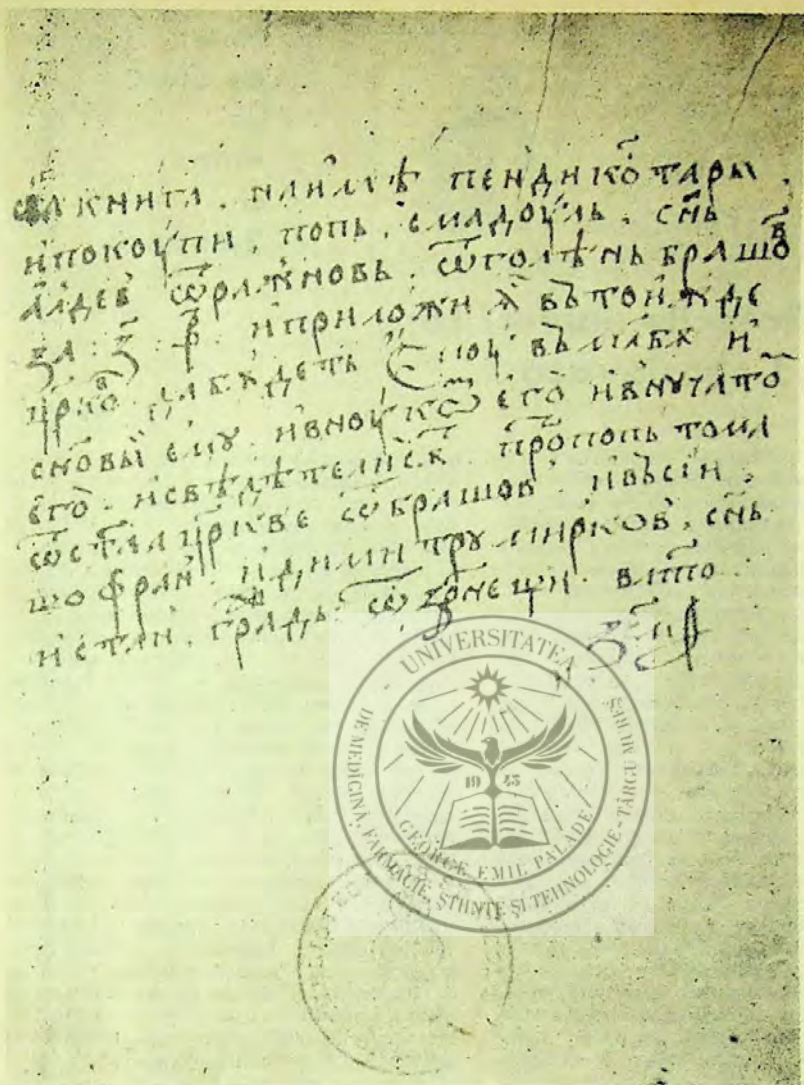

Fig. 1 Insemnarea de pe f. 2 a *Triodului-Penticostar* tipărit la Cracovia în 1491.

Fig. 2. Vinieta tipografului, de pe *Triodul-Penticostar*, Cracovia, 1491.

biblioteci de peste hotare

Note
de drum
din
Praga
și
Bratislava

Prin bibliotecile universitare din R. S. Cehoslovacă

Ion STOICA

Sistemul de informare universitară din R. S. Cehoslovacă este determinat de evoluția istorică a colecțiilor și de structura administrativă actuală a rețelei de învățământ superior. Bibliotecile din această categorie constituie nuclee ale unei rețele care îmbină avantajele organizării similare cu cele ale permanentei interferențe cu alte categorii de colecții. Astfel, sub coordonarea Ministerului Educației, pe lângă fiecare școală superioară activează biblioteci de învățământ superior. Universitățile au însă o situație deosebită. Bibliotecile de facultăți nu sînt subordonate unui nucleu bibliotecar central ci fiecărui decanat în parte. Se creează astfel, pe de o parte, posibilitatea unei depeline integrări a bibliotecii în viața facultății, dar, pe de alta, se reduce capacitatea de acțiune unitară a întregului complex de biblioteci. Studenții și cadrele didactice beneficiază totuși de colecții și serviciile unor mari biblioteci universitare integrate bibliotecilor de stat și subordonate Ministerului Culturii. Acestea păstrează în același timp legături cu instituțiile de învățământ superior, printr-o coordonare a activităților de completare și informare. Conducători ai bibliotecilor universitare fac parte din consiliile școlilor superioare. Lipsa de unitate a rețelei, cauzată de interferența administrativă și funcțională, la acest nivel, oferă, pe de o parte, un mai larg cîmp de informare beneficiarilor din învățămîntul superior, dar rupe, în același timp, continuitatea firească a relațiilor care se stabilesc între universități și nucleele de biblioteci ale școlilor superioare. La Praga, de pildă, Biblioteca universitară constituie, împreună cu Biblioteca națională, Biblioteca slavă, Biblioteca centrală economică, Institutul bibliografic, un imens complex bibliotecar care formează *Biblioteca de stat*. Aceasta funcționează ca bibliotecă centrală pentru toate categoriile de biblioteci din țară. Organizarea internă a fiecărei biblioteci este funcțio-

nală, cu servicii proporționate, evitîndu-se nucleele administrative cu personal numeros, în fapt, mai greu de condus și în cadrul cărora specializarea e mai dificilă. Din cele 4213299 de volume cite numără la sfîrșitul anului 1970 Biblioteca de stat, mai mult de jumătate (2415426) aparțin Bibliotecii universitare. Deși toate bibliotecile din cadrul complexului de la Klementinum au colecții bogate și sarcini de importanță națională, colecția universitară pare a fi cea mai importantă nu numai prin numărul volumelor ci, mai ales, prin valoarea acestora. Fiind și cea mai veche dintre unitățile care compun actuala Biblioteca de stat, aceasta posedă impresionantul număr de 6000 de incunabule, cărți din bibliotecile unor mari personalități științifice, cum ar fi celebrul astronom Tycho Brahe, și o bogată colecție de manuscrise, între care se află și *Codex Vysegradensis*, de la sfîrșitul secolului al XI-lea, foarte important pentru istoria poporului ceh. Colecție mai nouă, Biblioteca universitară de la Bratislava adăpostește la rîndu-i valori de preț, atît din trecutul culturii slovace, cît și lucrări de prestigiu ale culturii europene. În prezent, ceea ce impune de la început în activitatea acestor două mari biblioteci universitare este vastitatea ariei de procurare a documentelor și grija deosebită pentru asigurarea continuității colecțiilor. Organizînd bine atît studiul fondurilor cît și studiul surselor, colegii cehoslovaci au reușit să adune aproape tot ce este reprezentativ în lumea cărții contemporane. De altfel, afirmîndu-și în toate direcțiile funcțiile lor metodice naționale, cele două biblioteci au organizat cabinete pentru studiul bibliografiilor curente dintr-un mare număr de țări astfel încît toate bibliotecile interesate dispun de întreaga informare necesară. Ca urmare a unei astfel de politici, cartea de specialitate și, în egală măsură, beletristica românească, în ciuda barierelor lingvistice, sînt bine reprezentate în colecțiile universitare. La Praga,

la Klementinum, de pildă, peste 10 000 de titluri românești sau la dispoziția cititorilor. Această recepție puternică a fenomenului editorial face ca bibliotecile școlilor superioare să înregistreze cifre de creștere anuală foarte mari. Astfel, numai în Republica Socialistă Cehă, bibliotecile universitare au achiziționat în 1969 peste 250 000 de volume, ceea ce, raportînd la populația universitară, înseamnă destul de mult. O contribuție importantă la atingerea acestor parametri o aduce schimbul internațional de publicații, intens, diversificat, efectuat de servicii cu acțiune promptă și pline de solicitudine. E de remarcat schimbul bun care se face cu bibliotecile românești, în ciuda unor discontinuități din partea noastră (titluri întrerupte, numere lipsă etc.).

Prelucrarea și reflectarea colecțiilor vădesc o atență considerabilă a necesităților de lectură. Catalogele sînt și în bibliotecile cehoslovace elemente fundamentale și indispensabile ale informării. Ele concentrează informații privind toate categoriile de colecții pornind mai puțin de la elemente formale ale documentelor și evitînd astfel o fragmentare adesea păgubitoare pentru cititor. Deși poate nu în totdeauna foarte atent redactate și organizate, cu fișe uneori clasificate neunitar, catalogele sistematice de tipul acestuia cumulativ par să răspundă mai bine cerințelor cititorilor, fiind în plus foarte operative. Plasate în săli spațioase, așezate la începutul fluxului de lectură, catalogele concentrează cele mai importante activități de relație ale bibliotecii. Aici se află puncte de informare, instrumente de referință, indici și tabele de clasificare, servicii de recepție a solicitării și chiar mese pentru așa-numitul „studiu de catalog”. Pornind întotdeauna de la comandamentul utilității, colegii cehoslovaci au găsit soluții și pentru a elimina dificultățile pe care le creează lipsa de securitate și manevrarea greoaie a fișelor din cataloage. Se știe că adesea cititori necivilizați smulg fișe din catalog, eliminînd astfel din circulație, uneori sine die, lucrări importante. Pe de altă parte, operația continuă de îmbogățire și de organizare a cataloagelor presupune zilnice operații neproductive și plătisitoare de perforare, introducerea de vergele metalice, fixare etc. În plus, permanenta consultare a fișelor face ca aspectul acestora, mai ales al divizionarelor, să aibă de suferit. Adaptînd cutiile de tip standard prin practicarea unor fente laterale, glisînd pe deasupra fișelor un material plastic transparent, colegii, din Praga mai ales, au rezolvat problema protecției fișelor și au sporit randamentul operațiilor de organizare a cataloagelor.

Procesul de studiu este favorizat printr-o serie de înlesniri create cititorilor și disciplinat în același timp printr-o severă urmărire a desfășurării lui. Astfel, organizarea de săli specializate cu acces liber la raft, împrumuturile masive, posibilitatea rezervării cărților pentru un studiu prelungit, asigură condiții civilizate de lectură, reduc gradul de intermediere între cititor și carte. Trebuie menționat însă, pe de altă parte, amenzi aplicate împrumutătorilor necondiționali.

Activitatea de informare a bibliotecilor de facultăți este redusă la întocmirea cataloagelor, a listelor de creștere și la îndrumarea orală. Chiar în cadrul bibliotecilor universitare de la Praga și Bratislava predomină formele siglaetice utilizate mai ales la instrumentele de tip repertoriu și liste cumulative. Cercetarea bibliografică tematică, sintezele documentare sînt abordate mai rar. Dar ceea ce creează premise pentru un mare salt spre productivitate și diversitate în informare sînt preocupările de modernizare. La Biblioteca universitară din Bratislava există un proiect avansat de automatizare, o serie de lucrări se execută cu mașini moderne. Biblioteca are contracte pentru o echipă de programatori și utilizează cu ora un calculator al Ministerului Republicii al Economiei. De altfel, preocupările de modernizare nu se limitează la activitatea de informare.

Activitatea bibliotecilor de învățămînt superior cehoslovace ca și a celorlalte categorii de biblioteci se distinge și printr-o bună perfecționare și utilizare a personalului de specialitate. La universitățile din Praga și Bratislava funcționează puternice secții de biblioteconomie și informare științifică încadrate cu un personal didactic valoros. Adoptînd o concepție integratoare, de subordonare a disciplinelor bibliologice misiunii informaționale, colectivul profesional promovează o formare intensivă a specialiștilor. În Cehoslovacia există de asemenea un sistem permanent de perfecționare a bibliotecarilor prin cursuri de reciclare organizate atît în cadrul marilor unități cit și pe plan republican. Activitatea de perfecționare este favorizată și de buna organizare a cabinetelor metodice de pe lângă bibliotecile de stat. Pregătiți și perfecționați într-un sistem bine reglat și cu continuitate, bibliotecarii cehoslovaci sînt dinamici, informați, receptivi, se bucură de stimă și prețuire.

Privită în ansamblu, activitatea bibliotecilor universitare cehoslovace este în plin efort de continuă adaptare la ritmul și sarcinile școlii superioare și de însușire a progreselor bibliologiei contemporane. Experiența lor merită să fie cunoscută, studiată și, adesea, împărtășită.

Cronica ANULUI INTERNATIONAL AL CĂRȚII

Buletinul 1972 — Anul internațional al cărții, editat de către UNESCO, continuă și în penultimul său număr pe 1971 (nr. 4, noiembrie) să ofere, prin intermediul informațiilor celor mai recente, imaginea stadiului pregătirilor în vederea desfășurării A. I. C. în lume.

Prima informație se referă la aprobarea textului definitiv al **Chartei cărții** în cursul reuniunii Comitetului de sprijin al Anului internațional al cărții — ținută la Bruxelles între 20 și 22 octombrie 1971 — de către reprezentanții principalelor organizații internaționale neguvernamentale din domeniul cărții. În scopul de a acorda cărților locul cuvenit în raport cu rolul capital care le revine în viața cotidiană a fiecăruia, **Charta** definește principiile pe care trebuie să se fundamenteze „tratamentul” rezervat cărților și celorlalte publicații, pe plan național și internațional. Pentru prima oară un document de o asemenea natură este aprobat la scară mondială. Deșu la Biblioteca regală din Bruxelles, documentul va trebui să fie adoptat succesiv, în 1972, de către diferitele adunări generale ale organizațiilor reprezentate în Comitetul de sprijin al A. I. C. Semnarea acestui document este deschisă tuturor organizațiilor internaționale, regionale sau naționale care vor dori să se asocieze celor de mai sus. Buletinul A. I. C. anunță că într-unul din următoarele lui numere va fi publicat textul integral al **Chartei**.

Revenind la reuniunea din 20—22 octombrie 1971 a Comitetului de sprijin al A. I. C., nota principală la începutul nr. 4 noiembrie 1971 al buletinului A. I. C. informează despre alegerea, în cursul acestei reuniuni, a celor 4 vicepreședinți: A. N. Efimova (U. R. S. S.), Dina N. Malhotra (India), Jorge Cardenas Nannetti (Columbia), Théodore Waller (S. U. A.) — și a raportorului Comitetului — A. G. T. Ofori (Ghana). În cadrul aceleiași reuniuni, Comitetul de sprijin al A. I. C. a ascultat rapoartele de activitate ale participanților și o scurtă informare, prezentată de N. I. Mohov, adjunct al ministrului culturii al U. R. S. S., asupra planurilor din Uniunea Sovietică pentru A. I. C.

O altă informație cuprinsă în buletin înștiințează asupra examinării de către

Consiliul Executiv al UNESCO a raportului privind pregătirile în vederea A. I. C., prezentat de către directorul general la a 88-a Sesiune a Consiliului Executiv (Paris, 6 octombrie — 3 noiembrie 1971). Consiliul Executiv și-a exprimat cu această ocazie satisfacția pentru interesul crescând pe care A. I. C. îl suscită guvernelor ca și organizațiilor internaționale neguvernamentale, asociațiilor profesionale din domeniul cărții și publicului. Dezbaterile, care au făcut loc numeroaselor intervenții, au fost purtate pe temele: **cartea ca factor al păcii și al colaborării internaționale, rolul publicațiilor periodice în promovarea obiceiurilor de lectură și în răspândirea rapidă a informațiilor științifice, locul cărții în raport cu mijloacele audio-vizuale și cărțile pentru copii.**

O parte însemnată din nr. 4/noiembrie 1971 al buletinului A. I. C. este consacrată știrilor din statele membre ale UNESCO. Astfel, este semnalată pregătirea, în Belgia, a unei vaste campanii în favoarea lecturii. Ea va fi organizată de către Comitetul național belgian pentru A. I. C. care reunește reprezentanți ai bibliotecilor, ai editurilor, ai librarilor, ai industriei poligrafice, ai scriitorilor și ai presei. Acest comitet lucrează în strânsă colaborare cu Ministerul Educației și Ministerul Culturii, cu Institutul belgian de informare și documentare și cu diferite instituții interesate. Comitetul și-a propus în mod special să se atragă la lectură acea parte a populației care — potrivit sondajelor celor mai recente — formează circa 20 la sută din locuitori și care este compusă în principal din muncitori urbani, consumatori de programe de televiziune dar care nu cumpără și nu citesc cărți. În această privință, se intenționează a-i orienta pe acești cititori potențiali spre „cărțile-unelte”, care sînt indispensabile omului contemporan și care, o dată intrate în viața lui de zi cu zi, să-l determine progresiv să se intereseze mai activ de cultură și de literatură.

În Bulgaria, numeroase proiecte asupra unor ample acțiuni, vin să alcătuiască un program național. De pildă: Institutul de cercetări științifice de pe lângă Întreprinderea de stat „Cartea bulgară” va efectua, în colaborare cu Institutul bibliografic și cu Biblioteca națională „Kiril și Metodiu”, studii ce vor servi ca punct de pornire în elaborarea publicațiilor de popularizare a științei, bibliografiilor cărții vechi, monografiilor și lucrărilor de referință, antologiilor; vor fi organizate mai multe expoziții de cărți: o expoziție permanentă consacrată dezvoltării istorice a civilizației scrise din Bulgaria de-a lungul celor 13 secole de existență a statului bulgar, al cincilea

Omagiu lui G. G. FIRSOV

tîrg-expoziție internațională de la Sofia, expoziții de cărți pentru copii și expozițiile de cărți de arhitectură și de istorie a Traciei ce vor fi organizate cu prilejul Congresului mondial al arhitecților de la Varna și al Colocviului internațional de tracologie de la Plovdiv; vor fi create forme permanente de activitate în domeniul răspîndirii cărții, ca de pildă cluburi ale prietenilor cărții, ce vor funcționa pe lângă cele mai importante biblioteci și librării, tîrguri ale cărții etc.; în sfîrșit, în materie de informare a publicului, sînt prevăzute săptămîni ale cărții, programe radio-televizate, filme de scurt metraj, emisiuni de timbre poștale dedicate istoriei cărții, concursuri pentru cea mai bună carte etc.

În Republica Arabă Egipt, la Cairo a avut loc, între 27 ianuarie și 6 februarie 1972, al IV-lea Tîrg internațional al cărții. Tot la Cairo se va afla, în primăvara acestui an, sediul unei reuniuni regionale a experților, reuniune ce va fi organizată de către UNESCO pentru promovarea cărții în țările arabe și care va marca încheierea ciclului de reuniuni de aceeași natură (înute în perioada 1966—1969 în celelalte regiuni ale lumii).

Printre numeroasele activități proiectate de către Comitetul național pentru A. I. C. din Norvegia se află înscrisă o inițiativă originală. Este vorba de o anchetă comparativă, ce se va desfășura atît în Norvegia, cît și în unele țări în curs de dezvoltare. În vederea înțelegerii de către tineri, în termeni concreți, a problemelor răspîndirii cărților în lume, toți elevii norvegieni între 7 și 16 ani vor fi invitați să completeze un chestionar ce va permite să se determine care este situația lor în ceea ce privește lectura. O anchetă similară va fi efectuată simultan printre elevii școlilor din țări în curs de dezvoltare, unde predau profesori norvegieni. Legat de această anchetă, vor fi prezentate filme, diafilme și o expoziție itinerantă consacrată cărților pentru copii produse în țările în curs de dezvoltare.

Din lista de activități regionale care încheie informațiile prezentate în nr. 4 noiembrie 1971 al buletinului 1972 — **Anul internațional al cărții**, consemnăm cele notate pentru Europa: **A cincea reuniune subregională a comisiilor naționale UNESCO din țările balcanice și din țările vecine acestora** (Atena, Grecia, primăvara 1972) și **A șasea conferință regională a comisiilor naționale UNESCO din Europa**, ce va avea loc la București, între 2 și 9 mai 1972.

George SEBASTIAN

Rectificare: Precizăm că a 38-a Sesiune a Consiliului general al F.I.A.B. va avea loc în 1972 la Budapesta și nu în 1973, cum din greșeală a apărut în nr. 12/1971, p. 744.

Revista bibliotecilor adresează prof. doc. G. G. Firsov, cu ocazia aniversării a 70 de ani, sincere urări de viață îndelungată și activitate rodnică!

Ne exprimăm pe această cale bucuria că vechiul nostru prieten și distins colaborator, personalitate de seamă a științei bibliotecare sovietice, teoretician de renume mondial, pășeste pragul celui de al VIII-lea deceniu al vieții sale în plină putere de muncă.

G. G. Firsov, profesor la catedra de biblioteconomie a Institutului de cultură „N. Krupskaja” din Leningrad, membru în Consiliul bibliotecilor de pe lângă Ministerul Culturii al U.R.S.S. și-a început cariera bibliotecară prin anii '20, funcționînd un timp ca bibliotecar în Armata Roșie, iar apoi ca șef al bibliotecilor militare. Anul 1935 marchează începutul unei îndelungate activități, peste douăzeci de ani, în cadrul Bibliotecii „Saltikov-Scedrin”, unde avea să îndeplinească diferite funcții de răspundere. Paralel, desfășoară o susținută activitate științifică. *Catalogarea centralizată*, tema tezei de candidatură în științe, susținută în 1940, va rămîne obiectul de predilecție al cercetărilor sale în domeniul biblioteconomiei. În anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, se apropie din nou de bibliotecile militare, de a căror conducere se ocupă ca angajat voluntar în Armata Roșie, unde desfășoară și o intensă activitate politică.

După război, continuă un timp să lucreze la Biblioteca „Saltikov-Scedrin” și, concomitent, își începe activitatea didactică la institut. Din 1955, se consacră exclusiv activității didactice și cercetării științifice în domeniul bibliologiei. Numărul lucrărilor publicate de G. G. Firsov se ridică la peste 160, multe din ele cunoscînd, datorită deosebitului lor interes, și traduceri în alte limbi (engleză, polonă, germană, cehă, română). Aria preocupărilor sale se întinde asupra multor domenii ale biblioteconomiei, majoritatea lucrărilor sale fiind însă consacrate problemelor catalogării.

Pentru cititorii *Revistei bibliotecilor*, Gheorghii Gavrilovici Firsov este cunoscut, printre altele, din articolele *Bibliotecile publice din Uniunea Sovietică în anul celei de a 50 aniversări a Marelui Octombrie* (nr. 11/1967) și *Lenin și activitatea bibliotecilor* (nr. 2/1970), semnate împreună cu prof. doc. Z. I. Rivlin, ca și din recenzarea onora din lucrările sale, mai recent — Popovici, Valentina, *Două lucrări sovietice despre catalogare* [*Bibliotecinje Kataloghi și Tsentralizovannia Kataloghi-zaŭia v SSSR*] (nr. 5/1970).

Ștefan GRUIA

DE PESTE HOTARE

„Cartea în slujba progresului — cartea accesibilă tuturor” — formează tema generală a unui vast program de activități ce vor fi puse în practică în R. P. Bulgaria, în 1972, cu concursul consilierilor departamentale pentru artă și cultură. Principalele direcții ale programului sînt acelea de a aduce mai mult în atenția maselor largi populare rolul mereu crescînd al cărții în progresul tehnic, social și cultural al societății, de a dezvolta formele și mijloacele moderne de răspîndire a cărții, de a aduce îmbunătățiri editării și prezentării cărții bulgare și de a-i încuraja pe creatorii de cărți să producă, în slujba păcii și a progresului omenirii, lucrări de un înalt nivel științific și artistic.

La Paris, la Secretariatul UNESCO

...a avut loc, între 22 și 24 iunie 1971, o consultare cu un grup de experți asupra dezvoltării cercetării în domeniul documentării. Obiectul acestei reuniuni a fost acela de a se acorda UNESCO-ului asistența de specialitate a experților în vederea punerii la punct a unui proiect de sistem automatizat pentru colectarea, stocarea și difuzarea informațiilor produse — pe tema cercetării în materie de documentare — de către statele membre ale UNESCO și organizațiile internaționale. De asemenea, consultarea experților a fost consacrată și programului de anchete pe care UNESCO își propune să-l aplice, în 1971—1972, asupra stadiului tehnicii în domeniul documentării. Cu prilejul reuniunii de la Paris, experții au formulat o listă de recomandări, în 12 puncte, pe care buletinul *Bibliographie. Documentation. Terminologie* o publică în extenso în nr. 3/septembrie 1971 (p. 200—201).

Tema celui de al IV-lea Tîrg Internațional al cărții

...este „Cărți pentru toți”. Tradiționala manifestare, stabilită a avea loc, între 27 ianuarie și 6 februarie 1972, în capitala Republicii Arabe a Egiptului, Cairo, este organizată de către *General Egyptian Organization for the Book* [Organizația generală egipteană a cărții], în colaborare cu editurile egiptene și din strălănătate. În mod special, în timpul desfășurării Tîrgului internațional, un accent deosebit a fost pus pe

dezvoltarea obiceiurilor de lectură. De asemenea, a fost prevăzută ca în cadrul acestei manifestări să fie organizat un concurs al celor mai bune cărți produse în diferite domenii de cunoștințe și să fie decernate premii autorilor lor.

La împlinirea a 25 de ani de la re deschiderea ei

...Deutsche Staatsbibliothek din Berlin aduce, prin intermediul limbajului cîfric al datelor statistice, dovada unui bilanț de activitate rodnică, în continuă ascendență. De la 800 000 de volume — cite au putut fi salvate — în 1946, biblioteca a ajuns în 1970 la un fond total de publicații de 3 120 000 de volume, creșterea colecțiilor în cei 25 de ani care au trecut fiind de 2,3 milioane de volume. Dezvoltînd armonios toate sectoarele proprii activității, Deutsche Staatsbibliothek este în prezent cea mai activă bibliotecă din R. D. Germană (*Der Bibliotekar*, 25, nr. 19, oct. 1971).

Comitetul consultativ internațional pentru documentare, bibliotecă și arhive

Așa reunit la sediul UNESCO din Paris, între 13 și 16 octombrie 1971, pe ordinea de zi a sesiunii au fost înscrise următoarele puncte: 1) Activitatea UNESCO în 1969—1970 și programul Organizației pentru 1971—1972 în materie de documentare, bibliotecă și arhive; 2) Serviciul de documentare automatizată al UNESCO; 3) Colaborarea cu organizațiile internaționale din domeniul documentării, bibliotecilor și arhivelor; 4) Programul UNESCO cu privire la documentare, bibliotecă și arhive pentru 1971—1976 și în mod special pentru anii 1973—1974.

A doua Bienală Internațională a cărții de la São Paulo (Brazilia)

...va avea loc între 18 și 25 iunie 1972. Organizată de către Institutul național al cărții în colaborare cu Camera braziliană a cărții și cu Sindicatul național al editorilor, această manifestare de amploare se va desfășura sub semnul Anului Internațional al cărții. Pe lîngă principalele rațiuni, aceea a expoziției de cărți. Bienala de la Sao Paulo va oferi prilejul desfășurării și a altor manifestări, printre care dezbateri asupra creației literare și asupra mijloacelor audio-vizuale în serviciul cărții și al culturii de masă

(dezbateri ce vor fi transmise la televiziune), o expoziție *in vivo* pe tema „Cum e realizată o carte”, acordarea Premiului pentru literatură al Americilor, în valoare de 25 000 de dolari, spectacole artistice axate pe carte și destinate copiilor și adulților etc. (1972 — Annee internationale du livre, nr. 4, nov. 1971).

Un „Inventar sistematic” al operelor aparținînd literaturii slave

...a fost editat la Viena, sub egida Comisiei naționale austriece pentru Unesco, „Inventarul” întrunește aproximativ 23 000 de opere (unele dintre ele datînd din secolul al XVI-lea), conservate în instituții austriece.

Primul dicționar literar iugoslav

...a apărut în cursul anului 1971, în Editura „Matica” din Novi Sad. El este rezultatul colaborării unui grup de 40 de specialiști și prezintă peste 1 600 de scriitori de toate limbile și de toate naționalitățile federației iugoslave. Fiecare articol al dicționarului cuprinde informații bibliografice și aprecieri critice asupra autorilor și operelor lor.

Organizarea unui sistem mondial de informare științifică și tehnică

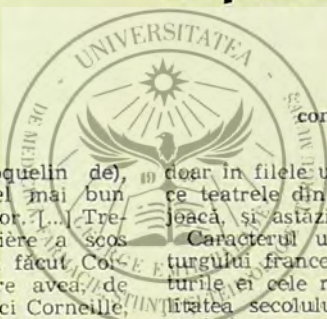
...a fost tema unei conferințe internaționale care a avut loc la sediul UNESCO, între 4 și 9 octombrie 1971, cu participarea a numeroși delegați din 83 de țări, ca și a unor observatori din partea a 39 de organizații internaționale. Ca document de lucru, participanților le-a fost difuzat un mic volum, cu coperte galbene, intitulat **Rezumat al studiului asupra UNISIST**. Unul din obiectivele UNISIST, s-a subliniat, este de a permite oamenilor de știință din lumea întreagă de a se orienta în stocul mondial de informații. În acest sens, se pune, ca o problemă practică de prim ordin, aceea a „compatibilității” între sistemele de prelucrare automată, astfel încît un ordinar din Africa, de exemplu, să poată „citi”, o bandă magnetică înregistrată în Europa sau în America de Nord și să spună imediat cercetătorului interesat ce lucrări au fost deja publicate în domeniul său de cercetare. Conferința a definit structura UNISIST, recomandînd să fie condus de un comitet compus din 18—23 membri și să fie creată, în cadrul Secretariatului UNESCO, o unitate însărcinată să asigure secretariatul permanent al UNISIST. S-a stabilit ca într-o primă etapă, sistemul de informare să acopere doar domeniile științifice și tehnice, urmînd ca abia ulterior să se extîndă și asupra științelor sociale și umanistice. (Chronique de l'Unesco, Nr. 12/1971, p. 486—487).

ANIVERSĂRI

350
de ani
de la
naștere

Molière o permanență

conf. dr. Sorina BERCESCU

„Molière (Jean-Baptiste Poquelin de), născut la Paris, în 1620”, cel mai bun poet comic al tuturor națiunilor. [...] Trebuie să recunoaștem că Molière a scos comedia din haos, așa cum a făcut Corneille în tragedia [...] Molière avea, de altfel, și un alt merit pe care nici Corneille, nici Racine, nici Boileau, nici La Fontaine nu l-au avut. A fost un filozof, în teorie și în practică. Acestui filozof i-a refuzat arhiepiscopul Parisului, Harlay, un om atât de hulit pentru moravurile sale, deșarta cinstire a unei îngropăciuni: a fost nevoie ca regele să intervină pe lângă prelat pentru ca el să îngăduie ca Molière să fie înmormântat în taină în cimitirul micii capele Sfântul Iosif de pe strada Montmartre. A murit în 1673⁽¹⁾).

După trei sute de ani, aprecierile lui Voltaire continuă să fie adevărate în ceea ce îl privește pe părintele comediei franceze. Geniul lui comic nu a mai fost depășit în Franța; Molière a rămas unul dintre cei mai iluștri reprezentanți ai dramaturgiei universale.

Ca să putem cuprinde exact dimensiunile creației lui Molière, este suficient să vedem ce a însemnat comedia franceză înainte de el. Și, fără a intra în detalii, să amintim doar că, după apariția lui, toate creațiile comice care i-au precedat opera mai sînt menționate, cu rare excepții,

doar în filele unor istorii literare, în timp ce teatrele din nenumărate țări ale lumii joacă, și astăzi, piesele lui Molière.

Caracterul universal al operei dramaturgului francez constituie una din trăsăturile ei cele mai evidente. Legat de realitatea secolului pe care l-a cunoscut și studiat așa cum numai el știa s-o facă, Molière a putut, totodată, să se ridice de la particular la general, a reușit să immortalizeze eroii contemporani ce poartă în însăși ființa lor, aidoma tuturor oamenilor, trăsături universal valabile.

Prin universalitatea lui Molière înțelegem deci nu numai răspindirea pe care o cunoaște creația lui de-a lungul veacurilor, pînă în zilele noastre, — creație tradusă în aproape toate limbile mai de seamă ale lumii — ci, în primul rînd, permanenta latură de actualitate pe care o au personajele și, implicit, acțiunile din piesele sale.

O rapidă trecere în revistă a comedilor antice ne arată, de la o primă analiză, că deși valoarea lor literară este de necontestat, totuși conflictele dramatice pe care le expun sînt străine, cel mai adesea, spectatorului sau cititorului modern. Și tot atât de străine le apar contemporanilor noștri zeii, solavii, pontifii, paraiziții sau neguțătorii de sclavi, personaje familiare comediei antice și care au dispărut o dată cu lumea ce le-a dat naștere.

Era firesc din punct de vedere istoric, comedia antică alegându-și diferitele modele într-o lume cu totul deosebită de lumea noastră. Întimplări ce căpătau, nu arareori, caracter de senzațional, unice prin însăși unicitatea personajelor, nu-i puteau da acestui teatru o viață veșnică.

Lumea personajelor lui Molière este mult mai aproape de noi, deși nu puține au fost transformările sociale ce s-au săvârșit pe fața pământului din veacul al XVII-lea și până în zilele noastre. Dramaturgul crea o lume, cu precădere, figuri de țărani și de burghezi înstăriți, parveniți sau dornici să parvină, clase sociale pe care le regăsim și în Franța contemporană.

Molière — spre deosebire de Racine și de Corneille — s-a ocupat, de altfel, mult mai puțin de vîrfurile piramidei sociale decît de burghezia din mijlocul căreia ieșise. E drept că nu lipsesc nici marchizi și nici chiar mari seniori din scrierile sale dar, dacă îi aduce în scenă nu o face nicicînd cu intenția de a le preamări moravurile sau firea. În vremea cînd Franța întreaga se supunea legii bunului plac al unui suveran absolut, Regele Soare, Molière s-a numărat printre cei — puțini la număr — care au priceput că pe undeva, foarte departe încă, începuse amurgul „zeilor”. Nobili-scăpătați, care nu visează decît să-și acopere din nou cu aur strălucitor blazoanele familiale, tîrgoveți cu sacii dordora de argint, dispuși să plătească oricît un titlu de noblete, mari seniori care își închipuie că totul le este permis, provinciatale ce nu urmăresc decît să țină pasul cu doamnele din saloane, iată numai cîteva personaje dintr-o vastă galerie de tipuri zugrăvite cu mină de maestru de cel pe care Academia Franceză nu l-a primit în rîndurile „nemuritorilor”.

Molière își înalță creația pornind de la realitatea imediată, dar se servește, aproape în egală măsură, de marele fond de înțelepciune populară existent în literaturile la care putea avea acces. Farse și *fabliaux*-uri franceze, povestiri italiene și spaniole, comedii antice, totul i se pare demn de luat în seamă și totul este înobilat de geniul său, eliminînd ceea ce ține de neverosimil, de pueril, pentru a păstra autenticul, posibilul, dată fiind identitatea moravurilor umane în aceleași condiții sociale.

Scriitorul nu avea nevoie să închipuie conflicte și situații; faptele reale depășeau fantezia.

Dotat cu un simț artistic de o rară complexitate, Molière schimbă cadenta și ritmul acțiunilor din care se inspiră, micșorînd sau amplificînd, ca la o piesă muzicală, numărul măsurilor care pregă-

tesc o concluzie sau rezolvarea parțială a conflictului.

Pe o temă preluată, imprimînd replicilor un ritm alert, Molière creează o nouă acțiune care, paradoxal, seamănă cu sursa, dar este altceva. Acest lucru l-a făcut folosind adeseori în meșteșugul lui o materie primă sigură și încercată: creația populară.

Nu spunem nimic nou amintind că în această literatură trăsăturile personajelor sînt foarte bine conturate. Departe de a fi simple scheme, ele sînt portrete în acvaforte care sintetizează, în cîteva linii, o multiplicitate de sentimente și moravuri.

În timpul îndelungilor lui peregrinări prin provinciile franceze, Molière a avut prilejul să vadă oameni de tot soiul, să cunoască tezaurul folcloric al ținuturilor pe unde trecea, să audă snoave și povestiri transmise din generație în generație, să adune cu mîgală materia vie din care avea să-și plămădească lumea *Avarului*, cea a *Prețioaselor ridicole*, a *Burghezului gentilom*, a *Femeilor savante*, a lui *Tartuffe* sau cea a lui *George Dandin*. Legătura teatrului lui Molière cu tradiția populară i-a înlesnit creatorului contactul direct cu marea masă a spectatorilor. Lor le închina fiul tapițerului Poquelin arta sa. Și spectatorii rideau cu poftă ori de cîte ori își recunoșteau semenii în comediile lui Molière. Conveniențele artificiale nu-și au locul în teatrul său; ele sînt întotdeauna înlăturate de firescul cotidian. Sîntim că dramaturgul ar dori ca, pînă la urmă, să triumfe nu cel mai tare, ci cel mai bun, așa cum se întîmplă întotdeauna în literatura populară. Ar dori acest lucru, dar realitatea vieții îl obligă uneori să dea, în aparență, cîștig de cauză minciנוșilor sau nevrednicilor; o face însă numai după ce este convins că publicul a priceput că unele stări de lucruri condamnabile nu au dispărut și că dreptatea este, în fapt, alta.

Eroii comediilor lui Molière fiind oameni obișnuiți, vor trebui să vorbească natural, așa cum ar vorbi în viața de toate zilele. Scriitorul este printre primii conducători de trupe teatrale care — în plin secol clasic — nu mai le cere actorilor să declame. Mai mult decît atît: prin înșeși operele sale, desființează tiradele care impuneau scenei stilul declamatoriu, atît de nefiresc și de îndepărtat de tot ce ținea de realitate. Astfel, în *Prețioasele ridicole*, operă în care dramaturgul și-a prezentat o serie de principii care stau la baza teoriilor sale literare, găsim o satiră subtilă la adresa celor ce gustau declamarea plină de emfază, care avea, de altfel, tradiții milenare în Europa.

Nu este greu de bănuat cât de mare a fost pasul în clipa în care reprezentațiile de o înaltă ținută artistică au devenit accesibile, atât spectatorilor care aparțineau claselor nobile, cât și celor din Starea-a-treia.

Evident că accesibilitatea s-a datorat, în primul rînd, tematicii teatrului molieresc, care angaja, implicit, personaje din rîndul celor care ocupau parterul sălilor.

Popularitatea de care s-a bucurat și se bucură încă piesele lui Molière fși mai are izvorul și în marea experiență a genialului dramaturg. Molière nu și-a scris operele „de la birou”. A ținut întotdeauna seama de public. Cincisprezece ani de perindări, de turnee — cum am zice astăzi — în toată Franța i-au servit mai mult decît o bibliotecă întregă de tomuri cu teorii despre arta dramaturgiei.

În tripla sa calitate de scriitor, actor și conducător de trupă teatrală, Molière, ca foarte puțini alții — Plaut și Shakespeare trebuie amintiți — a avut ocazia de a învăța din însăși experiența vieții sale ce înseamnă teatrul adevărat.

Așa cum spunea Voltaire, a fost un filozof, „atît în teorie, cît și în practică”.

Nu a scris tratate despre arta dramaturgiei, dar a avut o serie de principii după care s-a călăuzit; astfel, considera că nu respectarea regulilor clasice este condiția succesului unei piese comice. Principalul — spunea el — este ca „piesa să placă”.

În fapt, Molière a revoluționat comedia franceză. A intuit, cu simț profetic, rolul teatrului ca factor de convingere, ca instrument de difuzare și de popularizare a unor idei și principii. De aceea, tot ce a avut de spus despre viață și oameni a spus pe scenă și și-a aplicat ideile înnoitoare la propriile lui creații dramatice.

În dorința de a „scoate comedia din haos”, de a o face utilă, de a-i atribui o funcție socială, a ales calea biciuirii moravurilor dăunătoare lumii în care trăia. i-a făcut pe oameni să ridă dar, rîzînd chiar de păcatele lor, i-a obligat să tragă învățăminte și, mai ales, să gîndească.

Teatrul lui Molière va dura cîtă vreme vor fi oameni pe pămînt, pentru că el vorbește despre ei așa cum sînt: neidealizați, neartificializați. Pentru că Jean-Baptiste Poquelin a iubit adevărul vieții mai presus de orice și a ținut ca opera sa să fie, înainte de orice, adevărată.

lucrări de specialitate

BIBLIOGRAFIA JUDEȚULUI BACĂU. [Vol. 1], ianuarie—iunie 1970; [vol. 2], iulie—decembrie 1970. Bacău, 1970. Vol. 1. 86 p. + erata; vol. 2. 109 p. (Biblioteca municipală Bacău).

Concepută ca un ansamblu al tuturor referințelor privitoare la viața social-politică, economică și culturală a județului Bacău, bibliografia pe anul 1970 elaborată în cadrul serviciului de informare bibliografică al Bibliotecii municipale din Bacău reprezintă un punct de plecare spre continuarea ei nelimitată în viitor și spre completarea ei retrospectivă pînă la anul 1945.

Materiul inserat în lucrare este sistematizat tematic în următoarele diviziuni: A. *Viața politică și socială* cu șapte capitole; B. *Economie* cu trei capitole; C. *Învățămînt. Cultură. Sport-turism*, cu trei capitole; D. *Literatură și artă* cu două capitole și E. *Viața științifică* cu șapte capitole. Unele capitole au, la rîndul lor, împărțiri și subîmpărțiri după cum cere materialul bibliografiat.

În lucrare sînt cuprinse cărți sau titluri de capitole din ele, articole din 70 de publicații periodice care se referă la toate domeniile vieții județului Bacău, precum și opere artistice, literare și științifice create de autori de origine băcăuană, indiferent în ce parte a țării s-ar afla, sau de cei care activează astăzi în județ, indiferent unde s-ar fi născut.

În fiecare capitol referințele urmează ordinea alfabetică. La sfîrșitul lucrării există un indice general de nume ale persoanelor, localităților, instituțiilor și organizațiilor întîlnite în materialul bibliografiat. Din păcate, de la nr. 454 trimiterile în indice sînt greșite cu o cifră, sārîndu-se notița cu nr. 453 la Sabîn Mihail.

Redactorul lucrării, Varvara Donici, a numerotat titlurile din lucrare de la 1 la 719, preconizîndu-se ca în volumele

*) Anul nașterii lui Molière este, în realitate, 1622.

1) Voltaire. *Siècle de Louis XIV*. Paris, Flammarion, 1930, tome 2, p. 301.

pe anii viitori să se continue atât numerotarea cât și paginația, cu excepția volumelor retrospective. O listă a periodicelelor bibliografiate și a prescurtărilor folosite vine în ajutorul cititorilor încă de la începutul volumelor.

Bibliografia băcăuană este o inițiativă și o realizare cu atât mai meritorie cu cât ea constituie începutul unei serii de mare utilitate pentru cei ce urmăresc viața și activitatea desfășurată în județul Bacău.

Antonia BĂLAN

Raica, Hortensia, DIN COLECȚIILE BIBLIOTECHII MUNICIPALE TIMIȘOARA: 1) LITERATURA NAȚIONALITĂȚILOR CONLOCUITOARE: (GERMANĂ, MAGHIARĂ, SÎRBĂ); 2) TRADUCERI DIN LIMBA ROMÂNĂ în LIMBILE NAȚIONALITĂȚILOR CONLOCUITOARE: (GERMANĂ, MAGHIARĂ, SÎRBĂ); CATALOG. 1966—1970. Timișoara, 1971. 4 + 53 f. (Biblioteca municipală Timișoara). (Multiplicat).

În cadrul acțiunilor inițiate de Biblioteca municipală Timișoara pentru a răspunde programului pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, se înscrie și bibliografia lucrărilor în limbile germană, maghiară și sârbă apărute între anii 1966 și 1970 și existente în colecțiile bibliotecii. Autoarea ei a structurat-o după următoarea schemă:

I. *Literatură originală* în 1) limba germană, 2) limba maghiară, 3) limba sârbă, la fiecare limbă fiind înregistrată literatura beletristică împărțită, la rîndul ei, pe genuri literare.

II. *Traduceri din limba română* în 1) limba germană, 2) limba maghiară, 3) limba sârbă cu câte două subdiviziuni, literatura social-politică și literatura beletristică, aceasta din urmă cu subcapitole pentru fiecare gen literar: istorie și critică literară, biografii, poezie, dramaturgie, romane, nuvele-povestiri, povești-legende.

Referințele sînt inserate, în fiecare subcapitol, în ordinea alfabetică a autorilor.

Cuprinzînd 560 de titluri, lucrarea se adresează bibliotecarilor, cercetătorilor, cadrelor didactice și cititorilor și constituie un foarte util instrument de lucru pentru toți.

Ar fi fost binevenită o tablă a cuprinsului pentru a veni în ajutorul celor care caută o anumită subdiviziune, destul de greu de găsit în uniformitatea paginilor al căror spațiu s-a folosit la maximum. Dată fiind eficiența lucrărilor de acest fel, am mai recomanda ca la editarea

unui viitor catalog care îl va continua, desigur, pe cel de față, să se facă diligențe pentru tipărirea lui în condițiile unei redactări mai consecutive în privința elementelor din descrierea publicațiilor (uneori, de ex., lipsesc traduceri) și mai exigente (în transcrierea titlurilor în limbi străine), a unei tehnoredactări mai puțin aglomerate și într-un format mai ușor de mînuit.

Lucarea, elaborată în Serviciul bibliografic al Bibliotecii municipale Timișoara de către Hortensia Raica, este o realizare pozitivă în spiritul politici naționale marxist-leniniste a Partidului Comunist Român și o inițiativă demnă de continuat și de preluat și de alte biblioteci din municipiile cu populație constituită din mai multe naționalități.

L. B.

Vizkelety András. **BESCHREIBENDES VERZEICHNIS DER ALDUTSCHEN HANDSCHRIFTEN IN UNGARISCHEN BIBLIOTHEKEN. I. Széchenyi-Nationalbibliothek.** [Catalogul descriptiv al manuscriselor germane vechi din bibliotecile ungare. I. Biblioteca Națională Széchenyi]. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1969. 222 p + 7 f. pl.

Fascinat de perspectiva viitorului omenirii și de rezultatele amănunțite ale dezvoltării tehnice, omul modern ia cunoștință în mai mică măsură de acele eforturi extraordinare care se fac concomitent și pentru cucerirea trecutului. Oriunde ne-am arunca privirea în lume, ne izbim de lucrările efectuate pe scară mondială în vederea descoperirii valorilor culturale create de omenire pînă acum. Oprindu-ne la înregistrarea urmelor scrise menționăm: s-a terminat catalogul mondial al manuscriselor păstrate din perioada precarolingiană; se află în lucru repertoriul general al codexurilor și documentelor din perioada carolingiană; bibliografia cataloagelor apărute despre colecțiile de codexuri medievale cuprinde azi deja un volum întreg; lucrările referitoare la catalogul general al incunabilelor au luat un nou avînt; a început indexarea tipăriturilor antichissimo din secolul al XVI-lea pe țări, alcătuirea bibliografiilor naționale retrospective etc. Este impunătoare dorința de colaborare manifestată de unele țări, care dezvăluie acele valori păstrate în colecțiile lor, care nu prezintă interes direct pentru ele. Ele știu că inițiază prin aceasta acțiuni internaționale care pot scoate la iveală din colecțiile străine urme folositoare pentru ele, urme despre care cercetătorii lor nici n-au auzit poate. Toate acestea sînt deosebit de importante mai ales în cazul manuscriselor, întrucît codexurile sînt uni-

cate și de aceea dictonul „habent fata sua libelli“ este și mai valabil în cazul lor. În felul acesta, peste cîteva decenii cercetătorii se vor putea apuca, cu o privire de ansamblu asupra întregului material, atât de reconstituirea trecutului omenirii, cît și de aceea a trecutului țării lor.

Rodul acestei activități febrile de descoperire pe scară mondială este și lucrarea întreprinsă de Vizkeley András pentru descrierea științifică a manuscriselor germane (din prima jumătate a secolului al XVI-lea) păstrate în bibliotecile maghiare. Primul volum face cunoscută colecția Bibliotecii Naționale Széchényi formată din 89 piese, iar proiectatul volum doi va prezenta un fond cam tot atît de mare din celelalte biblioteci din țară. Catalogul, redactat impecabil, descrie înainte de toate istoria colecției, principalele etape ale dezvoltării ei, principiile de bază ale unor catalogări mai vechi și proveniența, drumul parcurs de codexurile germane. Din această parte aflăm că, deși baza colecției o formează fondul bibliotecii Széchényi, înființat în 1786, majoritatea codexurilor germane au ajuns la biblioteca națională în 1836, de la Janáček Miklos. Iar acesta le-a cumpărat de la mănăstiri austriace desființate (de pildă Millstätt) și de la bibliotecile Ebner din Nürnberg și Reisach din Regensburg. Din această cauză, majoritatea manuscriselor provin din atelierele unor copisti sud-germani și austrieci. Materialul scris al populației germane din Ungaria medievală nu este reprezentat în această colecție. Trebuie menționat de asemenea că actuala colecție nu este decît o rămășiță a vechii colecții germane. În 1895, numeroase codexuri germane au fost cedate Bavariei în schimbul unei părți a arhivei familiei Huniade, ajunsă la München. Descrierea volumelor s-a făcut după normele internaționale adoptate și foarte detaliat. Deosebit de cuprinzătoare sînt părțile referitoare la decorare (miniaturi) și legături. Enumerînd posesorii, Vizkeley dă textul integral al însemnărilor găsite în manuscrise. Referirile bibliografice în legătură cu edițiile și literatura operelor descrise sînt foarte temeinice. Utilizarea volumului este înlesnită de indexuri remarcabile de localități, nume și materii. Catalogul, frumos tipărit, se încheie cu 7 ilustrații pentru exemplificarea legăturii, a ilustrației și a tipurilor de scriere a manuscriselor.

Majoritatea materialului descris în catalog — fidel originii sale mănăstirești — este produsul literaturii religioase, interesantă din punctul de vedere al cercetătorilor misticii germane medievale. Cercetătorii culturii laice vor fi interesați probabil, mai mult de colecțiile de rețete medicale, manuscrise alchimiste, diferite

cărți juridice și izvoare istorice narative. Nu putem încheia prezentarea noastră fără a trage învățămintele pe care ni le oferă și nouă această remarcabilă lucrare de referință folositoare bibliotecilor și științei.

Interesul științei românești cere ca valorile culturale păstrate în bibliotecile noastre să fie descrise și incluse în circulația internațională a cercetării de noi înșine. Dacă nu facem aceasta, materialul nostru rămîne în afara evidenței internaționale, devenind valoare fără viață, sau se încadrează fără să fie observat în lucrările străine, creînd impresia că noi sîntem numai posesorii acestor bunuri culturale. Nu trebuie să se mai repete ceea ce s-a întîmplat într-un trecut apropiat cu manuscrisele noastre anabaptiste de limbă germană. Lumea a luat cunoștință de acest material bogat aflat în centrul atenției internaționale nu din lucrările bibliotecarilor noștri, ci din catalogul profesorului american Robert Friedmann, apărut în Editura Academiei de Științe din Austria în anul 1965.

După părerea noastră, descrierea multitudinii de manuscrise în limbă latină, maghiară, germană, franceză și italiană păstrate în bibliotecile noastre din Transilvania, paralel cu catalogarea manuscriselor în limba română, unde s-au înregistrat rezultate frumoase, a devenit o sarcină care nu mai suferă amîinare. Neumărate informații necunoscute cuprinse aici așteaptă pe cercetătorii noștri. În dezvoltarea lor putem conta și pe interesul specialiștilor străini. Catalogarea științifică modernă a codexurilor de manuscrise cere însă cunoștințe speciale de paleografie, de limbă și de istorie, de care bibliotecarii noștri nu dispun în general. Formarea urgentă a unor astfel de bibliotecari și atragerea specialiștilor de istorie-filozofie care lucrează în institute de cercetări și facultăți ar permite obținerea de rezultate în acest domeniu atît de neglijat.

O altă condiție preliminară pentru reușita acțiunii este procurarea celor mai necesare cărți de referință străine, a cataloagelor, cel puțin într-un singur exemplar. În lipsa acestora, nici cel mai bun specialist nu va putea realiza o lucrare la nivelul cerințelor moderne în acest domeniu atît de pretențios. În Polonia, în Cehoslovacia funcționează biblioteci documentare speciale de codicologie în scop asemănător. Dacă dorim ca lumea științifică să aibă în atenția ei bibliotecile noastre pe măsura valorilor cuprinse în ele, trebuie să pornim la lucru cît de curînd și să facem cunoscute manuscrisele noastre și tipărirurile cele mai vechi în țară și în străinătate deopotrivă.

Jakó Zsigmond

FIȘIER

CERCETĂRI SOCIOLOGICE ÎN ACTIVITATEA DE PARTID. Buc., 1971. 328 p. (Editată de revista „Munca de partid“).

Volumul prezintă unele din cercetările sociologice efectuate în ultimii ani de către organele și organizațiile de partid, cu sprijinul unui cerc larg de colaboratori de specialitate, în diversele domenii de activitate ale muncii de partid, din diferitele colțuri ale țării, pe linia: circulației informaționale în sistemul muncii de partid; organizarea adunărilor generale; activitatea în învățămîntul de partid; munca politico-educativă; dezvoltarea comportamentelor înaintate, a personalității comunistilor etc.

Lectura acestui volum ne permite să desprindem ideea că munca de partid poate fi, cu atât mai eficientă cu cât ea se întemeiază pe un studiu tot mai aprofundat al relațiilor sociale la baza cărora stau normele științifice ale vieții noastre noi. Studiile prezintă un interes deosebit prin faptul că ele vizează în cea mai mare parte aspecte ale educabilității omului contemporan cu năzuințele și preocupările sale, cu destinele participantului activ la făurirea societății noi, socialiste. Studiul analizează, pe baza unor forme și metode moderne de investigație sociologică, rolul pe care-l joacă informarea politică în vederea formării omului nou, omului constructor activ și conștient al României socialiste.

Astfel, studiul *Perfecționarea informării politice a oamenilor muncii*, semnat de Vasile Priceputu și Gheorghe Chepeș, după ce enumeră obiectivele, metodele și aria de investigație, scoate la iveală pe lângă unele fenomene pozitive ale muncii informative și lipsurile constatate în activitatea de partid din acest domeniu. Se precizează că dintre mijloacele de comunicație cu masele, pe primul loc se situează presa, radioul și televiziunea. Surprinzător, este faptul că adunările de partid, învățămîntul ideologic, ședințele sindicale și de producție, convorbirile cu cadrele realizează în mai mică măsură misiunea lor de informare a salariaților în problemele importante privind viața unităților respective. Această deficiență impune o mai mare atenție alegerii tematicii acestor mijloace de comunicare în vederea îmbunătățirii substanțiale a sistemului de in-

formare politică și economică a oamenilor muncii. Pregătirea, desfășurarea și eficiența adunărilor generale în vederea perfecționării activității organizațiilor de partid și afirmării rolului lor conducător în toate domeniile, reprezintă tematica studiului semnat de Constantin Iurea. *Adunarea comunistilor în dinamica vieții de partid*, efectuat pe baza investigației făcute în întreprinderile din Botoșani. Concluziile pozitive și negative ale acestei cercetări lasă să se înțeleagă că creșterea rolului organizației de partid implică sporirea eficienței adunărilor generale în activitatea economică și profesională a comunistilor, a întreprinderilor și instituțiilor, contribuind de asemenea la formarea și influențarea ideologică permanentă a membrilor de partid și, prin intermediul acestora, a tuturor lucrătorilor. De asemenea, adunările comunistilor, prin tematica, conținutul și rolul lor, constituie un cadru prielnic pentru afirmarea aptitudinilor, opiniilor și inițiativelor membrilor de partid. Ele dau posibilitatea comunistilor să-și aducă o contribuție personală la rezolvarea sarcinilor ce le stau în față. Din punct de vedere practic, studiul prezintă cauzele unor anomalii ale modului de organizare și desfășurare a adunărilor care, de multe ori, influențează negativ eficiența lor: subliniază concluzii remarcabile, menite să sprijine transformarea adunărilor într-o autentică școală de educare comunistă.

Studiile *Sociologia concretă și perfecționarea propagandei de partid* de Alexandru Szabo, Roman Morar și Laurențiu Pop, *Particularități ale metodologiei cunoașterii în activitatea de partid* de Paul Radovan, *Modelarea în activitatea ideologică* de Alexandru Golianu și altele oferă adevărate lecții de cercetare sociologică într-un domeniu mai puțin abordat pînă acum.

Cercetarea sociologică în activitatea de partid a deschis perspectiva unui nou tărîm de cercetare sociologică, contribuind la îmbogățirea cunoștințelor referitoare la conținutul și metodele de educare comunistă a cetățenilor patriei.

Adresîndu-se în primul rînd activiștilor de partid, propagandiștilor, culegerea poate fi utilă tuturor celor chemați să dea muncii politico-educative o cit mai mare eficiență.

Concluziile stabilite de fiecare material în parte, vor fi transpuse mereu în practica politică, vor contribui fără îndoială la formarea omului nou multilateral dezvoltat.

Dumitru MANOLE

ENGELS ȘI CONTEMPORANEITATEA. Buc., Editura politică, 1971. 222 p.

Expresie a înaltei cinstiti pe care partidul, clasa muncitoare, întregul nostru popor o acordă memoriei și operei nemuritoare a lui Friedrich Engels, prietenul și tovarășul de idei apropiat al lui Karl Marx, aniversarea împlinirii a 150 de ani de la nașterea sa a prilejuit numeroase manifestări omagiale în țara noastră. Între acestea se numără și apariția, sub egida Academiei de științe sociale și politice, Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. și Academiei de învățămînt social-politic „Ștefan Gheorghiu”, de pe lângă C.C. al P.C.R., a culegerii de studii intitulată *Engels și contemporaneitatea*.

Semnate de autori de prestigiu și cunoscători ai creației teoretice și a activității revoluționare a lui Engels, studiile reliefează pe larg valoarea actuală a creației marelui strateg proletar, sugerează confruntînd-o cu multiple aspecte ale politicii științifice a partidului nostru de aplicare a marxismului în condițiile specifice României — noi orizonturi teoretice și practice de dezvoltare a nemuritoarelor sale idei în contextul lumii contemporane. Numele lui Marx și Engels rămîn înscrise pentru totdeauna în istorie pentru faptul că ei au descoperit legile obiective ale dezvoltării societății, esența exploatarei capitaliste și posibilitatea desființării ei definitive, au fundamentat rolul istoric al proletariatului în eliberarea sa și a întregii omeniri de exploatare și asuprire, au transformat socialismul — visul milenar al omenirii — dintr-o *utopie* într-o *știință* revoluționară. Dezvoltată în noile condiții istorice de

Lenin și de partidele comuniste și muncitorești, opera lui Marx și Engels — se subliniază în carte — a devenit ea însăși, în mîinile maselor muncitoare de pretutindeni, un inegalabil instrument de acțiune practică, transformatoare. Validată de istorie, concepția marxist-leninistă a orientat în mod decisiv cele mai importante prefaceri economice, politice, sociale ale contemporaneității, transformîndu-se astăzi în busola călăuzitoare a unei imense părți a omenirii.

După ce este înfățișată, în liniile sale esențiale, multilateralitatea personalității lui Friedrich Engels — este știut că el a abordat cu competență, profunzime și originalitate cele mai diverse domenii ale cunoașterii și acțiunii umane, participînd la frămîntările și la lupta practică a epocii lui cu pana, cu cuvîntul și chiar cu spada — mai mulți autori stăruie asupra calității excepționale a concepției elaborate de clasicul marxismului de a fi, mai presus de orice, o „călăuză în acțiune” — cum se exprima Engels însuși. O profundă rezonanță actuală o are — se arată în carte — aceeași idee subliniată de Lenin încă la începutul activității sale revoluționare, cînd scria: „Pentru noi, teoria lui Marx nu reprezintă cîtuiși de puțin

Xilografură de IMETS, LASZLO
(Miercurea Ciuc).

* În ordinea prezentei lor în culegere, studiile sînt semnate de: Gheorghe Stoica, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prof. univ. Miron Constantinescu, președintele Academiei de studii sociale și politice, prof. univ. dr. Constantin Petre, prof. univ. dr. Nicolae Kallos, prof. univ. dr. Ervin Hutira, prof. univ. Barbu Zaharescu, prof. univ. dr. Emilian Dobrescu, prof. univ. dr. Tudorel Postolache, Ion Popescu-Puțuri, director al Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., prof. univ. dr. Constantin Borgeanu, prof. univ. dr. Călina Mare, prof. univ. dr. ing. Valter Roman, acad. Remus Rădulet, prof. univ. dr. Vasile Nichita, conf. univ. Constantin Popovici, conf. univ. Mihai Petrescu, prof. univ. dr. Gh. P. Apostol, general-maior C-tin Burada, Ștefan Andrei, conf. univ. Mihai Duilea, Ion Felea, Vasile Niculae, dr. Ilie Rădulescu.

ceva încheiat, intangibil; dimpotrivă, sîntem convinși că ea a pus numai piatra unghiulară a acelei științe pe care sociologia trebuie s-o dezvolte mai departe în toate direcțiile dacă nu vor să rămînă în urma vieții”.

Înțelegerea în acest fel a rolului teoriei marxist-leniniste, a legăturii sale organice cu viața, cu lupta revoluționară a clasei muncitoare are, în zilele noastre — se atrage atenția în lucrare — o extrem de mare importanță, dată fiind diversitatea enormă de condiții și împrejurări în care activează partidele comuniste și muncitorești, forțele revoluționare ale contemporaneității, statele socialiste.

În lumina și pe temeiul dialecticii dezvoltării lumii contemporane, sînt analizate ideile lui Engels despre forțele motrice ale dezvoltării istorice, baza materială a socialismului, despre stat, națiune, suveranitate națională etc. Un interes deosebit prezintă acele pagini ale lucrării care detaliază conducerea științifică de către Partidul Comunist Român a societății noastre socialiste, pe baza aplicării creației învățării lui Marx, Engels, Lenin la condițiile specifice României. Reține atenția, de asemenea, prezentarea modului în care a fost oglindită personalitatea și opera lui Fr. Engels în presa socialistă și democratică din țara noastră. Așadar, o lucrare densă în idei, bogată în argumente, aptă să contribuie la lărgirea orizontului de cunoaștere, în mod teoretic și practic, al cititorilor săi.

MAREA CONFLAGAȚIE A SECOLULUI XX. AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL. Buc., Editura politică 1971. 735 p.

Apărută sub îngrijirea unei comisii de specialiști în domeniul istoriei militare și al diplomației, lucrarea oglindește și interpretează pe temeiul teoretic al materialismului istoric, înlănțuirea evenimentelor și acțiunilor economice, politice, sociale, ideologice, diplomatice și militare care au premers și au configurat, în totalitatea lor, cea mai cruntă confruntare armată din istoria tuturor timpurilor.

Acest efort se cuvine cu atât mai mult a fi apreciat cu cît, după cum se știe, principalele arhive din lume — care conțin materiale documentare de primă importanță — continuă să fie inaccesibile, ceea ce grevează în mod obiectiv calitatea muncii de cercetare, solicitînd o atenție deosebită pentru a fi evitate interpretările unilaterale, deformatoare asupra evenimentelor.

După ce sînt explicate pe larg originile celui de-al doilea război mondial — care

se găsească în evoluția complexă a contradicțiilor dintre marile puteri imperialiste pe parcursul a două decenii, de la sfîrșitul primului război mondial și pînă la deznodămîntul funest din septembrie 1939, autorii lucrării descriu cronologic, aprofundat, principalele momente ale marii conflagrații a secolului nostru: ofensiva agresorilor în Europa și Africa de Nord, agresiunea Germaniei hitleriste împotriva U.R.S.S., bătălia Angliei, agresiunea Japoniei în Pacific și intrarea S.U.A. în război, constituirea coaliției antihitleriste care avea să joace un rol de excepțională însemnătate în înfrîngerea Axei Berlin—Roma—Tokio, cotitura în cel de-al doilea război mondial produsă de stoparea înaintării și înfrîngerea trupelor hitleriste în apropierea Moscovei, la Kursk și Stalin-grad ca și de succesele anglo-franco-americe în războiul din Mediterana, Africa de Nord și Pacific.

Pagini emoționante sînt consacrate în lucrare uriașei mișcări de rezistență a popoarelor iubitoare de pace din întreaga lume împotriva agresorilor — mișcare care a grăbit sfîrșitul războiului prin înfrîngerea Germaniei hitleriste și a Japoniei militariste.

În acest context, autorii înfățișează pe larg problemele nodale ale istoriei României din acei ani, lupta forțelor revoluționare și patriotice care, sub conducerea Partidului Comunist Român, au reușit să răstoarne dictatura militară-fascistă prin insurecția națională antifascistă din August 1944, ieșirea României din războiul hitlerist și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste, contribuția țării noastre la obținerea marii victorii din mai 1945.

În mod științific sînt înfățișate rezultatele, consecințele și învățămintele celui de-al doilea război mondial — prilej cu care autorii prezintă bilanțul economic-militar al războiului, transformările în configurația social-politică a lumii în primii ani postbelici, încheierea tratatelor de pace și situația Germaniei după război. Editura politică a pus la dispoziția cititorilor o lucrare de primă mînă, scrisă competent și obiectiv, consacrată unuia din procesele istorice cele mai complexe ale lumii contemporane.

G. M.

Cruceanu, Mihail și Tănăsescu, Florian. ALEXANDRU DOBROGEANU-GHEREA. Buc., Editura politică, 1971. 71 p. (Evocări).

Din nou — ca și în cazul evocărilor Alexandru Constantinescu, I. C. Frimu, Dimitrie Marinescu — colectivul de coordonare a colecției din cadrul Institutului de studii istorice și social-politice a încredințat elaborarea biografiei unuia din mi-

litanții comuniști nu doar cercetătorului de istorie, ci și tovarășului, prietenului celui evocat. Și astfel, din amintirile intelectualului comunist Mihai Cruceanu, unul din veteranii P. C. R., din strădania tânărului istoric, Florian Tănăsescu, atent și priceput cercetător al izvoarelor de arhivă, s-a reconstituit parcă a avea chipul, personalitatea, viața de luptă și de jertfe a unuia din eroii clasei noastre muncitoare, a poporului și Partidului Comunist Român — Alexandru Dobrogeanu-Gherea. Pe baza acestor izvoare, ne sînt înfățișate copilăria și tinerețea acestui fiu al lui Constantin Dobrogeanu-Gherea, prestigiosul gînditor socialist român și critic literar; o copilărie și o tinerețe înconjurate de dragostea și atenția părinților, închinată de tînărul Alexandru studiului, lecturilor literare și științifice, pregătirii sale ca inginer mecanic.

Îl vom întîlni apoi în postura de pedagog la o școală de meserii din București, preocupat de formarea tinerilor maiștri și deopotrivă de reușita visului „maistorașului” Aurel Vlaicu, căruia îi dă sfaturi calificate, inspirîndu-i încrederea în posibilitatea de a ridica faima geniului românesc pe noi culmi.

O întîmplare tragică îl va readuce alături de familia tatălui, la Ploiești, orașul de care-și va lega de-a pururi numele de militant comunist, de reprezentant de nădejde al maselor muncitoare, de publicist strălucit al presei comuniste și muncitorești.

În timpul primului război mondial, îl vom întîlni în tranșee, dar și sub flamurile drapelului roșu, și în lupta pentru triumful democrației, pentru dreptate socială. Acestor țeluri își va consacra întreaga viață după făurirea statului național unitar român. Ca militant socialist, s-a situat pe pozițiile cele mai înaintate, desfășurînd o neobosită muncă propagandistică, organizatorică și ideologică pentru transformarea partidului socialist în partid comunist. Ales deputat din partea Partidului Socialist se va remarca drept unul dintre cei mai fervenți apărători ai intereselor proletariatului. Cucerindu-și un binemeritat prestigiu în rîndurile partidului, Al. Dobrogeanu-Gherea a fost desemnat să facă parte din delegația socialiștilor români care s-a deplasat la Moscova pentru a se documenta asupra tezelor și activității Internaționalei a III-a. Aici, împreună cu alți militanți socialiști români, l-a cunoscut personal pe Vladimir Ilici Lenin, care, informat asupra profesiei de inginer a lui Al. Gherea, i-a dăruit un volum conținînd proiectul electrificării părții de nord a Țării Sovietelor. La 8 Mai 1921, alături de ceilalți delegați, Al. Dobrogeanu-Gherea și-a înscris numele printre făurarii Partidului Comunist

Român, încununare firească a procesului de clarificare politică și ideologică a proletariatului, de situare a mișcării noastre muncitorești pe pozițiile înaintate ale marxism-leninismului.

Anii care au urmat au fost pe cît de rodnici în împliniri, în izbînzii în lupta pentru consolidarea partidului comunist, pentru organizarea clasei muncitoare, pe atît de grei, de tragici pentru soarta militanțului comunist Alexandru Dobrogeanu-Gherea. Arestat, implicat în procese, a suportat cu demnitate și dirzenie toate privațiunile, alegînd ca singura armă de luptă posibilă în acele condiții — greva foamei. În trei rînduri a fost la un pas de sacrificiul suprem pentru cazul său. G. Costa-Foru, om politic democrat, cu largi vederi progresiste, a exprimat, credem, în chipul cel mai autentic portretul moral al lui Al. Gherea: „El a vrut — scria democratul român într-un articol publicat în ziarul „Adevărul” — să protesteze prin moartea sa contra ilegalităților suferite de la Siguranța generală a statului și de la instanțele militare. Și eu îl știu, omul are o fire care nu se înduplecă. L-am văzut și la precedentul proces: nu s-a înduplecat”.

O selecție din scrierile lui Al. Dobrogeanu-Gherea, aflată în partea a doua a volumului, întregeste portretul militanțului comunist.

M. E. SIMIONESCU

Ilustrație de Adriana Mihăilescu la volumul LEGENDA FUNIGELOR de St. O. Iosif și D. Anghel („Medalia de argint” pentru volum, premiu pentru ilustrație).

Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (X)

Dezvăluirea colecțiilor (urmare)

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

A. CATALOGELE COLECȚIILOR DE PUBLICAȚII

Indicăm mai jos unele tipuri de cataloage propice a exista în secțiile pentru copii. Desigur, numărul cataloagelor diferă de la un tip de bibliotecă la altul, în funcție de mărimea colecțiilor, de numărul cititorilor, de amploarea nevoilor lor de informare etc. Unele dintre aceste cataloage sînt absolut necesare în toate bibliotecile, altele sînt facultative sau obligatorii numai pentru o anumită categorie de bibliotecă pentru copii. Noi vom descrie fiecare din tipurile de cataloage posibile și folositoare în dezvăluirea colecțiilor pentru copii, în speranța că bibliotecarul va discerne pe cele care răspund cel mai eficient deprinderilor de informare și intereselor cititorilor lui. Desigur, obligativitatea întocmirii lor nu poate fi consfințită decît de un regulament-tip pentru fiecare categorie de bibliotecă în parte.

I. Cataloage pentru cei mai mici cititori

Vîrsta de la care se poate considera că unui copil îi este accesibil un instrument de informare este vîrsta școlară: 6—7 ani. Gîndirea concretă, intuitivă este caracteristică acestei vîrste. În această epocă începe totuși perceperea vizuală a cuvintelor, pe lângă cea orală. Ocupațiile predominante la această vîrstă: jocul și învățătura. Cititul constituie un efort în sine, considerabil la acești ani. De aceea,

cărțile destinate copiilor abia școlarizați au text puțin, cules cu un corp mare de literă, și o bogată ilustrație.

Pentru cei mai mici cititori există două feluri de cataloage, a căror esență este aceeași, diferind doar modul de organizare.

1. *Pliantele* sînt confecționate de bibliotecar din 8—10 foi de carton de mărimea unei cărți de format mijlociu, îmbinate între ele cu ajutorul unor benzi de pînză gumată sau de leucoplast și acoperite cu desene reprezentative pentru anumite cărți destinate acestei vîrste. Desenele pot fi făcute fie de persoane mature care dovedesc îndemînare, fie de copii; la nevoie, desenele pot fi înlocuite cu ilustrații decupate. Pot servi la confecționarea acestor pliante și tipărișurile similare adresate preșcolarilor, după ce acestea s-au degradat și au fost retrase din circulație. Într-un colț anume rezervat pe suprafața desenului va fi menționat titlul cărții și numele autorului, eventual o întrebare adresată cititorului pentru a-i incita curiozitatea, eventual un citat din carte. Cărțile sînt prezentate în aceste pliante în mod selectiv, pe măsura intrării în fonduri, și sînt grupate după gradul de dificultate pe care-l prezintă. Ele indică — mai mult bibliotecarului decît cititorului-copil — ce cărți mai atrăgătoare și mai lesne de înțeles pot fi împrumutate copiilor.

2. *Albumele* prezintă — selectiv și tematic — cărțile cu text puțin și ilustra-

ții abundente din colecțiile destinate celor mici. Ele sînt confecționate din albume care se găsesc în comerț, pe foile cărora au fost lipite desene sau ilustrații decupate. Pe fiecare filă, sub desenul reprezentativ pentru cartea respectivă, sînt menționate: titlul publicației și numele autorului, eventual un citat sau o mică adnotare. Aceste descrieri sui-generis sînt grupate pe teme care ar putea interesa pe copii (*Să mergem la școală; Prietena noastră, natura; Din lumea celor care nu cuvîntă; Povești cu ilene-cosinzene și feți-frumoși; Copii nădrăvani* etc.); fiecărei teme i se poate închina un album întreg, sau pot fi grupate mai multe teme înrudite într-un singur album.

După cum se poate observa din descrierea de mai sus, ambele „cataloge” sînt la limita dintre materialele de propagandă vizuală, bibliografia de recomandare și catalogul de creștere a colecțiilor. Pliantele și albumele sînt destul de des înfîlțite în bibliotecile noastre pentru copii și dacă editurile specializate în publicarea cărților pentru copii ar difuza coperti false sau alte materiale de propagandă, ele ar putea fi mult mai ușor și mai frumos confecționate.

II. Catalogele pentru vîrsta mijlocie

Vîrstei de 8—10 ani îi este încă proprie o gîndire intuitivă, concretă; încep însă să se contureze unele cerințe și interese particulare, specifice programei de învățămînt, dar și personalității fiecărui copil în parte. Ocupațiile principale sînt învățătura și distracția; aceasta din urmă a luat însă și forma unor îndeletniciri practice propriu-zise, care cer o anumită îndrumare și cunoștințe speciale. Cartea de lectură se desprinde net din rîndul manualelor școlare, iar cititul devine o ocupație în sine. Pot fi parcurse texte mai consistente, pentru că cititul, din efort în sine, devine — cu timpul — doar o cale de acces la cunoștințe; ilustrația nu mai joacă un rol decisiv. Acestei vîrste — atunci cînd fondul de cărți destinat ei este constituit într-o colecție aparte, avînd poate chiar și un spațiu rezervat ei, dar și în lipsa unei delimitări precise — i se pot adresa următoarele cataloge:

1. *Catalogul tematic* oglindește doar fondul de cărți care este accesibil vîrstei medii; el răspunde la întrebarea: ce cărți despre o anumită temă (reflectată ca atare în schema de organizare a colecțiilor sau mai detaliată decît cea prevăzută în schemă) pot fi consultate de copii în secția respectivă? În acest catalog, materialul este organizat conform schemei de organizare a colecțiilor, prin succesiunea temelor. Atunci cînd se simte nevoia detalierei unei teme din schemă,

fără ca aranjarea din raft să fie schimbată, se pot introduce subteme, prin împărțirea materialului cu ajutorul fișelor divizionare; de exemplu, pentru tema A. *Literatură social-politică* se pot contura subtemele: *Din viața dascălilor proletariatului — K. Marx, Fr. Engels, V. I. Lenin; Partidul ne învață; Din lupta eroică a comuniștilor din România pentru fîurirea socialismului; Comuniști de pretutindeni; Să ne pregătăm pentru intrarea în Ș. T. C.; Din viața tineretului lumii; Sintem pionieri!; Din viața copiilor de pretutindeni.*

Temelor trebuie să li se imprime o succesiune logică, de obicei cea a schemei de organizare a colecțiilor. În interiorul fiecărei teme sau subteme, organizarea cea mai eficientă este cea a ordinii alfabetică după numele autorilor și după titlurile de anonime. Descrierea inserată este o descriere simplificată, în care figurează ca vedetă principală numele autorului sau titlul pentru anonime (vezi modelul nr. 1).

Cola	Colin, Vladimir
	Povești de buzunar. București, Editura Ion Creangă, 1971. 64 p. cu ilustr.
	Model nr. 1 — fișă cu descriere simplificată pentru catalogul tematic

Pe fișele de format internațional va fi menționată întotdeauna, în colțul din stînga sus, cota publicației, iar în subsolul descrierii — în cazul în care în catalogul tematic se face o subîmpărțire mai detaliată decît în schema de organizare a fondurilor — tema și subtema în care este încadrată cartea. Materialele românești de specialitate mai vechi, ca și multe lucrări străine recomandă ca fișele catalogului tematic să aibă dimensiuni mai mari decît fișele obișnuite (de exemplu 20×18 cm) și să fie ilustrate, lucru destul de greu de realizat în condițiile actuale, în absența unei catalogări centralizate a cărților pentru copii pe fișe ilustrate și a unui mobilier adecvat. În orice caz, divizionare ilustrate și colorate pentru fiecare temă și subtemă, de dimensiunile fișelor de format internațional, se pot confecționa oriunde și oricînd.

2. *Catalogul de titluri* reflectă, în ordinea strict alfabetică a titlurilor, volumele existente în fondul destinat cititorilor-copii de vîrstă medie. Vedeta este titlul publicației, indiferent dacă aceasta este semnată de unul sau mai mulți autori ori este anonimă. Catalogul

pe titluri răspunde la întrebarea: posedă biblioteca o lucrare cu un anumit titlu cunoscut și în ce loc anume din rafturi sau în ce carte anume poate fi găsită ea? Catalogul pe titluri este deosebit de necesar pentru identificarea operelor literare cu un titlu propriu, specific (copiii, de obicei, memorează cu mai multă ușurință titlul decât numele autorului). În catalogul pe titluri nu figurează titluri generice ca „Opere”, „Versuri”, „Poezii”, „Nuvele”, „Schite” etc. Fișa are dimensiunile obișnuite, conține elemente simplificate de descriere și neapărat cota de raft (vezi modelul nr. 2). În catalogul pe titluri pot

Cota	Frinturi
	Arghezi, Tudor Frinturi. București, Editura Ion Creangă, 1970. 120 p. cu ilustr.

Model nr. 2 — fișă cu descriere simplificată pentru catalogul de titluri, cu titlul lucrării scos în vedetă complementară

fi evidențiate — prin descrieri analitice — și lucrările cerute în programa școlară, aflate în culegeri din mai mulți autori sau în ediții de opere complete, opere alese etc. (vezi modelul nr. 3). Fișele di-

Cota	Roman Năzdrăvan
	Filimon, Nicolae Roman Năzdrăvan. În: <i>Povești neme ritoare</i> . Vol. 1. București, Edi- tura Ion Creangă, 1970. p. 128—136.

Model nr. 3. — fișă cu descriere analitică pentru catalogul de titluri, cu titlul lucrării scos în vedetă complementară

vizionare — colorate și ilustrate — marchează diferitele litere ale alfabetului și unele silabe sau cuvinte mai des întâlnite. Atunci când fondurile destinate vârstei mijlocii și preadolescenților sînt în aceeași încăpere, se poate face un singur catalog pe titluri, pentru ambele secțiuni.

III. Catalogoale pentru preadolescenți

Vârste de 11—14 ani li este caracteristică trecerea de la gîndirea concretă la gîndirea abstractă. Apar preferințe pentru anumite îndeletniciri, înclinații personale, aptitudini. Ocupația principală ră-

mine învățătura, dar metodele de studiu încep să se contureze din punct de vedere intelectual. Apare nevoia de informare diferențiată, atît pentru optimizarea însușirii cunoștințelor predate în școală, cît și pentru explorarea unor discipline adiacente sau pentru lămurirea unor detalii necuprinse în manuale. În consecință, și lecătura devine mai variată, profilată după personalitatea cititorului, mai independentă față de programa de învățămînt și mai bogată decît cea prevăzută de școală. Apare scopul precis al lecturii, care cere instrumente de informare complexe și complete. Preadolescentul trebuie obișnuit — atît prin bibliografia, cît și prin cataloage — să identifice cartea după anumite caracteristici editoriale. Nu trebuie uitat nici faptul că preadolescentul trebuie pregătit pentru trecerea la secția de adulți, atît prin fondul de carte destinat lui, cît și prin instrumentele de informare.

Acestei vârste pretențioase și dificile trebuie să i se adreseze marea majoritate a cataloagelor secției pentru copii și către constituirea lor trebuie să-și îndrepte eforturile în primul rînd bibliotecarul, pentru că în acești ani se formează deprinderea de informare independentă.

1. *Catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime* este obligatoriu în orice bibliotecă cu bibliotecar salariat și este unul din principalele cataloage. În concepția noastră, acest catalog — cel mai complet din secție — are sarcini multiple: să oglindească întreg fondul existent în serviciul de bibliotecă pentru copii, să fie deci un catalog general și prin această să țină loc de catalog de serviciu și de instrument de informare în completarea comenziilor de carte; să indice locul cărții în raft, prin specificarea cotei; să ofere elementele necesare pentru verificarea fondurilor și a cataloagelor, prin specificarea, pe verso fiecărei fișe, a numerelor de inventar ale tuturor exemplarelor, a vedetelor complementare ori a cuvintelor de ordine din celelalte cataloage; să indice imediat ce cărți de un anumit autor sau ce cărți despre o anumită personalitate există în colecție (este singurul catalog care întrunește — sub aceeași vedetă de autor-persoană fizică sau vedetă de autor colectiv — toate lucrările de și despre); să facă o legătură cu fondurile existente în secția pentru maturi, atunci cînd acest lucru este posibil.

Catalogul alfabetic astfel conceput răspunde la întrebările: ce cărți de un anumit autor sau despre o anumită personalitate (instituție) posedă biblioteca? Cîte exemplare dintr-un anumit titlu posedă biblioteca și ce numere de inventar au primit ele? Unde poate fi găsită o carte în raft? În ce alte rubrici ale catalogului

alfabetic și în ce alte cataloage mai este semnalată cartea respectivă ?

În catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime²³⁾ fișele sînt inserate în ordinea alfabetică a vedetelor principale și a vedetelor complementare. În acest catalog pot fi găsite următoarele tipuri de descrieri : a) descrieri principale la nume de autori sau titluri de anonime ; b) descrieri complementare pentru co-autori, traducători și îngrijitori de ediții (dacă sînt personalități literare), ilustratori *) (dacă sînt personalități artistice), personalitatea despre care este vorba în carte ; c) descrieri analitice pentru lucrări inserate în culgeri, opere complete sau opere alese **) ; d) fișe informative și fișe de trimitere ; e) fișe divizionare (colorate și ilustrate) pentru litere, silabe și cuvinte ; fișe divizionare pentru autori mai importanți, cu portretul autorului și date biografice.

Pe recto fișei din catalogul alfabetic se găsesc următoarele însemnări : vedeta principală sau complementară ; titlul ; subtitlul ; datele de apariție ; paginația ; colecția sau seria editorială ; în colțul din stînga sus — cota publicației (vezi modelul nr. 4). Însemnările de pe fișă trebuie să fie simple, scurte, clare.

Cota	Alexia	nu, Al.
		<p>Întîmplările și faptele de pomină ale ōzdrăvanului Til Buhoglindă. Prezentare grafică și ilustrații de Val Munteanu. București, Editura Ion Creangă, 1970. 84 p. cu ilustr.</p>

Model nr. 4 — fișa cu descrierea principală simplificată pentru catalogul alfabetic

Pe verso fișei din catalogul alfabetic sînt trecute toate însemnările care ar putea folosi bibliotecarului : numerele de inventar ; vedetele complementare sau cuvintele de ordine din alte cataloage ; indicii de clasificare zecimală ; eventual prețul unui exemplar ; eventual exemplarele compactate ; eventual clasa pentru care este recomandată cartea (vezi modelul nr. 5).

2. *Catalogul sistematic* este tot un catalog general al colecțiilor serviciului pentru copii. Acest catalog răspunde la întrebarea : ce cărți despre o anumită noțiune, disciplină, personalitate se găsesc în colecții ? El este organizat conform

*) Reamintim cu această ocazie că albumele cu text scurt și ilustrații bogate se descriu la numele autorului textului și la numele ilustratorului, menționat ca un coautor.

**) mai ales pentru scriitorii sau subiectele studiate în școală.

14 541 legat
14 540
14 539
14 538

Lei 22,50 ex.
1. Munteanu, Val
2. Întîmplările și faptele de pomină...
3. Til Buhoglindă
839—93—34=59
859—93—34

Model nr. 5 — verso fișei din catalogul alfabetic

schemei impuse de tabelele c.z. și are un rol important în deprinderea micilor cititori pe de o parte cu o logică a gîndirii și cu o sistematizare a cunoștințelor, pe de altă parte cu sistemul aplicat în secția pentru mături. În organizarea internă a catalogului sistematic, trebuie să ținem seama de unele particularități de cunoaștere ale copilului : pe cît posibil, rubricile din catalog să respecte subdiviziunile făcute disciplinei respective de manualul școlar, iar inscripțiile de pe fișele divizionare să folosească vocatularul vehiculat la această vîrstă și acreditat de procesul de învățămînt. Atunci cînd biblioteca pentru adulți este ușor accesibilă publicului cititor din secția pentru copii, catalogul sistematic poate reflecta — cu mențiunea apartenenței la alt fond — și unele categorii de publicații aflate în colecțiile pentru mături, care i-ar putea interesa pe cei mici : dicționare și enciclopedii în primul rînd, culgeri de probleme și de texte, istorii ale literaturii, studii critice, albume de artă, cărți de popularizare a științei etc. În acest catalog sînt reflectate și cărțile de psihologie, pedagogie, metodologie pe care, eventual, secția pentru copii le pune la dispoziția educatorilor, părinților, comandanților-instructori de pionieri etc. Catalogul sistematic poate servi bibliotecarului drept bază de analiză a componenței fondurilor serviciului de bibliotecă pentru copii din punct de vedere al conținutului publicațiilor.

Indicii de clasificare zecimală trebuie să fie astfel redactați încît să conducă la constituirea unor rubrici nu prea detaliate, ușor de consultat, fără prea multe subdiviziuni. Se recomandă folosirea cu economie aft a indicilor principali, cît și a indicilor auxiliari generali și speciali (cu excepția celor generali de loc și de timp și a celor speciali de genuri literare, care se aplică întotdeauna) și o limitare a subdivizionării la 3—4 cifre (în funcție de mărimea colecțiilor).

3. *Catalogul pe titluri* are aceleași caracteristici ca cele menționate sub II 2 și se poate unifica cu cel destinat vîrstei medii, în cazul în care colecțiile de cărți ale celor două grupe de cititori se află în aceeași încăpere.

4. *Catalogul pentru lectura prevăzută în programa de învățământ* este — după părerea noastră — indispensabil într-o bibliotecă școlară și foarte necesar într-o bibliotecă publică pentru copii. El este un catalog special, reflectând doar o parte din fondurile bibliotecii***) — lectura obligatorie și recomandată la școală — și răspunde la întrebarea: ce lucrări prevăzute în programa școlară posedă biblioteca respectivă?

Modul de organizare a acestui catalog este următorul: pe clase, în ordinea crescândă a numerelor; în cadrul fiecărei clase — alfabetic, după denumirea disciplinei; în cadrul fiecărei discipline — alfabetic, pe nume de autori. Este foarte important ca mai ales în acest catalog să figureze — descrise analitic — toate fragmentele din opere de largă respirație, toate poeziile, piesele de teatru, nuvelele indicate de programa școlară și incluse în volume cu conținut complex și variat.

Fișa trebuie să conțină cu necesitate cota publicației și indicarea clasei și a disciplinei pentru care este recomandată (vezi modelul nr. 6). Atunci când o anu-

Cota	Coșbuc, George
	Mama. În: Coșbuc, George. Versuri alese. București, Editura pentru literatură, 1966. p. 121—126. clasa a V-a — limba română.

Model nr. 6 — fișă cu descriere analitică pentru catalogul lecturilor prevăzute în programa școlară

mită lucrare se găsește în ediții sau volume diferite, se fac descrieri analitice pentru fiecare din edițiile sau titlurile respective.

Fișele divizionare de mijloc poartă mențiunea clasei, cele de dreapta sau de stânga mențiunea disciplinei.

5. *Catalogul cărților în limbi străine* se constituie în bibliotecile care posedă un număr considerabil de publicații în câteva limbi străine și ai căror cititori urmăresc lectura într-o anumită limbă. Acest catalog este foarte folosit în bibliotecile școlare, profilat pe limbile care se predau în unitatea de învățământ respectivă. Este un catalog care reflectă numai o parte a fondurilor bibliotecii — car-

***) Dacă cititorilor secției pentru copii le este asigurat accesul la biblioteca pentru mături, atunci acest catalog poate include și descrierile principale sau analitice ale cărților din secția pentru mături în care se găsesc lecturile respective, poate într-o ediție mai pretențioasă sau mai luxoasă, dar care la nevoie poate fi consultată și de școlari.

tea în limbi străine — și răspunde la întrebarea: ce cărți dintr-o anumită limbă străină posedă biblioteca? Inserarea materialului se face pe limbi, în ordinea alfabetică a limbilor; în cadrul fiecărei limbi, se poate face o mică subîmpărțire tematică: a) manuale pentru învățarea limbii respective; b) dicționare; c) lecturi ușoare (texte alese); d) texte literare. În fiecare subdiviziune ordinea este cea alfabetică, după numele autorului sau după primul cuvânt din titlu pentru anonime. Descrierea este cea obișnuită, cu deosebirea că — după titlu, în paranteze drepte, sau în nota din subsol — se trece și traducerea titlului în limba română (vezi modelul nr. 7).

Cota	Les petits lapins mexicains et
	19 autres contes. [Iepurașii mexicani și alte 19 povești]. Paris, Librairie Vaillant, 1964. 64 p. ill. Franceză

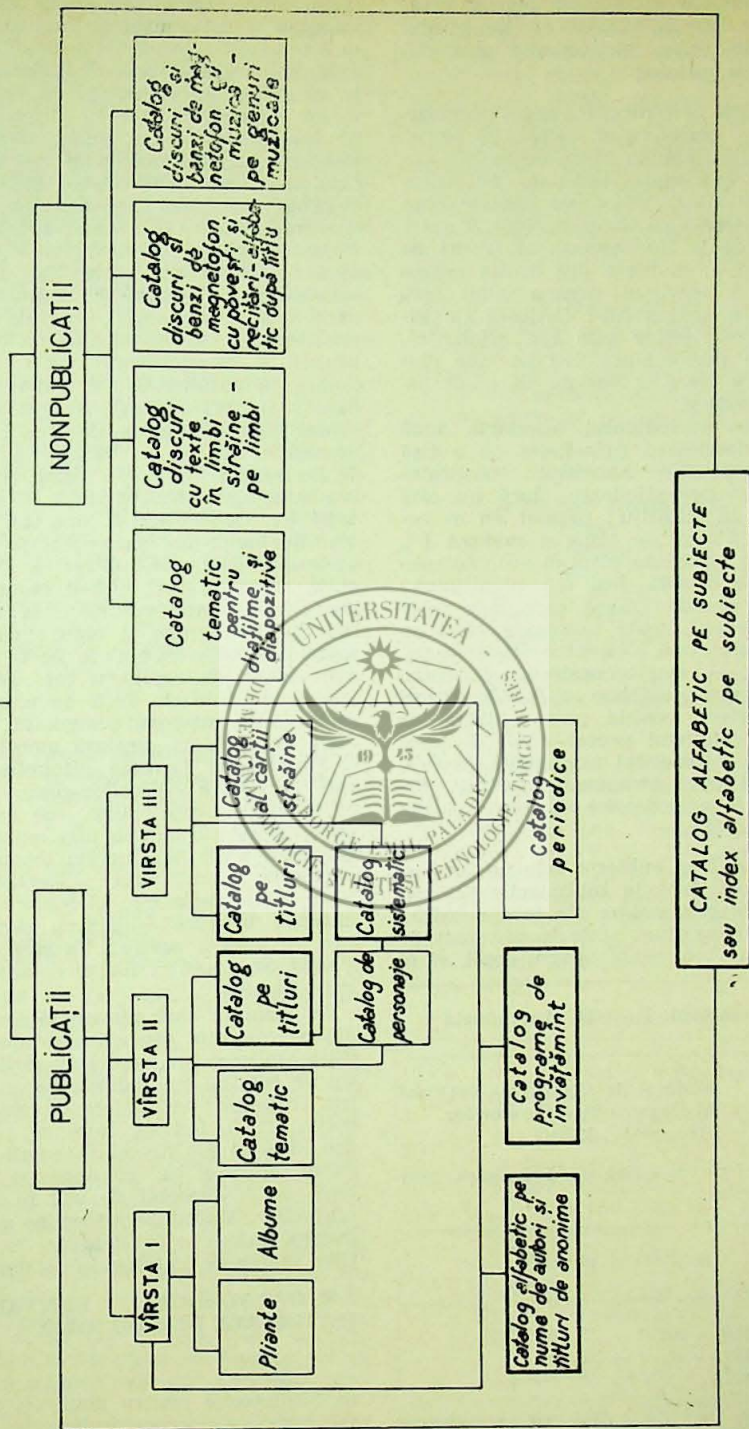
Model nr. 7 — fișă pentru catalogul cărților în limbi străine

6. *Catalogul de personaje literare celebre* este un catalog care poate instrui, amuza și atrage pe cititorii-copii. De asemenea, el este un auxiliar prețios în munca de organizare a manifestărilor de propagandă a cărții pentru copii și o sursă de informare bogată pentru satisfacerea cererilor de carte formulate în mod incert de către copii (de exemplu: „Vreau cartea cu Cipi“ — adică Fodor Sandor, *Piticul cel Fiores*). El este un catalog în care sînt reflectate doar operele literare care au lansat unul sau mai multe personaje devenite foarte populare în rîndul copiilor, al căror nume nu coincide cu titlul lucrării în care apar. El răspunde la întrebarea: în ce carte putem găsi un anumit erou literar? Ordinea de inserare a fișelor este cea alfabetică, după numele personajului trecut în vedetă complementară, pe primul rînd al fișei (vezi modelul nr. 8). Bineînțeles, pentru mitologii sau

Cota	d'Artagnan
Bucur	Dumas, Alexandre (tatăl) Cei trei mușchetari. Vol. 1—2. Editura Linerului, 1969. 2 vol. Vol. 1 328 p. Vol. 2 320 p.

Model nr. 8 — fișă pentru catalogul de personaje literare celebre

SISTEM DE CATALOAGE
în bibliotecile pentru copii

CATALOG ALFABETIC PE SUBIECTE
sau index alfabetic pe subiecte

epoei antice nu se fac fișe pentru catalogul de personaje, numele eroilor puțin fiind găsite în orice enciclopedie generală sau dicționar mitologic.

7. *Catalogul periodicelor* reflectă descrierile tuturor periodicelor aflate în secție, la care se pot adăuga (dacă accesul la colecțiile de periodice destinate cititorilor maturi este ușor) titluri de reviste care ar putea interesa pe anumiți copii. Catalogul răspunde la întrebarea: ce titluri de periodice și ce numere din aceste periodice posedă serviciul pentru copii (sau biblioteca în ansamblu)? Ordinea de inserare a descrierilor este cea alfabetică, după titlul periodicului. Nu se face distincție între ziare și reviste în organizarea materialului.

Descrierea periodicului comportă două părți: a) descrierea principală pe o fișă (titlul periodicului; subtitlul; localitatea de apariție; periodicitatea, dacă nu este specificată în subtitlu; primul an al colecției, după care se pune o cratimă [-], pentru a se completa ultimul an); b) specificația pe o altă fișă (cu mențiunea: *Biblioteca posedă*: după care sînt înregistrate, pe ani, toate numerele care au intrat în bibliotecă — pentru săptămînale, lunare etc. — sau trimestrele — pentru cotidiene; vezi modelele nr. 9—10). Atunci cînd biblioteca posedă puține titluri de periodice, catalogul presei poate fi înlocuit cu un fotomontaj (mai puțin savant, dar mult mai atrăgător), alcătuit din frontispiciile periodicelor existente și afișat la loc vizibil.

8. *Catalogul pe subiecte* este un catalog aproape inexistent în bibliotecile publice și în bibliotecile școlare din țara noastră; introdus cu drepturi egale în sistemul de cataloage al bibliotecii pentru copii, el ar

putea aduce reale foloase în exploatarea maximă a volumului de informații existent în cărți. În special în satisfacerea de zideratelor individuale de informare, ivite în orizontul de preocupări al copiilor datorită cuprinderii lor în diferite cercuri pe specialități, el ar putea să-și evidențieze avantajele, înlăturînd o serie de alte cataloage, mai puțin lesne de consultat: catalogul tematic, catalogul de personaje literare, uneori chiar catalogul sistematic.

Dreptul modului de organizare a unui asemenea catalog s-a vorbit pe larg într-o consultație anterioară²⁴). Reamintim doar că el este un catalog general, reflectînd totalitatea materialelor de bibliotecă (publicații și nonpublicații deci) și că răspunde la întrebarea: ce materiale (publicații și nonpublicații) despre un anumit subiect (personalitate, instituție, personaj literar) se găsesc în bibliotecă? Ordinea de inserare a fișelor în acest catalog este cea alfabetică, după primul cuvînt al vedetei de subiect (ar fi oportun ca organizările logice ale subvedetelor în cadrul aceleiași vedete de subiect să fie cît mai puțin uzitate, ele ridicînd complicații în consultarea catalogului). Descrierile trebuie să fie simple și clare; vedetele de subiect trebuie formulate în termenii cei mai uziți de copii, cu cel mult o subvedetă de subiect. Față de catalogul tematic și de catalogul sistematic, acest catalog pe subiecte prezintă marea avantaj al organizării formale alfabetice — cea mai accesibilă cititorilor-copii. De altfel, cu ajutorul catalogului pe subiecte se poate evidenția cu cea mai mare ușurință subiectul anumitor lucrări beletristice (de exemplu, la subiectul: *Versuri*, se pot face subîmpărțirile: *Versuri — despre natură*; *Versuri — pentru mamă*; *Versuri — pentru patrie*; *Versuri — pentru Partid* etc., rubrici foarte folositoare pentru școlari).

În cazul în care nu există forțe pentru elaborarea unui asemenea catalog sau tradiția bibliotecii se opune lansării unui nou tip de catalog, un index alfabetic al tuturor noțiunilor vehiculate de catalogul tematic (cu indicarea cotei și a subtemei din catalog) sau de cel sistematic (cu indicarea indicelui c.z. întrebuițat de bibliotecă) va fi deosebit de util în orientarea cititorilor. Modul de întocmire a unui asemenea indice este detaliat în consultațiile închinete catalogului sistematic²⁵).

B. CATALOAGELE PENTRU ALTE MATERIALE DE BIBLIOTECĂ

Pe măsură ce materialele audio-vizuale vor pătrunde cu mai multă îndrăzneală în bibliotecile pentru copii (și aceasta se va împlini cu certitudine în următorii ani), necesitatea alcătuirii unei evidențe eficiente a nonpublicațiilor va deveni tot

	Cutezătorii. Revistă săptămînală
--	----------------------------------

	editată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor București, 1970-
--	--

Model nr. 9 — fișă cu descrierea periodicului

	Biblioteca posedă:
--	--------------------

1970	— nr. 1 — 20, 22 — 52
1971	— nr. 1 — 52
1972	—

Model nr. 10 — fișă cu specificația numerelor pe care le posedă biblioteca din periodicul respectiv

mai acută. Trasăm, în cele ce urmează, o schiță a cataloagelor pentru diferitele categorii de materiale de bibliotecă, cu rezerva și aproximația pe care o conferă inexistența lor (încă !) în practica de bibliotecă.

1. *Catalogul tematic de filme, diafilme și diapozitive* oglindește achizițiile în acest sens ale secției pentru copii și — eventual — ale bibliotecii pentru maturi. În bibliotecile școlare, acest catalog trebuie să reflecte cu necesitate și materialele vizuale aflate în custodia laboratoarelor școlare, ca și filmele, diafilmele și diapozitivele care pot fi împrumutate prin inspectoratul școlar.

Pentru conturarea acestui catalog, poate fi adoptat același plan tematic — în subdiviziunile lui principale — ca și pentru cărți. În cadrul fiecărei teme, fișele vor fi orânduite alfabetic, după titlul diafilmului sau al diazitivului. Descrierea setului trebuie să cuprindă: titlul; numele autorului textului însoțitor; denumirea studioului emițător; anul emiterii; numărul imaginilor și numărul paginilor textului însoțitor; indicativul tematic și vedeta de subiect în colțul din stînga jos; cota, în colțul din stînga sus (vezi modelul nr. 11).

DpII45	Din istoria astronomiei și a instrumentelor astronomice. Diapozitive din ciclul „Itinerarii în Univers”. Autor: Matei Alecescu. București, Studioul cinematografic „Animafilm”, 1970. 36 imagini + 27 p. Indicele tematic Vedeta de subiect
--------	--

Model nr. 11 — fișă cu descrierea unui set de diapozitive

Deoarece diapozitivele și diafilmele sînt puse la îndemîna cititorilor numai prin intermediul bibliotecarului, aceste materiale vor primi o cotă fixă, formată din: prefixul Dp sau Df (indicînd felul materialului — diapozitiv sau diafilm); o cifră romană — I pentru diapozitivele și diafilmele neînsoțite de text, adăpostite în cutii, II pentru diapozitivele cu texte explicative, alcătuiind seturi protejate între coperti de plastic; o cifră arabă, indicînd succesiunea în cadrul colecției (deci Dp II 45 — un set de diapozitive însoțite de text, intrat în colecții după setul Dp II 44 și înainte de setul Dp II 46).

2. *Catalogul de discuri și benzi magnetice cu texte pentru învățarea limbilor străine* trebuie așezat în preajma catalogului căr-

ților în limbi străine și formează împreună cu acesta un instrument complet de învățare în ajutorul școlărilor care studiază limbi străine. Materialele audio sînt comune cu secția pentru maturi sau — de cele mai multe ori — se găsesc în secția muzicală a bibliotecii pentru adulți. Cu atît mai atent trebuie să fie bibliotecarul, în acest caz, atunci cînd construiește acest catalog, căci de eficiența lui depinde, în cea mai mare măsură, difuzarea acestor materiale, atît de utile în rîndul copiilor.

Ca și în catalogul cărților în limbi străine, și în acest catalog se vor crea rubrici pe limbi, ordonate alfabetic; în cadrul fiecărei limbi, discurile și benzele magnetice sînt descrise la titlu. Modelul nr. 12 dă un exemplu de descriere a acestora.

Să vorbim franțuzește. I. (Exerciții lexicale) de Irina Eliade și Teodora Cristea. Electrecord, (RC111-RC111/1), 1969. 16 min., 30 cm. Indicele tematic Vedeta de subiect
--

Model nr. 12 — fișă cu descrierea unui disc pentru învățarea limbilor străine

3. *Catalogul de discuri și benzi magnetice cu texte literare* se organizează conform unei mici tematici, după genul literar abordat (de exemplu I *Versuri*; II *Teatru*; III *Proză*; IV *Basme*; V *Alte genuri literare*), iar în cadrul fiecărei subîmpărțiri ordinea recomandată este cea alfabetică, după titlul lucrării. Un exemplu de descriere a unui disc cu înregistrarea unei dramatizări este dat de modelul nr. 13.

Cota	Măria sa Puiul Pădurii eanu, Mihail
Sadov	Măria sa Puiul Pădurii. Dramatizarea de Marioara Sadoveanu și George Rădulescu. Electrecord, (EXE 0547), 1971. 16 min., 30 cm.
Indicele	tematic
Vedeta	de subiect

Model nr. 13 — fișă cu descrierea unui disc cu o dramatizare

4. *Catalogul de discuri și benzi magnetice cu muzică* este organizat după un plan tematic restrîns, pe genuri muzicale. Recomandăm tematica aplicată în *Bibliografia Republicii Socialiste România. Note*

COPERTĂ DE CARTE
(6, 7, 7, 6, 9)

Jocuri distractive

Prin anagramare se va afla autorul și titlul unei lucrări românești de bibliologie, apărută în anul 1968.

Costel CERNAT

muzicale. Discuri: I. Muzică pentru teatru și film; II. Muzică instrumentală; III. Muzică cu voce; IV. Cîntece patriotice și de mase; V. Muzică populară; VI. Muzică ușoară și de dans; VII. Muzică pentru studiu.

Desigur, discurile și benzile magnetice care interesează secția pentru copii vor fi mai numeroase în unele compartimente ale tematicii, cărora li se pot aplica subdiviziuni; de exemplu, la punctul IV. Cîntece patriotice și de mase: 1. Soliști ori cor cu sau fără acompaniament instrumental; 2. Cîntece și coruri pentru copii și tineret; 3. Altă muzică de mase. În cadrul fiecărei subîmpărțiri tematice, ordonarea se va face alfabetic, după: numele compozitorului (dacă discul conține muzică dintr-un singur compozitor), titlul culegerii (dacă discul conține muzică de compozitori diferiți) sau numele interpretului (dacă discul este profilat pe redarea interpretării unui singur cântăreț). La modelul nr. 14 dăm un exemplu de descriere a unui disc la titlul culegerii.

Cota **Omagiu Partidului. 1921—1971**
Muzică corală. Orchestra de studio și corul Radioteleviziunii Române. Electrecord, (EXE-0514), 1971.
33 min., 30 cm.
Cuprinsul: 1. Internaționala. Degeyter. 2. . . .
Indicele tematic
Vedeta de subiect

Model nr. 14 — fișă cu descrierea unui disc cu muzică corală

În ceea ce privește cotearea discurilor și a benzilor magnetice, precizăm doar că, pentru discuri, cota trebuie să înceapă întotdeauna cu indicativul Dc, iar pentru benzi magnetice cu Bd. Despre sistemul de cotare și modul de păstrare a materialelor audio se va scrie în mod detaliat în consultațiile privind organizarea secției muzicale, care vor urma celor privind munca în serviciile pentru copii.

²³⁾ Despre catalogare și organizarea catalogului alfabetic, vezi capitolul respectiv semnat de Getta Elena Rally în: *Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații.* Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 67—124.

²⁴⁾ Vezi Dumitrescu, Florica. *Catalogul pe subiecte. În: Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor.* Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 201—222.

²⁵⁾ Vezi: Senciuc, Maria și Corvătescu-Tofan, Antoaneta. *Clasificarea zecimală și organizarea catalogului pe materii. În: Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații.* Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 193—197.

ARITMOGRIF
(Pseudonime literare)

A

5	17	4	22	24		
23	19	3	12	3		
5	11	19	5	17	3	23
9	7	17	23	3	20	
7	19	23	11	14		
7	15	11	14			
23	3	9				

B

Înlocuind cifrele prin litere veți obține, în ordine, pe orizontală, pseudonimele scriitorilor români M. Sadoveanu, G. Ibrăileanu, I. Nădejde, Gh. D. Vasiliu, Ov. Densușianu, C. Mille, D. Vasiliu, iar A—B: un alt pseudonim, intrat definitiv în patrimoniul literaturii noastre, al poetului băcăuan Vasiliu.

Costel CERNAT

(Vezi soluțiile ambelor probleme în numărul următor al revistei)

IMETS LÁSZLÓ : ilustrație la basmul popular — Școala omului sărac.

Международный год книги (подборка материалов)	65	Ион Стойка. На университетских библиотеках Чехословакии (Прага и Братислава). Дорожные заметки	106
Alexa MANEA: <i>The Integration of Technical and Scientific Libraries in the National Information System</i>	73	Джеордже Седастиан: Хроника международного года книги	108
Paul PALTANEA and Constanța BĂDIC: <i>A Transition Channel for the Revolutionary Literature on Its Way Towards Russia — the Library of C.Z. Buzdugan in Galati</i>	100	Штефан Груя: 79-летие профессора Георгия Гавриловича Фирсова (17 февраля 1972 г.)	100
Petru ISTRATE: <i>A Cyrillic Incunabulum at the Brașov Museum of the Romanian Culture in the „Schei” Suburb</i>	104	Сорина Берцеску: Актуальность. Мольера. 350-летие со дня рождения	111

SUMMARY

SOMMAIRE

<i>The International Year of the Books (materials on the I. B. Y.)</i>	65	<i>L'Année Internationale du Livre (groupage d'articles)</i>	65
Alexa MANEA: <i>The Integration of Technical and Scientific Libraries in the National Information System</i>	73	Alexa MANEA: <i>L'intégration des bibliothèques techniques et scientifiques dans le système informationnel national</i>	75
Paul PALTANEA and Constanța BĂDIC: <i>A Transition Channel for the Revolutionary Literature on Its Way Towards Russia — the Library of C.Z. Buzdugan in Galati</i>	100	Paul PALTANEA et Constanța BĂDIC: <i>Une voie de transit pour la littérature révolutionnaire vers la Russie — la bibliothèque de C.Z. Buzdugan à Galati</i>	100
Petru ISTRATE: <i>A Cyrillic Incunabulum at the Brașov Museum of the Romanian Culture in the „Schei” Suburb</i>	104	Petru ISTRATE: <i>Un incunabile cyrillique au Musée de la culture roumaine du quartier „Schei” de Brașov</i>	104
Ion STOICA: <i>Visiting the University Libraries of Czechoslovakia (Prague and Bratislava). Travel notes</i>	106	Ion STOICA: <i>En visitant les bibliothèques universitaires de la Tchécoslovaquie (Prague et Bratislava). Notes de voyage</i>	106
George Sebastian: <i>The Chronicle of the International Year of the Books</i>	108	George Sebastian: <i>La chronique de l'Année Internationale du Livre</i>	108
Ștefan GRUIA: <i>Professor Gheorghe Gavrilovici Firsov at His 70th Anniversary (February 17, 1972)</i>	109	Ștefan GRUIA: <i>Le professeur agrégé Gheorghe Gavrilovici Firsov fête son soixantedixième anniversaire (17 Février 1972)</i>	109
Sorina BERCESCU: <i>Molière — an Everlasting Value. The celebration of the 350th anniversary of his birth</i>	111	Sorina BERCESCU: <i>Molière — une permanence. Trois cents cinquante ans depuis sa naissance</i>	111

REDACȚIA: Str. Biserica Amzei nr. 5-7, sectorul 1, București. Oficial poștal 22. Telefon 13.70.27

COLEGIUL DE REDACȚIE

George RAICULESCU, Dumitru BALAET, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA (redactor șef), Alexandru IONAȘCU, Alinașe LUPU, Gheorghe MAXIN, MĂSZAROS József, Anne-Marie MIHIT (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONEȘCU

41 000